

Nr 44.

Ankom till Riksdagens kansli den 6 maj 1910 kl. 12 m.

Utlåtande, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om aktiebolag och till lag om vissa ändringar i lagen om handelsbolag och enkla bolag den 28 juni 1895, dels ock i anledning däraf väckta motioner.

Genom en den 28 januari 1910 dagtecknad proposition, nr 54, har Kungl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit Riksdagen att antaga nedan intagna förslag till lag om aktiebolag och till lag om vissa ändringar i lagen om handelsbolag och enkla bolag den 28 juni 1895.

I sammanhang härmed har utskottet till behandling förehaft i anledning af nämnda proposition väckta motioner inom Första kammaren, nr 50, af grefve *Lagerbjelke* samt inom Andra kammaren, nr 217, af herr *A. Vennersten*, nr 218, af herr *J. Jeansson* och nr 219, af herr *G. Sandström*.

Grefve *Lagerbjelkes* omförmälda motion är af följande lydelse:

»Den s. k. aktiebolagskommittén har i sitt den 5 februari 1908 afgifna förslag till lag om aktiebolag m. m. uti 70 § berättigat bolaget och, för visst fall, angifven minoritet af aktieägare att hos öfverexekutor påkalla utseende af revisor att jämte öfriga revisorer deltaga i granskningen af styrelsens förvaltning och bolagets räkenskaper för pågående räkenskapsår.

*Grefve
Lagerbjelkes
motion.*

Vid granskningen af lagförslaget har lagrådet beträffande nämnda stadgande anmärkt, att därmed afsedda syftemål kan på ett mindre uppseendeväckande sätt vinnas genom ett stadgande att, därest vid bolagsstämma väckt förslag att påkalla utseende af sådan revisor, hvarom fråga är, biträdes af representanter för minst det i förslaget angifna aktiebelopp, styrelsen skall inom viss tid hos den offentliga myndigheten, som af lagrådet föreslås skola vara Konungens befallningshafvande i länet, göra framställning om utseende af revisor, vid påföljd att, där så ej sker, det må stå enhvar aktieägare fritt att göra dylik framställning.

I hufvudsaklig öfverensstämmelse med detta lagrådets förslag har ock 73 § affattats i det förslag till lag om aktiebolag, angående hvilket Kungl. Maj:t under nr 54 aflåtit nådig proposition till Riksdagen.

Att sålunda afskåra aktieägarna, oftast minoriteten, från att genom sina förtroendemän själfva begära förordnandet af revisor samt att låta styrelsen, som oftast är den part, mot hvilken åtgärden är riktad, göra framställningen, synes mig emellertid vara synnerligen olämpligt. Tydligt är, att aktieägarnes förtroendemän önska själfva förhandla med Konungens befallningshafvande om lämplig person till revisor samt föreslå sådan. Detta skulle genom den nu föreslagna lydelsen af 73 § komma att hindras.

Ytterligare tillåter jag mig anföra följande:

Den i 73 § uti gällande lag om aktiebolag intagna bestämmelse, att, där någon menar att en i aktiebolagsregistret verkställd inskrifning länder honom till förfång, talan om registreringens upphäfvande må föras vid Stockholms rådstufvurätt, har, i sak oförändrad, influtit i bolagskommitténs lagförslag, § 123.

Lagrådet har nu föreslagit, att uti nämnda § skulle inflyta vissa bestämmelser om domstols befogenhet att på talan af vederbörande målsägande förbjuda aktiebolag att vidare använda antagen firma, som genom förväxling vållar målsäganden skada m. m. Lagrådet har vidare uti motiven anført, att dessa bestämmelser i sådant fall komma att ersätta det i kommitténs förslag upptagna stadgandet, i hvad detsamma rör inskrifning af firma; och då stadgandet näppeligen synes kunna vinna någon tillämpning i afseende å andra inskrifningar, torde det enligt lagrådet böra helt bortfalla.

I enlighet med detta lagrådets förslag har jämväl 128 § affattats uti Kungl. Maj:ts lagförslag.

Jag kan emellertid icke dela den uppfattningen, att stadgande om talan mot i aktiebolagsregistret verkställd inskrifning endast kan afse inskrifning af firma.

I sådant afseende får jag såsom exempel anförä, att ett aktiebolag, som bildas med afsikt att öfvertaga annans rörelse eller fastighet, i sin bolagsordning intager detta såsom föremål för sin verksamhet. Stranda sedermera underhandlingarna om öfvertagandet, kan bolaget till största skada för den verkliga innehafvaren af rörelsen eller fastigheten uti illojalt syfte bibehålla sin bolagsordning oförändrad och drifva konkurrensaffär. Äfven kan en viss person, oaktadt afsägelse, anmälas tillhöra aktiebolags styrelse. Är detta bolag mindrevärdigt, kan den i aktiebolagsregistret såsom styrelseledamot införde tillfogas afsevärd skada beträffande anseende och kredit. Hurudant bolaget än må vara, kan obehag och besvär förorsakas genom delgifning af stämningar m. m.

I båda dessa åberopade fall torde, där god vilja hos bolaget eller dess styrelse saknas, rättelse ej kunna vinnas utan talan vid domstol.

På grund af hvad sålunda anförts, tillåter jag mig hemställa, att i angifna hänseenden dels 73 § uti Kungl. Maj:ts förenämnda förslag måtte ändras till öfverensstämmelse med kommitténs förslag, dels ock 128 § i samma förslag kompletteras.»

Herr *Vennersten* har i sin motion anfördt följande:

Herr Vennerstens motion.

»I propositionen nr 54, som den 15 februari aflämnats till Riksdagen, har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att antaga ny lag om aktiebolag. Det af Kungl. Maj:t Riksdagen sålunda förelagda förslag till lag synes emellertid enligt min mening erfordra vissa ändringar för att kunna af Riksdagen antagas och jag föränlåtes af denna orsak hemställa om följande jämkningar i förslaget.

Enligt förslaget borttages det i nu gällande lag medgifna sätt att genom s. k. simultanbildning stifta bolag. Anledningen till borttagande af nämnda sätt för bolagsbildande synes vara farhåga, att aktie i nybildadt bolag skall öfvertagas af person, som ej haft tillfälle att erhålla erforderlig kännedom om bolagets soliditet. Det har därför ansetts, att, äfven när stiftarne i första hand öfvertaga samtliga aktierna, stiftelseurkunden bör under viss tid före bolagets bildande kungöras i tidningarne. Redan med nuvarande lag torde spekulant på aktier i nybildadt bolag ej hafva svårighet att skaffa sig kännedom om stiftelseurkundens innehåll, i det att denna finnes för enhvar tillgänglig i patent- och registreringsverket. Efter det nya lagförslaget skall emellertid stiftelseurkunden framläggas å den konstituerande stämman. Genom föreskrift att urkunden, i original eller styrkt afskrift, skall biläggas protokollet vid bolagets första stämma vinnes ytterligare lättnad för en hvar, som är sinnad att öfvertaga aktier i bolaget, att få kännedom om urkundens

innehåll, i det att protokollet och således äfven den därtill hörande urkunden är tillgänglig för hvarje aktieägare och således lätt kan vid aktiers utbudande tillhandahållas spekulanter. Vid sådant förhållande och då erfarenheten visat, att det mången gång varit af stor betydelse att utan den tidsutdräkt, som föranledes genom urkundens publicerande i tidningarne och ingifvande till länsstyrelsen, kunna bilda bolaget, hemställas, att nuvarande rätt till simultanbildning bibehålles samt att i följd häraf § 8 så ändras, att dels däri intages ett mom., så lydande: »Öfvertaga stiftarna själfva samtliga aktierna, skall bolaget anses vara genom aftalet häröf bildadt.» Och dels §:s efterföljande lydelse affattas sålunda: »Vilja stiftarna utfärda inbjudning till aktieteckning, låte de två gånger med minst en veckas mellantid etc. (lika som i förslaget).»

I sammanhang härmed föreslås ock, att till § 16 mom. 1 fogas följande tillägg: »Vid protokollet angående första stämman med bolaget skall alltid biläggas stiftelseurkunden, i original eller styrkt afskrift.»

§ 25.

Enligt kommitterades förslag till motsvarande § (§ 25), fick här afsedda förvärf ej af styrelsen göras utan samtycke af bolaget med viss kvalificerad majoritet. I detta förslag var emellertid från förbudet undantaget förvärf af sådan egendom, som utgör föremål för bolagets verksamhet. Detta är dock ej iakttaget i det Riksdagen förelagda förslaget. Om detta upphöjes till lag, skall således styrelsen för registrering anmäla hvarje aftal om inköp af råmaterialier eller dylikt, så snart aftalet träffats inom två år efter bolagets registrering och köpeskillingen uppgår till $\frac{1}{5}$ af aktiekapitalet. Vid åtskilliga slag af industriell verksamhet lär likväl mycket ofta inträffa, att under fullt normala förhållanden industriidkaren får kanske flera gånger under ett och samma år inköpa för driften behöflig råvara mot en betalning, som uppgår till eller öfverstiger $\frac{1}{5}$ af det i affären insatta kapital. Nu lär dock vara tydligt, att registrering af hvarje sådant aftal under de två första åren är ej blott besvärligt utan mången gång äfven direkt skadligt, i det att genom registreringen dess innehåll yppas för hvarje konkurrent, kanske till synnerlig olägenhet för bolagets fortsatta verksamhet. Förslagets bibehållande i den af Kungl. Maj:t föreslagna form synes därför ej böra ifrågakomma. Med hänsyn härtill och då för öfrigt något verkligt behof af lagbestämmelse i det med förslaget afsedda syfte ej torde förefinnas, hemställas att stadgandet uteslutes ur lagen.

§ 28.

Enligt förslaget skall registerbok ej finnas för bolag med aktier till innehafvaren. Enligt § 76 i förslaget skall beträffande dylikt bolag rösträtt vid stämma tillkomma endast den, som vid stämman företer aktiebref eller eljest styrker sin äganderätt till aktie.

I åtskilliga nu gällande ordningar för bolag med innehafvareaktier är bestämdt, att rösträtt för aktie i bolag tillkommer den, som i registerboken finnes antecknad såsom aktiens ägare. Ett dylikt stadgande synes ock vara mycket lämpligt, på samma gång det uppenbarligen är bekvämt, i det att aktiebrefven ej behöfva medtagas vid hvarje stämma. Då aktiebrevet är ställdt till innehafvaren, äger naturligtvis en hvar, som företer detsamma under uppgift, att det tillhör honom, att omedelbart blifva för aktien införd i registerboken. För ny ägare är det ock vida bekvämare att en gång förete aktien och därefter äga rösträtt för densamma, än att vid hvarje stämma på annat sätt styrka sin äganderätt till aktien. Redan af nu angifna skäl torde således aktiebok böra bibehållas äfven för bolag med innehafvareaktier.

Detta är dock önskvärdt äfven ur andra synpunkter. Enligt § 80 skall i vissa fall kallelse till stämma delgifvas aktieägare genom rekommenderade bref. Äfven när aktierna äro ställda till innehafvaren, synes sådant kallelsesätt böra användas, så att den aktieägare, som anmält sig till registerboken, erhåller dylik underrättelse. Att finna lämplig form under hvilken, när aktiebref förkommer, duplettaktiebref må kunna utfärdas, är väl alltid svårt, men svårigheten ökas än mera, därest ej registerbok finnes, som kan visa, hvilken som senast varit känd innehafvare af aktien.

Jag hemställer således, att första punkten i § 28 affattas i enlighet med motsvarande stadgande i nu gällande lag, på följande sätt: »Öfver bolagets samtliga aktier skall genom styrelsens försorg uppläggas en aktiebok. I denna etc. (lika med förslaget).»

§ 53.

Enligt förslaget må vid beräkning af det belopp, som skall minst afsättas till reservfonden, ej afräknas den andel däri, som kan hafva tillerkänts styrelseledamot eller annan såsom arfvode (*tantième*). Af kommitterades motiver till förslaget synes framgå att afsikten varit, att förevarande stadgande om afdrag skulle afse endast hvad som tillerkänts

någon att utgå i proportion till vinsten, och således ej hvad som tilllagts styrelseledamot, tjänsteman eller arbetare såsom aflöning. Då emellertid förslaget begagnar ordet »arfvode» och därunder torde kunna inbegripas såväl den ersättning, som vanligen under namn af »arfvode» tillagts styrelseledamot eller annan till visst belopp, oberoende af huru bolagets verksamhet i sin helhet utfaller, utan äfven vanlig aflöning till arbetare eller tjänsteman, lär det i förslaget använda uttryck ej vara fullt lyckligt. Det lär vara detta ännu mindre, när, som känt, numera ej sällan ifrågakommer, att äfven arbetare och tjänstemän hos industriella verk ofta erhålla en del af sin aflöning i form af tantième å driftöfverskottet från rörelsen. I sådana fall innebär stadgandet, sådant det i förslaget affattats, uppenbarligen en utvidgning af hvad därmed lämpligen kunnat afses af alltför betungande natur. Af dessa skäl och då erfarenheten ej torde hafva ådagalagt behof af sådant stadgande som afsetts, hemställes, att andra punkten i § 53 utgår ur lagen.

§ 56.

Då tillgångarnas upptagande i balansräkningen till allt för lågt värde mången gång varit för utom styrelsen stående aktieägare synnerligen fördärfbringande, i det att dylika aktieägare genom okunnighet om verkliga värdet å aktierna förledts att till afsevärdt underpris realisera aktierna, samt då gifvet är, att äfven tillgångar, afsedda till stadigvarande bruk för bolaget, mången gång ha efter förloppet af flere eller färre år fått ett oomtvistligt mycket högre värde, än de förut ägt, synes det i § 56 meddelade förbud att under några som helst förhållanden uppskrifva förevarande tillgångar högre, än de kostat i anskaffning eller tillverkning, eller i annat än det i mom. 5 afsedda fall högre än de inbalanserats, ej vara riktigt. Jag hemställer därför, att mom. 5 uteslutes och att mom. 2 affattas sålunda: »Tillgång må dock upptagas till högre belopp, än som motsvarar kostnaderna för dess anskaffning eller tillverkning, så framt särskilda omständigheter kunna anses lämna fog härför och dessa i balansräkningen fullständigt angifvas.»

Att, såsom mom. 7 bestämmer, hvarje kostnad för bolagets bildande eller organiserande skall omedelbart afskrifvas, synes väl strängt, om än det är önskvärdt, att så sker. Jag hemställer därför, att till mom. 7 göres följande tillägg: »i vidare mån, än att kostnader för bolagets bildande eller organiserande må, därest särskilda skäl föranleda till deras amorterande å längre tid, med angifvande af dessa skäl, i balansräk-

ningen upptagas, så att de amorteras under högst de tre första åren efter bolagets registrerande med minst en tredjedel om året».

§ 66.

Här meddeladt förbud för styrelsen att utan särskildt bemyndigande från bolaget å stämman upptaga obligationslån, synes ej vara välbetänkt. Mången gång har visat sig, hurusom möjlighet att på tillfredsställande villkor erhålla dylikt lån varit beroende därpå att den rätta tidpunkten begagnas. Det uppskof, som kan blifva nödigt för stämmas utlysande, därest stadgandet bibehålles, kan därför lätt orsaka förlust för bolaget. Vid sådant förhållande och då bolag, som finner fördelaktigt för sig att i anmärkta hänseende inskränka styrelsens befogenhet, kan göra sådan inskränkning i form af instruktion för styrelsen, hemställas att sista punkten i § 66: »Ej heller må han utan bemyndigande, som nyss sagts, upptaga lån för bolagets räkning mot tryckta eller graverade obligationer» må utgå.

§ 71.

§ 71 mom. 3 föreskrifver, att bestämmelse rörande den förutsättning, under hvilken suppleant äger utöfva styrelseledamots befogenhet, ej må registreras. Mången gång inträffar, att bolag utser skilda personer att vara suppleanter för viss eller vissa styrelseledamöter, så att viss suppleant skall inträda när viss eller någon af vissa ordinarie ledamöter har förhinder, under det att vid förfall för annan eller någon af andra ordinarie ledamöter annan suppleant skall inträda. Ett sådant förfarande från bolagets sida lär uppenbarligen finnas vara korrekt. Med den affattning, angifna punkt i § 71 erhållit, skulle likväl dylikt suppleantval ej kunna registreras. Då emellertid detta ej torde vara riktigt, och då för öfrigt något verkligt behof af det ifrågasatta stadgandet ej torde förefinnas, hemställas, att det utgår.

§ 76.

Stadgandet, att den, som vill själf eller genom ombud utöfva rösträtt för aktie, skall vara skyldig att, när minst fem aktieägare eller ägare till $\frac{1}{20}$ af det å stämman företrädde aktiekapital sådant fordra, afgifva skriftlig försäkran, det han verkligen äger de aktier, som inregistrerats på honom, synes kunna leda till svåra förvecklingar. Till en

början erinras i detta afseende, huru ett fåtal aktieägare genom att af rent okynne påyrka, det alla öfriga närvarande skola afgifva sådan försäkran, som här afses, lätt kunna orsaka afsevärdt och mycket olämpligt uppskof med handläggning af de vid stämman förekommande ärenden. Än värre blir förhållandet, om den, mot hvilken förevarande yrkande göres, ej är personligen tillstädes. Äfven om han under många år verkligen ägt sina aktier i bolaget, riskerar han att genom dylikt yrkande, framställt utan afseende därpå, att den, som gör yrkandet, kanske väl vet, att personen i fråga verkligen äger aktierna, helt förlora sin rösträtt vid stämman, blott därför att han ej tänkt sig, att dylikt yrkande skulle kunna ifrågakomma och därför ej med sin fullmakt aflämnat förklarande enligt denna §. Efter nu gällande lag angående aktiebolag läser hinder ej förefunnits att i bolagsordningen intaga bestämmelse i enlighet med förevarande stadgande i förslaget. Veterligen har dock dylikt stadgande ej någonsin ifrågasatts. Det vill därför ock synas, att något verkligt behof om dess införande i lag ej föreligger. Jag hemställer följaktligen, att förevarande mom. må utgå.

§ 80.

Till förekommande af möjlighet till tvekan föreslås, att till denna § fogas ett nytt mom. af följande lydelse: »Därest alla aktier finnas vid stämma representerade, äger bolaget att å densamma fatta beslut utan hinder däraf att här eller i bolagsordningen föreskrifna kallelseåtgärder ej vidtagits.»

§ 96.

Här medgifna rätt för ägare till ett relativt fåtal aktier att underställa domstols pröfning hvarje beslut af bolaget å stämma om arfvode torde kunna medföra mycket svåra förvecklingar, desto hellre som ej sällan inträffar, att den, som erbjudes att öfvertaga ledningen af bolagets verksamhet eller eljest utföra något synnerligen maktpåliggande uppdrag för detsamma, otvifvelaktigt mången gång skall vägra att mottaga dylikt uppdrag, för hvars utförande han kanske får helt lämna sin förutvarande verksamhet, därest han ej har visshet, att bolaget för arbetet ersätter honom med belopp, som han finner tillfredsställande. Med hänsyn härtill och med afseende på svårigheten att, äfven om arfvodesbestämmelsen är aldrig så lämplig för ett rätt tillvaratagande af bolagets eget intresse,

kunna på ett för vanlig domstol öfvertygande sätt lagligen styrka, att arfvodet ej är oskäligt, yrkas att förevarande § uteslutes.

Slutligen har jag ansett mig böra påpeka, hurusom § 7 affattats så, att vid bolags bildande från bolaget ej kan, därest ej bestämmelse härom fullständigt angifvits i stiftelseurkunden, utbetalas vare sig den minsta ersättning till juridiskt biträde för uppgörande af förslag till bolagsordning, för protokollsföring vid konstituerande stämma eller annat dylikt, som är vanligt vid bolags bildande, eller ens den utgift, bolaget får vidkännas för registrering af bolaget, för tryckning och stämpelbeläggning af aktiebref m. m. Möjligen har ej med förevarande stadgande afsetts att förbjuda dessa kostnaders påförande å bolaget, men affattningen synes i sådant fall ej lycklig. Jag hemställer därför, att stadgandet förtydligas.

På grund af hvad sålunda anförts, hemställer jag, att Riksdagen måtte rörande det lagförslag, som innehålles i den ifrågavarande kungl. propositionen, besluta de ändringar, som här ofvan föreslagits.»

Herr *Jeanssons* motion är af följande lydelse:

Herr *Jeanssons*
motion.

»Med anledning af Kungl. Maj:ts nådiga proposition nr 54 till Riksdagen med förslag till lag om aktiebolag m. m. får jag härmed aflämna följande motion:

I § 28 föreslås att nu gällande bestämmelse, att det skall åligga styrelsen att hålla aktieboken tillgänglig för en hvar, som vill taga kännedom om densamma, skall kvarstå.

Då erfarenheten gifvit vid handen att utomstående, som ej haft något annat intresse för ett bolag än att handla med och spekulera i dess aktier, missbrukat de erhållna upplysningarna och därigenom förorsakat såväl aktieägarne som bolaget afsevärd skada, får jag hemställa att denna olägenhet i den nya lagen måtte undanröjas.

Den i § 41 föreslagna bestämmelsen, att vid aktiekapitalets ökning den senast fastställda balansräkningen skall genom styrelsens försorg kungöras i allmänna tidningar, torde mången gång kunna blifva till stor skada för vederbörande bolag, emedan därigenom skulle lämnas konkurren- ter en inblick i bolagets ställning, hvarigenom de skulle blifva i tillfalle att förorsaka affären stort afbräck. Under sådana förhållanden måste bolaget afstå från att öka sitt aktiekapital och därmed utvidga sin rörelse. Detta gäller särskildt för en stor del industribolag, som äro så kallade familjebolag, hvilkas aktier icke äro utsläppta i handeln utan stanna hos familjens medlemmar.

Ett betydande antal sådana bolag finnes i landet, och det torde endast vara till främjandet af utvecklingen utaf landets industri att dylika bolag, hvars ändamål afser att kapitalet vid dödsfall ej skall utbrytas ur affären, på det denna må orubbad fortgå, ytterligare skola bildas. Därför torde hänsyn böra tagas till dessa bolags intressen, i all synnerhet när sådant kan ske utan att skada andras rätt.

Genom en alternativ bestämmelse, att hvarje aktieägare skall per post meddelas om bolagsstämman beslut, därest han ej själf deltagit däri, samt vid anfordran erhålla den senaste fastställda balansräkningen, vinnes ju syftet med § 41 fullt ut lika bra som enligt den föreslagna lydelsen.

Sistlidne Riksdags beslut om ändring i tryckfrihetsförordningen därhän, att vissa meddelanden af hithörande slag ej få offentliggöras, lämnar också stöd för min nu gjorda framställning.

I § 91 är en väsentlig skärpning vidtagen rörande ändring af bolagsordning, då det stipuleras att å den stämma, som sist hålles, *samtliga röstande* och dessa representerande minst $\frac{3}{4}$ af hela aktiekapitalet skola vara om beslutet ense.

Det ligger i öppen dag att en dylik vetorätt skall kunna missbrukas genom utpressningar af aktieägare, som ej ha något intresse af bolaget.

Ty hvilket pris skulle ej en aktieägare, som endast har en aktie å 50 kronor i ett miljonbolag, kunna tilltvinga sig genom att motsätta sig en för alla öfrige värdefull ändring af bolagsordningen?

Och ändring af t. ex. bestämmelse om föremålet för bolags verksamhet är ju något som ofta kan förekomma i framåtsträfvande affärer, som ha en alltför begränsad verksamhet stipulerad i bolagsordningen. Genom den föreslagna bestämmelsen skulle också en konkurrent till bolaget lätt kunna förhindra bolagets utveckling.

Då dessutom nu gällande stränga bestämmelser väl ej visat sig otillräckliga, torde skärpning däri vara obehöflig.

På grund af hvad jag sålunda anfört tillåter jag mig hemställa, att Riksdagen i Kungl. Maj:ts proposition nr 54 måtte vidtaga följande ändringar:

att § 28 sista stycket måtte erhålla följande lydelse:

Styrelsen — — — tillgänglig för aktieägarne samt för tjänsteman som i fiskaliskt intresse begär att få taga del af densamma;

att § 41 måtte erhålla sådan lydelse, att här ifrågavarande meddelande i stället för genom annonsering må delgifvas hvarje aktieägare genom rekommenderadt bref;

att § 91 mom. 2 måtte erhålla följande lydelse:

Beslut afseende — — — som sist hålles, biträdts af minst $\frac{3}{4}$ af de röstande med ett sammanlagdt aktiebelopp af minst $\frac{3}{4}$ af hela aktiekapitalet. Där aktier — — — må ökas.»

Herr *Sandström* har i sin motion anfört följande:

Herr Sandströms motion

»De kraf på ändringar i gällande aktiebolagsrätt, som under senare tider med stöd af vunna erfarenheter från skilda håll framställtts, och hvilka Kungl. Maj:ts till innevarande Riksdag afgifna proposition med förslag till lag om aktiebolag m. m. afser att tillmötesgå, hafva i hufvudsaklig grad åsyftat dels att bereda aktieägare större trygghet mot att styrelsen missbrukar sin ställning eller öfver hufvud illa handhafver bolagets angelägenheter, och dels att för minoriteten i aktiebolag åstadkomma garanti mot förtryck från majoritetens sida.

Det af Kungl. Maj:t framlagda förslaget innebär också utan tvifvel i nämnda afseenden betydande förbättringar af den hittills gällande lagen. Men vid en närmare granskning af förslagets detaljbestämmelser vill det synas, som om det afsedda skyddet mot styrelsens missbruk och majoritetens förtryck icke erhållit den effektivitet, som omständigheterna med nödvändighet påkalla, och som otvifvelaktigt kan åstadkommas utan obehörigt kringskärande af majoritetens bestämmanderätt. Det är därför att befara, att, om förslaget oförändradt skulle blifva lag, en god del af de missförhållanden, som hitintills i hög grad vidlåda aktiebolagens verksamhet i vårt land, skulle fortfarande komma att kvarstå väsentligen orubbade, till skada för både allmänheten och den ekonomiska utvecklingen.

Till förebyggande af det ej alltför ovanliga förhållande, att majoriteten i ett aktiebolag genom innehållande af utdelning söker »svälta ut» minoriteten och tvinga densamma att till underpris sälja sina aktier, har den s. k. bolagskommittén föreslagit, att, därest ej bolagsordningen annat bestämmer, bolagsstämma icke skall äga att af årsvinsten från utdelning undantaga mer än högst 50 procent, såvida icke annat beslutes af en majoritet, representerande minst tre fjärdedelar af det å stämman företrädde aktiekapitalet. Sedan lagrådet anmärkt, att det funne betänkligt, att en tämligen ringa minoritet skulle kunna på detta sätt förhindra hela årsvinstens innehållande, äfven om ett dylikt innehållande vore önskligt för bolagets konsolidering, har bestämmelsen härom i kungl. propositionen uteslutits och minoriteten följaktligen i förevarande afseende lämnats utan hvarje skydd mot exploatering af majoriteten. Det synes mig dock, som om fordran på

kvalificerad majoritet såsom villkor för rätten att innehålla *hela* årsvinsten är synnerligen billig. Det bör ju vara regel och är alltid af den, som placerar penningar i ett aktieföretag, från början afsedt, att han skall någorlunda regelbundet erhålla afkastning på sitt placerade kapital, om bolagets rörelse lämnar vinst. Anser majoriteten, att bolagets ställning kräver konsolidering, utöfver hvad som kan åstadkommas genom halfva årsvinstens innehållande, så ges härtill en annan utväg, hvars anlåtande förutsätter blott enkel majoritet, nämligen ökning af aktiekapitalet. Detta är långt mindre betungande för aktieägarne än en tvångskumulering af de vinstandelar, som de påräknat, och som de ofta behöfva för att kunna kvarstå som delägare i bolaget. Ett stadgande af den innebörd, som kommittén föreslagit, bör därför efter min mening intagas i lagen.

De i 56 § gifna föreskrifterna om grunderna för upprättande af balansräkningen äro tydligen i främsta rummet afsedda att trygga borgenärers och tredje mans rätt och afse därför väsentligen att förebygga, att bolagets tillgångar upptagas högre än verkliga värdet. Däremot gifves intet förbud mot tillgångarnas upptagande till huru låga värden som helst. Häremot torde i princip intet vara att invända. Det riktigaste vore naturligtvis, att tillgångarna upptoges hvarken högre eller lägre än till verkliga värdet, men ett genomförande häraf skulle i praktiken möta hardt när oöfverstigliga svårigheter. Vid sådant förhållande och då tillgångarnas upptagande till för höga värden medför påtagliga faror för bolagets soliditet och borgenärernas rätt, medan deras bokföring till för låga värden endast innebär, att bolagets ställning är solidare, än balansräkningen utvisar, är det utan tvifvel riktigt att endast fixera en gräns uppåt i fråga om bokföringsvärdena.

Men om sålunda balansräkningens uppgift i första hand är att utåt angifva bolagets ställning och ligga till grund för bedömande af den vinst, som kan disponeras för utdelning, och om det ur denna synpunkt är af öfvervägande vikt att värdena däri ej upptagas för högt, så får man å andra sidan ej förbise, att balansräkningen jämväl har till uppgift att lämna bolagets delägare en tillförlitlig bild af bolagets ställning, så att de med ledning af densamma blifva i tillfälle att bedöma värdet af sina aktier. För fullständigt vinnande af detta syfte skulle erfordras föreskrift, att bolagets tillgångar alltid skulle upptagas till verkliga värdet. Men då enligt hvad ofvan framhållits en dylik föreskrift af andra skäl icke är tillräddig, måste en annan utväg anlitas för att sätta aktieägarne i tillfälle att bedöma värdet af sin samfällda egendom. Denna kan då icke bli annan, än att styrelsen ålägges att i balansräkningen

lämna en i viss grad *specificerad* uppgift på de olika tillgångarna. Som bekant förekommer det nu synnerligen ofta, att i den för bolagsstämman framlagda balansräkningen tillgångarna upptagas i några få klumpsummor, hvarigenom aktieägarna beröfvas hvarje möjlighet att förvissa sig om beskaffenheten af de olika tillgångarna, och än mera att tillnärmelsevis bedöma dessas värde. Föreskriften i 85 § 3 mom. af förslaget om styrelsens skyldighet att å bolagsstämman efter eget bedömande lämna närmare upplysningar angående bolagets tillgångar afser ju att i viss mån motverka olägenheterna af balansräkningens bristfällighet, men är icke ensam för sig till fyllest. Man måste därför ovillkorligen fordra en viss specifikation i balansräkningen, så att t. ex. hvarje fastighet eller fastighetskomplex särskildt angifves, att hufvudgrupper af lös egendom, såsom maskiner, inventarier och utestående fordringar, upptagas för sig o. s. v.

Med alldeles särskild styrka har behovet af en dylik specifikation gjort sig gällande i fråga om ett slag af bolagsegendom, nämligen aktier i främmande bolag. Med den stigande ekonomiska utvecklingen har det blifvit alltmera vanligt, att ett bolag äger aktier i ett annat, ofta till högst betydliga belopp i förhållande till det egna aktiekapitalet. Ett ofta förekommande sätt för bolagsaffärens utvidgning är, att bolaget för en ny verksamhetsgren eller för rörelsens utöfning i annat land bildar s. k. dotterbolag, i hvilket moderbolaget då vanligen äger alla eller de flesta aktierna. Vanligt är också, att bolag till direkt föremål för sin verksamhet har förvaltning af aktier i andra bolag. I dessa fall händer ej sällan, att bedömandet af bolagets ställning för aktieägarna fullständigt omöjliggöres därigenom, att samtliga aktier sammanslås under en enda rubrik: »aktiers konto», som utföres i en ofta fullkomligt godtyckligt fixerad klumpsumma. På sådant sätt har styrelsen i flere af våra största och solidaste bolag under många år för aktieägarna lyckats hemlighålla bolagets verkliga ställning och lämnat fältet fritt för allehanda gissningar och i jobberiets intresse uppdiktade historier. Och otaliga äro de aktieägare, som härigenom förledts att långt under verkliga värdet försälja sina aktier, hvilka ej sällan förvärfvats af styrelsen och dess vänner, som därvid profiterat af sin bättre kännedom om förhållandena.

Det är gifvet, att ett dylikt förhållande ej bör få fortfaara, utan att rättelse därutinnan ovillkorligen måste åvägabringas. Det första villkoret härför är, att främmande aktier alltid måste i balansräkningen specifikt angifvas. Men härutinnan erfordras, att vid balansräkningen såvidt möjligt fogas som bilagor balansräkning samt vinst- och för-

lusträkning för vederbörande främmande bolag. Detta är särskildt angeläget, när det främmande bolaget eller dotterbolaget har sin verksamhet i utlandet, i hvilket fall möjligheten att på annan väg än genom balansräkningen få någon ledning för bedömande af dess ställning i regel är utesluten. Möjligen skulle man kunna inskränka sig till att fordra framläggande af balansräkning och vinst- och förlusträkning allenast beträffande aktierna i de bolag, i hvilka det egna bolaget har majoritet eller viss minimikvotdel.

Ett förfarande sådant som det nu föreslagna skulle å ena sidan vara till påtaglig nytta för aktieägarne och jämväl verka därhän, att den ovisshet i fråga om ett bolags verkliga ställning, som är jobberiets bästa jordmån, skulle blifva i en viktig punkt väsentligen undanröjd. Å andra sidan kan ett dylikt förfarande, såvidt jag förstår, icke medföra någon som helst skada för bolagets verkliga intresse eller i någon mån verka hindrande för dess ekonomiska drift och affärens utveckling. Trafikaktiebolaget Grängesberg—Oxelösund har sedan flere år tillbaka tillämpat denna princip vid utarbetandet af sin årsberättelse, utan att veterligen någon olägenhet därmed varit förenad.

I 73 § af förslaget medges rätt för aktieägare, representerande minst en tiondedel af hela bolagets aktiekapital, att genom Konungens befallningshafvande få utsedd en extra revisor att med öfriga revisorer deltaga i granskningen af styrelsens förvaltning och bolagets räkenskaper. Det viktiga och välbefogade skydd, som härigenom lämnas bolagsminoriteten, reduceras emellertid i högst betydlig grad genom föreskriften, att det tillkommer styrelsen, mot hvilken denna åtgärd i regel är riktad, att hos Konungens befallningshafvande utverka revisorns utseende. För att detta minoritetsskydd skall få afsedd verkan, synes det oundgängligen nödvändigt att de aktieägare, som bestämt att extra revisor skall anställas, också få utverka förordnande för honom.

Å andra sidan synes det möta betänkligheter, att den extra revisorn skall erhålla sitt arvode af bolaget. Detta kan säkerligen ej undgå att medföra, att en minoritet ofta kommer att bestå sig lyxen af en extra revisor, utan att sådan åtgärd, som naturligtvis endast i extra ordinära fall bör förekomma, är af behofvet påkallad. För att erhålla någon garanti för att den extra revisorn icke till bolagets skada onödigtvis påkallas, synes det vara lämpligt att föreskrifva, att hans arvode skall betalas af de aktieägare, som påkallat honom.

Förslaget, som föreskrifver, att fråga om tillkallande af extra revisor skall väckas å bolagsstämma, anger icke med full tydlighet, huruvida dylik fråga får väckas omedelbart på stämman eller måste

enligt 81 § 4 mom. vara minst tio dagar före stämman anmältd för styrelsen. Då behovet af extra revisor ofta framgår först vid behandlingen af balansräkningen och vinst- och förlusträkningen, som vid stämman framlägges, synes det uppenbart, att frågan härom bör få utan föregående anmälan väckas under pågående bolagsstämma. Förslaget torde därför böra förtydligas i enlighet härmed.

I 87 § stadgas rätt för aktieägare med ett sammanlagdt aktiebelopp, motsvarande minst en tiondedel af hela aktiekapitalet, att i vissa fall å bolagets vägnar föra talan å förvaltningen. Därvid synes förutsättas, att den minoritet, som sålunda väckt talan mot styrelsen måste under hela rättegången representera det stadgade minimum af aktiekapitalet, och att om en eller annan af de aktieägare, som anhängiggjort rättegången, därefter frånträder sin talan, de öfriga skulle äga fullfölja saken, endast om de fortfarande representerade minst en tiondedel af aktiekapitalet. Härigenom är tydligen den utvägen lämnad öppen för styrelsen att genom inköp af erforderlig del utaf den klandrande minoritetens aktier reducera dessa till mindre antal än den stipulerade tiondedelen och därigenom få hela rättegången slopad, om den hotar att tendera till en för styrelsen ofördelaktig och för bolaget gynnsam utgång. Detta är tydligen i hög grad olämpligt och oriktigt. Förslaget synes därför böra kompletteras med en bestämmelse, att därest efter klandertalans anhängiggörande en eller flere af aktieägarne frånträda bolagets talan, de öfriga äga fullfölja densamma utan afseende å storleken af det utaf dem representerade aktiebelopp.

I 95 § fastslås den riktiga principen, att klander af bolagsstämmobeslut må kunna anställas af enskild aktieägare. Men i mom. 2 af samma paragraf göres härifrån det väsentliga undantag, att klandertalan, grundad därpå, att genom bolagsstämmans beslut vinstmedel eller öfriga tillgångar disponerats för ändamål, som uppenbarligen är för bolagets verksamhet främmande, endast får anställas af aktieägare, som tillsammans äga aktier till ett belopp af minst tiondedelen af aktiekapitalet. Denna undantagsbestämmelse, som de facto ger bolagsmajoriteten makt att i visst fall ansvarsfritt använda minoritetens andel i bolagets tillgångar för hvilket främmande ändamål som helst, exempelvis understöd åt en politisk organisation, synes mig synnerligen obefogad. Den brist i bolagsstämmobeslutets laglighet, som består i samfälld egendoms användande för obehöriga ändamål, och som till sin ekonomiska verkan för de aktieägare, hvilka icke godkänna det syfte, som genom dispositionen främjats, utan till äfventyrs från sin standpunkt till

och med finna detsamma skadligt, är att likställa med en förskingring af bolaget tillhöriga medel, är sannerligen af den betänkliga natur, att intet skäl finnes att just i sådana fall inskränka aktieägarens klanderrätt. Efter min mening bör därför 2 mom. af 95 § utgå.

I 107 §, som medger viss minoritet af aktieägarne att hos rätten begära förordnande af god man att öfva tillsyn öfver likvidatorernas förvaltning, synes den ändring önskvärd, att de aktieägare, som påkallat gode mannens förordnande, äfven böra betala hans arfvode. Härfor tala samma skäl, som ofvan anförts i fråga om arfvodet till extra revisorn, och därförutom den varnande erfarenheten af rättens ombudsman i konkurser, med hvilken den föreslagne gode mannen skulle blifva väsentligen likställd, men hvilken alltjämt representerar en ekonomisk tyngd i konkursutredningen utan motsvarande nytta. Möjligen skall gode mannen i det förhållandet, att han uppbär sitt arfvode af vissa aktieägare, hvilkas rätt han är satt att skydda, få en impuls till verksamt deltagande i likvidationsarbetet, som synes nog så behöfligt.

Till de fall, som i 132 § af förslaget beläggas med ansvar, synes böra komma åtgärd af den, som äger företräda bolaget, hvarigenom han i strid mot föreskriften i 66 § ikläder bolaget förpliktelse eller eljest förfogar öfver dess tillgångar för ändamål, som uppenbarligen är för bolagets verksamhet främmande. Dylika åtgärder torde nämligen icke under alla förhållanden falla under allmänna strafflagens ansvarsbestämmelser, hvarför särskildt ansvar måste stadgas för att trygga helgden af bolagets medel. Det på åtskilliga håll inrotade missbruket, att styrelser för bolag använda bolagets medel till att, ofta i ganska afsevärd utsträckning, understödja t. ex. politiska organisationer och tidningar, bidraga till kostnaden för politiska val och dylikt, innebär en så allvarlig kränkning af aktieägarnes rätt, att ett stäffjande däraf synes oundgängligt. En ansvarsbestämmelse torde därför här vara i fullt lika hög grad af behovet påkalladt som i de i förslaget upptagna fall.

På grund af det anförda får jag alltså vördsamt hemställa, att Riksdagen i det kungl. förslaget om lag till aktiebolag måtte besluta här nedan angifna ändringar, afseende:

1:o) beträffande § 54:

att en bestämmelse tillfogas, enligt hvilken bolagsstämman af årsvinsten ej må från utdelning undantaga mer än högst 50 procent, afsättning till reservfonden inberäknad, med mindre röstande med ett sammanlagdt aktiebelopp af minst tre fjärdedelar af det å stämman före-

trädde aktiekapitalet annat besluta; dock att, om bolagsordningen innehåller härifrån afvikande bestämmelser, dessa skola lända till efterrättelse;

2:o) beträffande § 56:

att däri intages föreskrift om skyldighet för styrelsen att i balansräkningen på det sätt specificera tillgångarna, att aktieägarna därigenom erhålla kännedom om tillgångarnes viktigare beståndsdelar i fast och lös egendom, och särskildt att specifikt angifva främmande aktier, äfvensom om skyldighet för styrelsen att, där bland tillgångarna ingå aktier i andra bolag, såvidt möjligt vid bolagsstämman tillhandahålla aktieägarna balans- samt vinst- och förlusträkning för dessa bolag;

3:o) beträffande § 73:

att däri göres dels den ändring, att den grupp af aktieägare, som bestämt tillkallande af extra revisor, också äger hos Konungens befallningshafvande påkalla förordnande af sådan, och att samma grupp jämväl förklaras skyldig att betala extra revisionsarfvode, dels det förtydligande, att fråga om tillkallande af extra revisor må kunna, utan föregående anmälan till styrelsen, omedelbart väckas vid bolagsstämma;

4:o) beträffande § 87:

att därtill göres det tillägg, att om klandertalan å förvaltningen anhängiggjorts af en grupp af aktieägare, representerande det föreskrifna minimibeloppet en tiondedel af aktiekapitalet, och en eller flere af aktieägarna därefter frånträdt sin talan, sådant icke må för öfrige klandrande aktieägare utgöra hinder att fullfölja rättegången, utan afseende på om de tillsammans fortfarande äga en tiondedel af aktiekapitalet eller icke;

5:o) beträffande § 95:

att 2 mom. af denna paragraf måtte utgå ur lagen;

6:o) beträffande § 107:

att däri göres den ändring, att arfvodet till gode mannen skall betalas af de aktieägare, som påkallat honom; och

7:o) beträffande § 132:

att bland de förseelser, som i denna paragraf beläggas med ansvar, intages jämväl åtgärd af den, som äger företräda bolaget, hvarigenom han i strid mot föreskriften i 66 § iklädt bolaget förpliktelse eller eljest förfogat öfver dess tillgångar för ändamål, som uppenbarligen är för bolagets verksamhet främmande.

Och torde vederbörande utskott, därest och i den mån den af mig gjorda hemställan biträdas, föreslå däraf påkallad omredigering af ofvan angifna lagparagrafer jämte de andra bestämmelser i lagen, som till äfventyrs beröras af de föreslagna ändringarna.»

Utskottets yttrande.

Förslaget till lag om aktiebolag.

I skrifvelse den 18 mars 1903 anhöll Riksdagen, att Kungl. Maj:t täcktes föranstalta om en revision af gällande aktiebolagslag samt för Riksdagen framlägga de förslag, hvartill revisionen kunde anses föranleda. De i denna skrifvelse uttalade önskemål voro hufvudsakligen följande.

Det syntes böra undersökas, huruvida ej jämväl i bolag med större aktiekapital än 10,000 kronor aktier å lägre belopp än 50 kronor skulle få förekomma. De nuvarande bestämmelserna angående aktiebolags bildande och de därmed sammanhängande om ökning af aktiekapitalet syntes Riksdagen icke vara så tydliga och fullständiga som kunde vara behöfligt med hänsyn till ändamålet att förhindra åtgärder och företag, hvilka icke stode i öfverensstämmelse med sunda affärsprinciper och alla aktieägares intressen. En granskning af dessa bestämmelser syntes därför önskvärd. Åtgärder borde enligt Riksdagens mening vidtagas för förhindrande af mot lagens mening stridande skenöfverlåtelse af aktier, som nu ofta förekomme dels för kringgående af bestämmelserna om begränsning af aktieägares rösträtt och dels från styrelseledamöters sida i frågor om bland annat ansvarsfrihet för dem. I sammanhang med sistberörda fråga stode spörsmålet om beredande af en verksammare kontroll å styrelsens förvaltning. I detta afseende syntes det Riksdagen böra undersökas, huruvida ej fullständigare stadganden borde meddelas för bättre tillgodoseende af aktieägarnes intressen och erhållande af en säkrare kännedom om bolagets ställning än som med nu gällande bestämmelser ofta blefve händelsen. I anslut-

ning till det af Riksdagen förut i skrifvelse till Kungl. Maj:t den 29 april 1902 uttalade önskemål, att en minoritet inom aktiebolag borde äga tillkalla en kvalificerad revisor för att deltaga i granskningen af styrelsens förvaltning och bolagets räkenskaper, syntes det Riksdagen kunna ifrågasättas, att en minoritet äfven borde under vissa förhållanden äga rätt att besluta om anställande af talan mot bolagets styrelse. För att åstadkomma en noggrannare efterlefnad af aktiebolagslagens stadganden borde måhända därjämte en skärpning eller ett fullständiggande af lagens straffbestämmelser komma under öfvervägande.

Redan i skrifvelse den 11 maj 1897 hade Riksdagen anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes för Riksdagen framlägga förslag till lagbestämmelser därom att i aktiebolags firma ej finge obehörigen intagas annans namn eller namnet å annans fasta egendom samt i skrifvelse den 11 maj 1898, att Kungl. Maj:t täcktes låta utreda, huruvida icke, där genom fastställda bolagsordningar medgifvits äldre aktiebolag rätt att förvärfva egna aktier i annan ordning än lagen om aktiebolag bestämde, faran af missbruk af sådan föreskrift lämpligen kunde förekommas genom registrering eller annorledes.

Slutligen må här erinras om Riksdagens skrifvelse den 20 maj 1902, innefattande anhållan, att Kungl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till lagbestämmelser, hvarigenom ej mindre nu gällande förbud för utländsk undersäte att i riket innuta mineralfyndighet äfvensom att utan Konungens tillstånd i riket förvärfva fast egendom eller förvärfva eller bearbeta inmutad mineralfyndighet eller idka grufdrift måtte i den omfattning och på det sätt, som kunde finnas ändamålsenligt utsträckas att gälla äfven för bolag, hvari utländsk undersäte vore delägare, än äfven gällande bestämmelser i lagen om aktiebolag förändras i den mån sådant för vinnande af ofvanberörda syfte kunde vara erforderligt.

Beträffande det närmare innehållet i ifrågavarande förslag samt de synpunkter, som vid dess utarbetande varit bestämmande, får utskottet hänvisa till det kommittéförslag af den 5 februari 1908, som ligger till grund för ifrågavarande proposition, samt till de vid densamma fogade utdrag af i statsrådet och lagrådet hållna protokoll. Här må endast framhållas några af förslagets hufvudpunkter med särskild hänsyn till däri innefattade afvikelser från nu gällande aktiebolagslag.

Såsom enligt gällande lag skall enligt förslaget aktie i regel lyda å minst 50 kronor. Dock må enligt förslaget, där aktiekapitalet ej

öfverstiger 25,000 kronor, aktie kunna lyda å mindre belopp, lägst 10 kronor.

För att, i den mån sådant i lagstiftningsväg må vara möjligt, förhindra, att allmänheten förledes till aktieteckning i företag, som ej äro förtjänta af dess förtroende, hafva beträffande förfarandet vid aktiebolags bildande samt ökning af aktiekapitalet i förslaget upptagits vidtgående publicitetsbestämmelser, hvilka skola äga tillämpning utan hänsyn till, huruvida vid bolagets bildande stiftarna öfvertaga samtliga aktier (s. k. simultanbildning) eller andra personer inbjudas till aktieteckning (s. k. successivbildning). Bestämmelser härom hafva meddelats hufvudsakligen i förslagets 5—8 samt 36—41 §§.

För åstadkommande af en tillfredsställande förvaltning inom aktiebolag och en effektiv kontroll öfver denna innehåller förslaget åtskilliga bestämmelser. Till sådana bestämmelser synas böra hänföras reglerna om aktiebok (28 §), om skyldighet i vissa fall för aktieägare, som vill utöfva rösträtt å bolagsstämma, att afgifva en af honom egenhändigt underskrifven försäkran om, att han är aktiens ägare (76 §), om balansräkningens innehåll (56 §), om ökad civilt och kriminellt ansvar för stiftare (24, 132 och 133 §§), styrelse (70, 71, 132 och 133 §§) och revisorer (75, 132 och 133 §§), om rätt för en minoritet — förutom att påkalla utseende af en revisor för att med öfriga revisorer deltaga i granskningen af styrelsens förvaltning och bolagets räkenskaper (73 §) — att föra talan mot styrelse, stiftare och revisorer (86 och följande §§); samt om befogenhet under viss förutsättning för rätten eller domaren att förordna en god man att öfva tillsyn öfver likvidatorernas förvaltning (107 §).

Till skydd för minoriteten i aktiebolag hafva ett flertal bestämmelser tillkommit. Såsom hufvudsakligen i sådant syfte meddelade äro att anteckna, förutom åtskilliga af de redan nämnda, hvilka äfven i detta afseende komma i betraktande, föreskrifterna om begränsning af bolagsstämmas och styrelses rätt att förfoga öfver bolagets egendom (55 och 66 §§), de i förhållande till gällande lag vida restriktivare bestämmelserna i förslaget om särskildt röstpluralitet i åtskilliga fall för beslut å bolagsstämma (91—93 §§) samt om särskild maximigräns för aktieägarers rösträtt å bolagsstämma (79 §), en bestämmelse, som dock ej är af tvingande natur, utan kan undantag från densamma ske genom föreskrift i bolagsordningen. För tillgodoseende bland annat af minoritetens rätt äro äfven tillkomna bestämmelserna i 96 § om rätt för aktieägare med sammanlagdt aktiebelopp af minst en

tiondel af hela aktiekapitalet att påkalla domstols pröfning af arfvodesbelopp, som af bolagsstämma tillerkänts styrelseledamot, revisor, tjänsteman i bolaget eller eljest åt någon för fullgörande af honom meddeladt uppdrag.

Riksdagens ofvanberörda skrifvelse den 11 maj 1897 angående förbud mot intagande i aktiebolags firma af annans namn eller namnet å annans fasta egendom har ej föranledt någon afvikelse från gällande lags ståndpunkt i detta afseende. Med anledning af Riksdagens förut omförmälda skrifvelse den 11 maj 1898 angående förhindrande för äldre aktiebolag att förvärfva egna aktier har annan åtgärd ej ansetts böra vidtagas än att i förslagens 56 § 7) föreskrifvits, att förvärfvad egen aktie ej må uppföras såsom tillgång. Beträffande de skäl, som i nu omnämnda afseenden varit bestämmande får utskottet hänvisa till kommittéförslaget.

Beträffande den i Riksdagens ofvan omförmälda skrifvelse den 20 maj 1902 väckta frågan angående aktiebolags likställande i där omnämndt hänseende med utländsk undersåte här i riket hade förutnämnda kommitté utarbetat förslag till lag angående förbud i vissa fall för aktiebolag att förvärfva fast egendom eller idka grufdrift samt ett däraf föranledt alternativt förslag till viss lydelse af särskilda paragrafer i förslaget till lag om aktiebolag. Dessa förslag, med afseende å hvilka såväl kommittén som sedermera lagrådet uttalat betänkligheter, hafva emellertid icke upptagits i propositionen. Enligt förslagens 52 § står det öppet att i bolagsordning intaga förbehåll, hvarigenom rätten för annan än här i riket bosatt svensk medborgare att förvärfva aktie inskränkes.

Utskottet har funnit ifrågavarande förslag vara af beskaffenhet att kunna ligga till grund för lagstiftning i ämnet. Den granskning af förslaget samt de i anledning af detsamma väckta, ofvanintagna motioner, utskottet företagit, har i fråga om nedanstående paragrafer gifvit anledning till följande erinringar.

4 §.

Utskottet har lika med kommittén ansett sig böra förorda, att stiftare af aktiebolag, hvilka i vissa fall äro underkastade såväl kriminellt ansvar som ersättningsskyldighet, skola vara svenska undersåtar.

Beträffande kommittéförslaget i denna del har lagrådet erinrat att, då något behof af en dylik föreskrift ej gjort sig gällande och

genom densamma möjligen kunde föranledas den olägenheten, att juridiska personer icke kunde godkännas såsom stiftare, krafvet på svenskt medborgarskap ej borde uppställas.

Det har syns utsnittet kunna så mycket mindre göras till föremål för tvifvel, att äfven svenska juridiska personer skola i omförmälda sammanhang blifva ansedda såsom svenska undersåtar som i fråga om försäkrings- och bankbolag, beträffande hvilkas stiftare redan gällande lagstiftning gifver sagda regel, någon tvekan i berörda hänseende icke lär hafva yppats.

7 §.

I herr *Vennerstens* omförmälda motion har yrkats, att denna paragraf måtte i utaf honom angifvet syfte förtydligas.

Med afseende härå vill utskottet erinra, att de af motionären äsyftade kostnader, i hvad de afse bolagets registrering, tryckning och stämpelbeläggning af aktiebref ej ifrågakomma förr än bolaget bildats; och det lär icke råda något som helst tvifvel därom, att kostnader för åtgärder, som efter bolagets bildande äro nödvändiga för dess organisation, drabba bolaget. Endast beträffande verkliga kostnader för bolagets bildande är det förslaget mening, att de böra upptagas i stiftelseurkunden. Häremot synes utskottet icke vara något att erinra. Uttryckligt stadgande i sådant afseende är meddeladt i det danska förslaget till aktiebolagslag.

8 §.

Enligt 11 § i gällande aktiebolagslag skall, om stiftarne öfvertaga samtliga aktier, bolaget anses genom aftalet härom bildadt (s. k. simultanbildning) och kan alltså under i öfrigt därför uppställda förutsättningar blifva registrerad utan den omgång med teckningslistor, konstituerande stämma m. m., som, därest inbjudan till aktieteckning sker (s. k. successivbildning), skall iakttagas. I det föreliggande förslaget åter har, såsom förut omnämnts, denna skillnad upphäfts och det mer omständliga förfaringssätt, förslaget angifver, gjorts till undantagslös regel. Det har nämligen, trots den större omgång med aktiebolags bildande, som däraf blifvit följden, ansetts vara nödvändigt för det syfte man med dessa bestämmelser velat nå, att gifva desamma tillämpning jämväl för det fall, att samtliga aktier öfvertagas af stiftarna,

enär dessa ju sedan äro oförhindrade att gifva aktierna samma spridning, som om från början allmänheten inbjudits till aktieteckning.

Utskottet finner den ståndpunkt förslaget i detta afseende intager nödvändig för uppehållande af effektiviteten af hithörande stadganden och kan alltså icke biträda det af motionären herr *Vennersten* gjorda yrkande, att simultanbildning fortfarande måtte få ske på sätt gällande lag stadgar.

Äfven har utskottet ansett en publicitet af det slag, förslaget upptager, såsom ett lämpligt medel för erhållande af erforderlig kontroll öfver förfarandet vid aktiebolags bildande och aktiekapitalets ökning. Det har emellertid för ernående af sagda syfte synts utskottet tillräckligt, att kungörelse, som i denna och 41 §§ afses, sker endast en gång i allmänna tidningarna och i tidning inom orten. Härigenom åstadkommes, förutom minskning i en eljest under många förhållanden skadlig tidsutdräkt vid bildandet af aktiebolag och ökning af aktiekapitalet, äfven en enligt utskottets mening önskvärd lättnad i kostnader för många mindre bolagsbildningar.

Det torde visserligen vara afsikten hos förslaget, enligt hvilket en vecka skall förflyta mellan första och andra kungörandet, att äfven fastslå en tid, under hvilken under alla förhållanden kungörelsernas innehåll kunde utöfva sin verkan. Då emellertid vid aktiebolags bildande teckningslistas upprättande måste föregås af den i 9 § af förslaget stadgade pröfning af Konungens befallningshafvande af stiftelseurkundens innehåll, hvilken pröfning alltid vållar viss tidsutdräkt, samt aktieteckning i allmänhet icke sker omedelbart efter teckningslistornas framläggande, torde den eventuella kritik, hvars framkallande med kungörandet afses, hinna att medföra åsyftad verkan. Utskottet har därför ansett den omförmälda tidsbestämningen ej behöfva uppehållas.

10 §.

Stiftarnes namnunderskrifter under teckningslistan skola enligt förslaget vara af vittnen styrkta.

Utskottet har, försåvidt angår sådan teckningslista, som vid bolags bildande förekommer, funnit denna föreskrift, hvartill motsvarighet icke finnes i gällande aktiebolagslag, icke vara erforderlig.

Vidare har utskottet af praktiska skäl ansett aktieteckning böra kunna med samma verkan, som om den ägt rum å handling, som här afses, ske äfven å af notarius publicus bestyrkt afskrift af handlingen.

11 och 12 §§.

12 §, som tillkommit på hemställan af lagrådet, afser, såsom af dess innehåll framgår, att i rättssäkerhetens intresse skapa en sluttid, inom hvilken de i 11 § omförmälda bestämmelserna skola göras gällande.

Af hvad lagrådet i sådant afseende anført framgår, att med föreskriften i 12 § hänsyftas äfven på 11 §:s 3 mom.

Genom den uppdelning af sistnämnda §, hvilken utskottet ansett lämplig till följd af 15 §:s nedan motiverade utbrytning ur förslaget, undanröjes all tvekan i sagda hänseende.

14 och 15 §§.

Aktiebolagskommittén har, enligt hvad af densamma framhålles, såsom ett ej oviktigt led bland de bestämmelser, som afse skydd för minoriteten inom ett aktiebolag, föreskrifvit, att uppskof med frågan om aktiebolags bildande skall äga rum under angifven tid, så framt å konstituerande stämman en viss minoritet röstar därför. Jämlikt förslagets 15 § skall en liknande minoritet äga besluta tillsättande af ett utskott för närmare granskning af de förhållanden, som för afgörande af frågan om bolagets bildande kunna vara af vikt. Med afseende å betydelsen af detta utskott har af lagrådet framhållits, att densamma — åtminstone om, såsom enligt kommitténs förslag, det skulle stå innehafvare af aktiemajoriteten fritt att deltaga i valet af ledamöter i utskottet — ej kunde uppskattas synnerligen högt, samt ifrågasatt, om ej sistnämnda § borde utgå. Häremot skulle enligt lagrådets mening betänklighet så mycket mindre möta, som det står aktietecknare fritt, att, sedan uppskof enligt 14 § blifvit bestämdt, begagna sig däraf för att hvar för sig eller i samverkan med andra aktietecknare söka förskaffa sig erforderliga upplysningar.

I betraktande af hvad lagrådet sålunda framhållit och då på det stadium, hvarom här är fråga, minoritetens rätt lär blifva i tillfredsställande grad tillgodosedd genom föreskrifterna i 14 §, har utskottet ansett, att bestämmelserna angående omförmälda granskningsutskott böra utgå ur förslaget.

19 §.

Ändringen i denna § är rent formell och föranledd af utskottets förslag beträffande 15 §.

23 §.

Då, enligt hvad utskottet vid 4 § föreslagit, stiftare af aktiebolag böra vara svenska undersåtar, lär däraf följa, att, på sätt i kommittéförslaget jämväl föreskrefs, äfven stiftarnas nationalitet bör till registreringsmyndigheten uppgifvas.

Den i fjärde momentet 1) af denna § af utskottet vidtagna ändring är rent formell och föranledd dels däraf, att aktieteckning skall kunna ske å teckningslista i afskrift, dels ock af den ändring i paragrafföljden beträffande 13 m. fl. §§, hvarom utskottet ofvan talat.

Såsom kommittén framhållit, är det uppenbarligen af synnerlig vikt för lagstiftningen att sörja för att uppgifterna till registret särskildt angående inbetalningar af aktiekapitalet blifva riktiga. Kommittén upplyser, att i sådant syfte under dess arbeten ifrågasatts, att, såsom på hemställan af lagrådet föreskrifvits i det föreliggande förslaget, styrelsen vid hvarje anmälan till registret om dylik inbetalning skulle uppgifva de särskilda aktier, å hvilka inbetalning skett, samt för hvarje aktieägarers namn det belopp, som inbetalts och beskaffenheten af den godtgörelse, som lämnats. Enär emellertid enligt kommitténs mening förteckningens upprättande skulle förorsaka ej ringa besvär och densamma i de vanligast förekommande fallen, då tillskott göres i allenast penningar, vore utan egentlig betydelse, stannade kommittén vid att såsom tillräckligt föreslå, att styrelsen vid anmälan till registret rörande inbetalning af aktier skulle foga en af styrelseledamöterna skriftligen afgifven försäkran, att inbetalningen fullgjorts i penningar eller annan egendom i enlighet med bestämmelserna i stiftelseurkunden eller bolagsstämmobeslutet om aktiekapitalets ökning.

Utskottet, som delar kommitténs i omförmälda afseende uttalade mening, har ansett sig böra förorda en återgång till kommitténs ståndpunkt i detta afseende. Det i kommittéförslaget förekommande uttrycket »penningar eller annan egendom» har till öfverensstämmelse med förslagets 21 § ersatts med »penningar eller annat». En garanti för att oegentlighet med afseende å hithörande förhållanden ej skall från styrelsens sida förekomma ligger i det skärpta straff, som enligt förslagets 132 § drabbar styrelseledamot eller annan, som vid anmälan för registrering mot bättre vetande lämnar oriktig uppgift.

Att sista stycket af ifrågavarande § af utskottet uteslutits, följer af utskottets förslag beträffande 15 §.

24 §.

Då af nedan anförda skäl utskottet ansett, att 25 § bör utgå ur
Bih. till Riksd. Prot. 1910. 7 Saml. 1 Afd. 41 Häft.

förslaget, har utskottet, för undvikande af ändringar i paragraffföljden, uppdelat denna § i två paragrafer.

25 §.

I herr *Vennerstens* omförmälda motion har af anförda skäl yrkats, att ifrågavarande § måtte ur förslaget uteslutas.

Såsom en konsekvens af de stadganden, som meddelats till förekommande däraf att bolag vid bildandet öfvertager egendom för en dess värde öfverstigande godtgörelse och för att förhindra, att, så snart bolaget kommit till stånd, en aktiemajoritet skulle kunna genomdrifva ett dylikt öfvertagande, hade i denna § af kommittéförslaget stadgats följande:

»Innan två år förflutit efter bolagets registrering, må bolagets styrelse ej utan bolagsstämmans samtycke träffa något aftal om förvärf af fast eller lös egendom för godtgörelse, som öfverstiger en femtedel af hela aktiekapitalet.

Sådant samtycke må ej meddelas, utan så är, att styrelsen förut å stämman framlagt en berättelse, angifvande de omständigheter, som kunna vara af vikt vid bedömande af aftalets betydelse för bolaget.

Beslut om aftalets godkännande vare ej giltigt, med mindre samtliga å stämman närvarande aktieägare förenat sig därom eller beslutet biträdts af de flesta röstande och dessa utgöra minst en fjärdedel af hela antalet aktieägare med ett sammanlagdt aktiebelopp af minst en fjärdedel af hela aktiekapitalet.

Hvad nu är stadgadt gälle ej, där förvärf af sådan egendom, som i aftalet afses, utgör föremål för bolagets verksamhet, ej heller i fråga om köp å auktion af egendom, som pantsatts eller utnåtts för bolagets fordran.»

Häremot anmärkte lagrådet, att för det fall, då största anledning finnes att befara ett kringgående i det ifrågavarande afseendet af 7 §:s föreskrifter, nämligen då simultanbildning ägt rum och stiftarna fortfarande innehade aktierna, de föreslagna bestämmelserna tydligen vore utan all verkan. Då härtill komme, att dessa bestämmelser syntes ägnade att medföra en betydande fara för rättssäkerheten, i det att de öppnade möjlighet att göra ett aftal om förvärf af egendom för bolagets räkning ogiltigt, äfven efter det längre tid från aftalets ingående förflutit, hemställde lagrådet, att sagda bestämmelser måtte utgå ur förslaget. Ett skydd i någon mån i det af kommittén härutinnan åsyftade afseendet syntes lagrådet kunna ernås genom meddelande i stället af sådana föreskrifter, som i denna § af det kungl. förslaget upptagits.

Det synes utskottet uppenbart, att, på sätt i omförmälda motion framhållits, från de regler, som sålunda kommit till uttryck i ifrågasvarande §, undantag måste, i enlighet med hvad som skett i kommittéförslaget, göras för förvärf, som utgöra föremålet för bolagets verksamhet. Att aftal härom skulle i den omfattning förslaget innehåller bekantgöras, torde nämligen många gånger kunna särskildt ur konkurrenssynpunkt medföra betänkliga resultat. Skulle emellertid ett dylikt undantag uppställas, kan med skäl befaras, att hela stadgandet, som äfven ur annan synpunkt lämnar rum för kringgående, blefve alldeles verkningslöst.

Utskottet har af anförda skäl ansett, att denna § bör utgå ur förslaget.

26 §.

Enligt förslagets 138 § kan i bolagsordningen intagas förbehåll, att tvister emellan bolaget och styrelsen eller ledamot därpå eller aktieägare skola hänskjutas till skiljemän; och skall förbehåll härom äga samma verkan, som tillkommer skiljeaftal.

Lika med kommittén har utskottet ansett dylikt förbehåll vara af den vikt, att det bör angifvas i aktiebrefven. I sådant syfte har utskottet vidtagit en ändring i denna §.

27 §.

Den af utskottet föreslagna ändring af 33 § har föranledt, att den i förevarande § gjorda hänvisning till 125 § utbyts mot en hänvisning till 33 §.

28 §.

I herr *Vennerstens* omförmälda motion har yrkats, att äfven aktier, ställda till innehafvaren, måtte, så som enligt gällande aktiebolagslag skall ske, genom bolagets styrelses försorg förtecknas.

Detta synes utskottet fortfarande böra i ordningens intresse iakttagas. Den, som med företeende af innehafvareaktiebref begär att blifva i aktieboken antecknad såsom ägare af aktien, bör alltså få blifva såsom sådan införd.

Att emellertid dylik anteckning ej kan tillerkännas rättsverkan vare sig därhän, att lättnad utan vidare beredes den i aktieboken antecknade aktieägaren med afseende å skyldigheten att framdeles legitimera sig såsom ägare af aktien eller därhän, att inskränkning göres i ny aktieägars rätt att genom aktiebrefvets blotta företeende styrka sin ägan-

derätt, torde vara tydligt. Bestämmelser i sådan riktning skulle uppenbarligen stå i strid med innehafvareaktiens natur af löpande papper.

Häraf följer, att man i fråga om dylika aktier ej kan, såsom i förslaget i regel kunnat ske i fråga om aktier till viss man, förklara, att aktieägare, som ej blifvit såsom sådan införd i aktieboken, ej i förhållande till bolaget är att anse såsom aktieägare.

I fråga om rätten att utöfva rösträtt för innehafvareaktie böra gälla förslagets bestämmelser (76 och följande §§), och bör det sålunda ankomma på pröfning för det särskilda fallet, huruvida för aktie bör få utöfvas rösträtt af den, som, utan att vid tillfället kunna förete aktien, redan förut införts i aktieboken såsom ägare af densamma.

I öfrigt lär förteckningen öfver innehafvareaktier endast få ett praktiskt ordningsintresse vid fråga om meddelanden till aktieägare m. m.

Med afseende å det i herr *Jeanssons* förevarande motion framställda yrkande, att bestämmelse om aktiebokens tillgänglighet för en hvar ej måtte upptagas i lagen, har utskottet ej funnit tillräckliga skäl vara anförda för att härutinnan förorda afvikelse från gällande lag.

32 och 33 §§.

Den af utskottet vidtagna ändring i dessa paragrafer sammanhänger med utskottets förslag beträffande 23 § 2) och har hvad 32 § angår af utskottet motiverats under 23 §.

Ändringen i 33 § innebär endast en af ändringarna beträffande sagda paragrafer föranledd återgång äfven hvad denna paragraf angår till kommittéförslaget med iakttagande därvid, i enlighet med hvad som redan skett i det kungl. förslaget, af den af lagrådet gjorda erinran beträffande paragrafens sista stycke.

36 §.

Ändringen i denna § är endast en konsekvens af ändringarna i 8 och 41 §§.

41 och 42 §§.

I herr *Jeanssons* förutnämnda motion har yrkats, att här ifrågasvarande kungörande måtte ersättas med meddelande till aktieägarna i rekommenderade bref af kungörelsens afsedda innehåll.

Det synes utskottet tydligt, att samma skäl, som föranledt det i 8 § stadgade kungörandet i tidningarna, tala för, att sådant kungörande

bör äfven här äga rum. Tillräcklig anledning att låta kungörandet äfven afse den senast fastställda balansräkningen synes dock utskottet icke föreligga. Såsom i nyssberörda motion framhållits, skulle ett dylikt kungörande, hvarigenom bolagets ställning blottades för obehöriga, under många förhållanden lända bolaget till skada, hvilken enligt utskottets uppfattning ej skulle uppvägas af den nytta, som förutsatts däraf kunna i särskilda fall förväntas. För det ändamål, som här åsyftas, synes det utskottet tillräckligt, att balansräkningen biläggas teckningslista för de nya aktierna. Föreskrift härom har därför intagits i 42 §. Enär balansräkningen icke kommer att kungöras, torde emellertid i kungörelsen böra intagas uppgift å förutvarande aktiekapitalets storlek. Då balansräkningen skall bifogas, behöfver däremot dylik uppgift ej lämnas i teckningslistan.

Af skäl, som utskottet under 8 § anfört, har utskottet ansett, att kungörande, hvarom här är fråga, endast bör behöfva äga rum en gång i hvardera tidningen.

Vidkommande i öfrigt 42 § har, i enlighet med den af utskottet föreslagna ändring i 10 § i syfte, att nyteckning skall kunna ske äfven å på visst sätt bestyrkt afskrift, vidtagits motsvarande ändring med afseende å sådan teckning, hvarom här är fråga.

I andra momentet af 42 § har stadgats, att, där på grund af bestämmelse i bolagsstämmobeslutet om aktiekapitalets ökning, ny aktie skall få tecknas med rätt att därför tillskjuta annat än penningar eller eljest med villkor, teckningslista skall innehålla, förutom redogörelse för de omständigheter, som kunna vara af vikt vid bedömande af villkorets betydelse för bolaget, äfven bestyrkt afskrift af de handlingar, som rörande villkoret kunna vara upprättade. Dessa stadganden, som tillkommit på hemställan af lagrådet, hafva afseende hufvudsakligen å det fall, att bolagsstämmobeslut om aktiekapitalets ökning fattas först i form af ett godkännande af en redan af bolagsstyrelsen utfärdad inbjudning till ny aktieteckning. Då på grund af 37 §:ns föreskrifter stadgandena för öfriga fall blifva utan nytta, synes utskottet, i betraktande af den omgång, som af dem vållas, den omnämnda redogörelsen angående villkorens betydelse för bolaget kunna i det afseende, hvarom här är fråga, verka tillfyllestgörande. För den tecknare, som, med anledning af hvad han häraf erfarit, vill skaffa sig ytterligare upplysningar angående villkoren, lär detta alltid stå öppet. De i 42 §:s andra stycke förekommande orden »samt bestyrkt afskrift af de handlingar, som rörande villkoret kunna vara upprättade» hafva därför af utskottet ur §:n uteslutits.

45 §.

De af utskottet i första momentet 1) samt andra momentet af denna § vidtagna ändringar följa af utskottets ändringsförslag i 23 4) samt 32 och 33 §§.

Den i första momentet 2) verkställda ändringen är föranledd af, att enligt utskottets förslag aktieteckning skall kunna ske äfven å teckningslista i afskrift.

47 §.

Af samma skäl, som bestäffande 41 § föranledt utskottet föreslå, att balansräkningen icke kungöres på sätt där afses, har utskottet ansett, att i kungörelse, hvarom i denna § är fråga, balansräkningen ej heller bör ingå. Häraf torde böra föranledas, att, såsom förut vid 41 § för där afsedt fall ansetts böra ske, i kungörelsen införes uppgift om förutvarande aktiekapitalets storlek.

52 §.

I tredje momentet af denna paragraf har såsom tvingande intagits föreskrift därom, att, om lösningsrätt enligt §:s första moment utöfvas, lösens belopp skall bestämmas af skiljemän, hvilkas dom, om ej annorlunda bestämts i bolagsordningen, skall kunna klandras hos domstol.

Med hänsyn till omgången och tidsutdräkten i det förfarande, som här sålunda skulle inträda, har utskottet ansett möjlighet böra finnas att i bolagsordningen träffa bestämmelse jämväl om uteslutande af nämnda förfarande och dess ersättande med någon annan för det särskilda fallet lämplig grund i ifrågavarande afseende. I sådant syfte har utskottet vidtagit en ändring i denna §.

53 §.

Herr *Vennersten* har i sin motion yrkat, att det i denna § meddelade förbudet mot att vid beräkning af det belopp, 10 procent, af årsvinsten, som minst skall afsättas till reservfonden, afdraga den andel af nämnda vinst, som kan hafva tillerkänts styrelseledamot eller annan såsom arfvode (tantiem), måtte utgå.

Utskottet har icke funnit tillräckliga skäl vara anförda för frångående af propositionens innehåll i denna del, hvarmed afses att för-

hindra, att bestämmelsen om den obligatoriska afsättningen till reservfonden till sin verkan förringas genom förfogande öfver vinsten, på sätt nyss nämnts.

54 och 55 §§.

I den mån aktiebolags vinst ej skall afsättas till reservfond ankommer det enligt förslaget på aktieägarne att i vanlig ordning besluta, huruvida uppkommen vinst skall i sin helhet eller till någon del användas för utdelning eller besparas.

I det kommittéförslag, som ligger till grund för ifrågavarande förslag, hade upptagits en bestämmelse af innehåll, att från utdelning ej skulle få undantagas mer än 50 procent, afsättning till reservfonden inberäknad, därest ej en majoritet, representerande ett sammanlagdt aktiebelopp af minst $\frac{3}{4}$ af å bolagsstämma företrädt aktiekapital, annat beslutade, dock att, om bolagsordningen innehölle därifrån afvikande bestämmelse, densamma skulle lända till efterrättelse.

Mot sagda bestämmelse riktades af lagrådet starka anmärkningar. I enlighet med lagrådets hemställan har densamma ej heller upptagits i det kungl. förslaget.

Herr *Sandström* har i sin ofvan intagna motion af anförda skäl påyrkat en återgång i denna del till kommittéförslaget.

Med gällande lagstiftning i nu omförmäldt afseende lär det, såsom blifvit framhållet, hafva förekommit, att majoriteten af aktieägare innehållit vinstutdelning för att sålunda trötta ut minoriteten och förmå densamma att afyttra sina aktier. Att afhjälpa detta, i särskilda fall sig yppade missförhållande genom en under alla förhållanden gällande föreskrift af den vidtgående innebörd, som nu påyrkas, kan emellertid utskottet icke finna lämpligt eller nyttigt. Skulle man tillerkänna en om bolagets verkliga intresse och det ändamål, detsamma afser att främja, kanske alldeles okunnig eller likgiltig minoritet, befogenhet att framtvinga utdelning, skulle olägenheterna däraf enligt utskottets uppfattning vida öfverväga berörda missförhållande. Härtill kommer, att, så länge majoriteten i ett aktiebolag är oförhindrad att besluta om bolagets allmänna skötsel i öfrigt, det äfven med en sådan bestämmelse, som den nu påyrkade, ej torde komma att saknas utvägar för den majoritet, som så önskar, att till sin eller bolagets fördel undandraga minoriteten den utdelning, hvarpå densamma kan anse sig hafva anspråk.

Af anförda skäl och under hänvisning i öfrigt till lagrådets yttrande i denna del har utskottet ansett sig böra afstyrka herr *Sandströms* berörda yrkande.

56 §.

Enligt gällande förordning om handelsböcker och handelsräkningar den 4 maj 1855 åligger det jämväl aktiebolag att inom de sex första månaderna hvarje år uppgöra en balansräkning enligt i förordningen närmare angifna regler.

De kompletterande föreskrifter för berörda balansräkning, som i förevarande § föreslås, stå i tydligt sammanhang med och motiveras af balansräkningens för ett aktiebolag speciella uppgift att tjäna till grund för beräkning af den vinst, som kan vara att disponera i enlighet med de i lagförslaget därom gifna regler. Ur denna synpunkt har det i främsta rummet ansetts angeläget att söka förekomma tillgångarnas upptagande till för höga värden, beroende kanske endast af en tillfällig högkonjunktur, och därigenom möjliggöra större utdelning än som betingas af de af bolagets verksamhet gifna resultaten.

Förslaget har därför såsom hufvudregel för tillgångarnas värdesättning i balansräkningen angifvit, att de ej må upptagas vare sig öfver sina verkliga värden eller anskaffningskostnaden. Mot ett fastslående, med de undantag, förslaget närmare innehåller, af en dylik, inom sund affärspraxis allmänt vedertagen grundsats synes utskottet icke vara något att erinra.

Herr *Vennersten* har i sin motion påyrkat, att det i mom. 2 af förevarande § gjorda medgifvandet om där afsedda tillgångars upptagande i vissa fall till högre belopp än anskaffningskostnaden måtte utsträckas till all bolagets egendom. Ett dylikt allmänt medgifvande skulle dock lämna alltför stor möjlighet för ett ointetgörande af just hvad man med nyss angifna regel för tillgångarnas värdesättning velat vinna och synes alltså icke vara att förorda.

Står det sålunda klart, att ej ens de verkliga tillgångarna alltid böra i balansräkningen utföras till sina fulla värden, lär det med godkännande af den uppställda principen ej heller lämpligen låta sig förenas, att, såsom af bifall till herr *Vennerstens* yrkande beträffande 7) af förevarande § skulle blifva följden, låta bolaget, låt vara endast i den ringa omfattning, som afses, just under de första och i regel mest kritiska arbetsåren laborera med rent fiktiva tillgångar, som i följd af sin plats i balansräkningen omedelbart skulle höja den disponibla vinstsumman och eventuellt föranleda utdelning, som faktiskt komme att helt eller delvis drabba aktiekapitalet.

I herr *Sandströms* omförmälda motion har slutligen yrkats, att föreskrift måtte lämnas, att i balansräkningen tillgångarna måtte specificeras, så att aktieägarna därigenom erhöles kännedom om tillgångarnas viktigaste beståndsdelar i fast och lös egendom och särskildt i aktier i andra bolag, hvilkas balans- samt vinst- och förlusträkning, såvidt möjligt, borde framläggas.

Med afseende härå vill utskottet erinra, att tillfredsställande regler för det praktiska utförandet af en dylik specifikation synas synnerligen svåra att åstadkomma. I många fall skulle en specifikation icke alls låta sig göra. I andra fall skulle ett angifvande af tillgångens karaktär endast synnerligen ofullständigt återgifva dess värde. Till det nu anförda kommer den viktiga omständigheten, att ett meddelande i den utsträckning, som föreslagits, till aktieägarna och allmänheten af bolaget rörande förhållanden ofta skulle medföra allvarsamma faror för bolagets konkurrensmöjligheter och förmåga öfverhufvud att fylla sitt ändamål.

Utskottet har af anförda skäl ansett sig böra afstyrka herr *Sandströms* berörda yrkande.

61 §.

Det har syns utskottet vara af vikt att, på sätt i denna § skett, uttryckligen i lagen uttalas, att, såvidt kan ske, tillfälle skall beredas alla styrelseledamöter att deltaga i behandlingen af ärende, som skall förekomma inför styrelsen.

Hvad åter angår det i §:n meddelade stadgande angående tredje mans förhållande i här ifrågavarande afseende, skulle detsamma möjligen kunna föranleda till den uppfattningen, att meningen vore att ålägga tredje man skyldighet att undersöka, i hvilken mån styrelseledamöterna erhållit eller kunnat erhålla tillfälle att deltaga i ärendets behandling. Med hänsyn härtill och då af allmänna regler lär med tillfredsställande säkerhet följa, hur bolagets ställning utåt i detta afseende skall bedömas, har utskottet ansett hvad här stadgats om tredje mans förhållande icke böra upptagas i den blifvande lagen.

64 §.

Enligt 58 § äger styrelsen så ock den eller de särskilda styrelseledamöter, som bemyndigats teckna bolagets firma, att själfva eller genom ombud handla å bolagets vägnar samt inför domstolar och andra myndigheter företräda bolaget; och i 63 § sker hänvisning till 58 § med afseende å där omförmälda firmatecknare.

Utskottet har velat framhålla, att nyssnämnda §, jämförd med den förevarande, måste så förstås, att nämnda befogenheter tillkomma här afsedda firmatecknare allenast i förening.

66 §.

Första momentet af denna § är endast en konsekvens af stadgandet i 55 § 1 mom.

§:ns andra moment, i hvad det afser föryttring eller upplåtelse af all bolagets egendom eller den väsentligaste delen däraf, bör ses i samband med 93 §:ns tre sista moment. Här meddelade bestämmelser motsvaras af 59 och 90 §§ i kommittéförslaget. Kommittén framhöll, att här afsedda föryttringsåtgärder till sin innebörd ofta vore att likställa med ett beslut om upphörande af bolagets verksamhet. Äfven där detta icke vore fallet, borde ifrågavarande beslut i anseende till sin genomgripande betydelse för bolaget vara underkastadt samma regler som beslut om bolagets trädande i likvidation. För att härutinnan bereda minoriteten erforderligt skydd hafva tillkommit nu afsedda bestämmelser i 93 § och, såsom ett komplement till och en konsekvens af dem, ifrågavarande föreskrifter i 66 §.

Utskottet delar i allo de af lagrådets flesta ledamöter anförda betänkligheter mot nu afsedda, med hänsyn särskildt till deras verkan gent emot tredje man allt för sväfvande bestämmelser. Vid sådant förhållande och då, på sätt lagrådet äfven framhållit, behovet af ett förbud, sådant som det ifrågasatta, i väsentlig mån förringades, om sådana föreskrifter meddelades, som i 55 § första momentet och första momentet af denna § upptagits, har utskottet ansett nämnda bestämmelser böra utgå ur förslaget.

Icke heller har utskottet kunnat godkänna de föreslagna bestämmelserna i fråga om föryttring af bolagets fasta egendom.

På sätt i herr *Vennerstens* omförmälda motion yrkats och på i motionen framhållna och förut af lagrådet anförda skäl anser äfven utskottet, att den i sista punkten af ifrågavarande § meddelade inskränkningen i styrelsens handlingsfrihet i fråga om upptagande af obligationslån för bolagets räkning ej bör inflyta i lagen.

71 §.

I herr *Vennerstens* motion har yrkats, att sista stycket af denna § måtte utgå.

Har, utöfver hvad förslaget särskildt medgifver, inskränkning skett i styrelses eller styrelseledamots befogenhet att företräda bolaget, är enligt förslagets 58 § inskränkningen utan verkan mot tredje man i god tro och får ej registreras.

På samma sätt som dock dylika inskränkningar kunna — utan att få verkan mot tredje man i god tro — göras med afseende å styrelseledamöternas förhållanden, kan naturligen så ske äfven med afseende å suppleanterna.

Hinder finnes sålunda icke att i bolagsordningen eller eljest träffa sådan anordning i fråga om suppleanternas inträde vid ordinarie ledamots förfall, som motionären här afser. Det skulle emellertid enligt utskottets mening vara föga lämpligt att, såsom af honom ifrågasättes, medgifva registrering af i sådant afseende träffade bestämmelser och sålunda göra tredje man af dem ovillkorligen beroende. Utskottet kan därför icke tillstyrka motionärens förslag i denna del.

72 §.

Då utskottet af nedan anförda skäl ansett, att 73 § bör ur förslaget utgå, har utskottet för undvikande af ändring i paragrafföljden vidtagit en uppdelning af denna § i två §§.

73 §.

I den ofvan berörda skrifvelse af den 29 april 1902, däri Riksdagen anhållit om öfvervägande, huruvida och under hvilka villkor en minoritet inom ett aktiebolag skulle äga besluta, att en utom bolaget stående, för revisionsuppdrag särskildt kvalificerad person skulle deltaga i den lagstadgade granskningen af styrelsens förvaltning och bolagets räkenskaper, framhöll Riksdagen, att tillkomsten af en dylik bestämmelse ej syntes behöfva göras ovillkorligen beroende af bildande af en legaliserad revisorskår. Klart vore dock, att det nu ifrågasatta stadgandet skulle få sin egentliga betydelse först i och med införandet af officiellt erkända och ansvariga revisorer.

Denna fråga har i förslaget lösts sålunda, att sedan å bolagsstämma förslag om utseende af en revisor genom Konungens befallningshafvande antagits eller biträdts af aktieägare, representerande minst $\frac{1}{10}$ af aktiekapitalet, bolagets styrelse har att göra framställning hos Konungens befallningshafvande om utseende af en särskild revisor att *med de ordinarie revisorerna* deltaga i revisionen, och gäller om hans kvalifikation

för uppdraget ej annat, än att han, likasom de ordinarie revisorerna, ej får vara i bolagets eller styrelseledamots tjänst.

Mot förslaget i denna del har en ledamot i lagrådet anført, att, enär förordnande genom vare sig Konungens befallningshafvande eller annan myndighet af den föreslagna revisorn icke, lika litet som en denne vid ansvarspåföljd ålagd tystnadsplikt, torde undanröja de för bolaget allvarsamma vådor, som i brist på en kår af revisorer med tjänstemannaansvar skulle uppkomma, därest förslagets bestämmelser rörande en af offentlig myndighet utsedd revisor blefve genomförda, borde samma bestämmelser utgå.

Äfven utskottet finner det tydligt, att den här föreslagna anordningen öppnar utsikt för utom bolaget stående till en inblick i dess angelägenheter, som kan till skada för bolagets verksamhet föranleda svåra missbruk särskildt i konkurrensafseende. Erfordras en fackkunnig revisor, lär det till och med kunna komma att inträffa att en sådan står att finna endast bland bolagets konkurrenter.

Det straffansvar, som enligt förslaget drabbar revisor, hvilken yppar något af hvad vid granskningen kommit till hans kännedom, torde, med hänsyn till den tydliga svårigheten att i detta afseende åstadkomma erforderlig bevisning, blifva skäligen ineffektivt. Af detsamma förekommes ej heller, att den utsedde revisorn själf omedelbart begagnar sig af hvad han genom revisionen inhämtat.

På grund af hvad utskottet nu anført, har utskottet ansett denna § böra utgå ur förslaget.

De i herrar *Lagerbjelkes* och *Sandströms* ifrågavarande motioner med afseende å denna § framställda yrkanden föranleda vid sådant förhållande ej något utskottets yttrande.

76 §.

Den af utskottet i första momentet af denna § vidtagna ändring är endast en följd af den ändring utskottet föreslagit i 28 §.

Med afseende å andra stycket af ifrågavarande § har i herr *Vennerstens* motion af anförda skäl yrkats, att detsamma måtte utgå.

Här upptagna bestämmelser äro föranledda af Riksdagens ofvanberörda skrifvelse den 18 mars 1903, däruti Riksdagen framhållit behovet af särskilda föreskrifter för förekommande af skenöfverlätelser af aktier.

Den metod, som i sådant afseende i förslaget kommit till uttryck, har utskottet funnit lämplig. Dock har det syntts utskottet af vikt att viss försiktighet iakttages vid tillerkännande åt aktieägare af den rätt,

som i angifvet syfte här gifves. Bestämmelserna skulle eljest lätt öppna möjlighet för trakasserier i ohemult syfte mot de å stämman personligen ej tillstädesvarande aktieägare, som ej varit förtänksamma nog att sörja för, att sådan af dem afgifven skriftlig försäkran, som här afses, kan företes å stämman. Med hänsyn härtill och i betraktande af hvad herr Vennersten i sin berörda motion anført har utskottet ansett, att rätt att påkalla dylik försäkran ej bör medgifvas, utan att den eller de, som därom göra framställning, representera $\frac{1}{20}$ af aktiekapitalet. Vidare har utskottet lika med kommittén ansett, att om någon å *ordinarie* bolagsstämma opåtaladt utöfvat rösträtt såsom ägare af aktie, skyldighet att å senare stämma afgifva försäkran icke bör förefinnas, så framt ej visas, att aktien under tiden efter stämman varit i annans ägo.

80 §.

Herr Vennersten har i sin motion yrkat följande tillägg till denna §: »Därest alla aktier finnas vid stämma representerade, äger bolaget att å densamma fatta beslut utan hinder däraf att här eller i bolagsordningen föreskrifna kallelseåtgärder ej vidtagits.»

Då särskildt uttalande angående verkan af bristande iakttagande speciellt af här meddelade formella föreskrift synes utskottet mindre lämplig, har utskottet ansett det föreslagna stadgandet icke böra upptagas i lagen.

81 §.

Enligt 36 § i gällande aktiebolagslag kan, därest samtliga å ordinarie bolagsstämma närvarande därtill samtycka, ärende företagas till afgörande af stämman, äfven om det ej varit upptaget å sådan förteckning öfver vid stämman förekommande ärenden, som före densamma skall hållas tillgänglig för aktieägarna.

Också lär det med hänsyn till omständigheter, som kunna hafva inträffat efter det kallelse till bolagsstämma skedde, i många fall vara af vikt, att stämman, utan att ärendet hunnit uppföras å sagda förteckning, äger fatta det beslut, som omständigheterna påkalla.

Vid sådant förhållande och då ju beslut i synnerligen viktiga ärenden antingen skola biträdas af alla aktieägare eller ock fattas å flera stämmor, synes någon fara icke vara förenad med att fortfarande medgifva omförmälda i gällande lag upptagna undantag från regeln, att å ordinarie stämma ej till afgörande må företagas ärende, som varit å förteckningen

upptaget. I angifna syfte har utskottet vidtagit en ändring i första punkten af mom. 3 i ifrågavarande §.

85 §.

Utskottet har ansett en förkortning af de i andra momentet af ifrågavarande § stadgade tider, inom hvilka där afsedd fortsatt stämma skall hållas, böra ske och för sådant ändamål funnit sig böra föreslå, att med den fortsatta stämman, om så påfordras, ej får anstå mer än minst 4 och högst 8 veckor efter den ordinarie stämman.

86—89 §§.

Den i 86 § tillerkända rätt åt en minoritet, representerande $\frac{1}{10}$ af aktiekapitalet, att vägra ansvarsfrihet och föra talan å styrelsens förvaltning är tillkommen väsentligen såsom ett komplement till förslagens bestämmelser angående extra revision. Då utskottet ansett nämnda bestämmelser böra utgå ur förslaget, skulle häraf kunna följa, att ej heller den minoriteten enligt förevarande § tillerkända rätt borde bibehållas. Frånsedt att talan, som här afses, skall kunna gälla äfven stiftare och revisorer, har emellertid utskottet ansett det vara af en ej oväsentlig vikt för minoriteten att kunna, på sätt, som genom en dylik rätt blir möjligt, bringa för bolaget skadliga olagliga åtgöranden från styrelsens sida, hvilka majoriteten kanske ej klandrar, under domstols pröfning. Emellertid har utskottet funnit försiktigheten bjuda, att sagda rätt ej tillerkännes aktieägare, som kanske sakna verkligt intresse för bolaget och dess verksamhet. Med hänsyn härtill har utskottet ansett den minoritet, åt hvilken sagda rätt skall inrymmas, böra representera $\frac{1}{3}$ af aktiekapitalet.

Vidare har den tid af ett år, inom hvilken talan, som i 86 § afses, skall anställas och under hvilken styrelsen skall vara i ovisshet i ansvarsfrågan, syntts utskottet böra förkortas. Enligt utskottets uppfattning kan det icke verka annat än till skada för bolagets intressen, att dechargefrågan onödigt länge hålles sväfvande. På grund häraf har utskottet ansett, att sistnämnda tid lämpligen bör, för alla förhållanden, bestämmas till sex månader.

I herr *Sandströms* omförmälda motion har yrkats, att till 87 § måtte göras det tillägg, att om klandertalan å förvaltningen anhängiggjorts af en grupp aktieägare, representerande det föreskrifna minimibeloppet, och en eller flere af dem därefter frånträdt sin talan, sådant

icke finge utgöra hinder för öfriga klandrande aktieägare att fullfölja rättegången.

Enligt förslaget lär, därest den minoritet, som anhängiggjort talan som här afses, minskas under det föreskrifna aktiebeloppet, rättegången ej kunna af återstående aktieägare fullföljas. Då detta synes utskottet vara det ur materiell synpunkt riktigaste, har utskottet icke ansett sig kunna biträda nämnda motionärs berörda yrkande.

91 §.

I herr *Jeanssons* omförmälda motion har påyrkats den lindring i andra momentets i förhållande till gällande lag väsentligen skärpta bestämmelser, att där afsedt beslut måtte blifva giltigt, om det å den senare stämman, där sådan ifrågakommer, biträdes af minst $\frac{3}{4}$ af de röstande, representerande minst $\frac{3}{4}$ af aktiekapitalet.

Vid fråga om ändring af föremålet för bolagets verksamhet fordras enligt gällande aktiebolagslags § 33 mom. 1, att beslutet därom biträdes af det antal röstande med det aktiebelopp, som nyss nämnts. I öfrigt äro de i mom. 2 af förevarande § afsedda frågor, i den mån de för närvarande må blifva föremål för bolagsstämmas beslutanderätt, alla att hänföra under § 33 mom. 2 af gällande lag, som beträffande den senare stämman kräver blott $\frac{2}{3}$ majoritet af de röstande utan hänsyn till det aktiebelopp, som representeras.

Till stöd för den föreslagna skärpningen af ifrågavarande bestämmelser har kommittén anført, att här afsedda ändringar i bolagsordningen alla äro af beskaffenhet att kunna i hög grad kränka aktieägares intressen, samt att, då ändring af dessa bestämmelser, i den mån de skolat upptagas i stiftelseurkunden, sedermera vid bolagsordningens antagande ej kan genomföras utan samtliga aktieägares samtycke, ändring i bestämmelserna därefter icke borde kunna å bolagsstämma genomdrifvas mot en aktieägares bestridande.

Emot hvad kommittén sålunda anført har utskottet ej ansett sig böra tillmötesgå motionärens berörda yrkande annat än vid fråga om ändring i bolagsordningen angående föremålet för bolagets verksamhet eller angående aktiekapitalets ökning, där aktier med olika rätt finnas. För dessa båda fall, har det synts utskottet betänkligt, att en för bolagets fortbestånd eller eljest nödig och nyttig befunnen ändring skall kunna förhindras af en enda tredskande aktieägare. Utskottet har dock i det senare fallet ansett sig böra för beslutets giltighet fordra en kvalificerad pluralitet jämväl inom hvarje särskild klass af aktieägare. I nu omförmäldt syfte har utskottet vidtagit en ändring i denna §.

92 §.

Ändringen i denna § är rent formell och föranledd af ändringen i 91 §.

93 §.

Att utskottet ansett senare delen af 93 §:s andra moment samt tredje och fjärde momenten i samma § böra utgå, har motiverats ofvan under 66 §.

95 §.

I herr *Sandströms* omförmälda motion har yrkats, att andra momentet af denna § måtte utgå. Detta stadgande, hvartill motsvarighet ej fanns i kommittéförslaget, har tillkommit på hemställan af lagrådet och skulle hafva till ändamål att förekomma chikanösa rättegångar rörande mer obetydliga sådana förfoganden, som här afses.

Utskottet, som ansett särskildt för här afsedda fall undantag ej böra göras från den i första momentet af denna § uttalade allmänna regel, har funnit sig böra tillmötesgå motionärens nämnda yrkande.

96 §.

I herr *Vennerstens* ifrågavarande motion har af anförda skäl yrkats, att denna § måtte utgå ur förslaget.

Erfarenheten har understundom visat, att i vissa bolag, där styrelsen förfogat öfver majoriteten af aktierna, minoriteten undanhållits vinsten, som i stället användts till arfvode åt styrelseledamöterna. Vid sådant förhållande och då äfven i öfrigt missförhållanden framträdt af den art, hvars förhindrande här äsyftas, synes utskottet det i denna § meddelade, af kommittén i viss omfattning upptagna och på hemställan af lagrådet sedermera ytterligare skärpta stadgande, vara väl motiveradt. Då jämkning i ett fastställt arfvode icke kan af domstol vidtagas, med mindre det finnes uppenbart oskäligt och då bevisbördan härom i främsta rummet hvilar å den som påkallar domstols åtgärd, synes utskottet någon fara icke föreligga för missbruk af stadgandet.

Utskottet har därför ansett sig böra fasthålla vid det kungl. förslaget i denna del oförändradt.

102 §.

Ändringen i denna § följer af utskottets förslag beträffande 125 §.

107 §.

Då den gode man, om hvars förordnande här är fråga och hvilken skall tillsättas af rätten eller domaren, har att öfva tillsyn öfver likvida-

torernas förvaltning samt hans uppgift alltså lär vara mindre att tjäna ett minoritetsintresse än att gagna bolaget i dess helhet, har utskottet ansett sig icke böra biträda det i herr *Sandströms* förevarande motion framställda yrkande om sådan ändring i det kungl. förslaget i denna del, att gode mannen måtte aflönas — i stället för såsom enligt förslaget af bolaget — endast af de aktieägare, som påkallat hans förordnande.

Med hänsyn därtill, att bakom en åtgärd af dylik extra ordinär natur bör stå ett någorlunda afsevärdt intresse, har utskottet ansett, att den majoritet, som skall äga göra framställning om tillsättande af god man, bör bestämmas till $\frac{1}{10}$ af hela aktiekapitalet i stället för såsom enligt förslaget till $\frac{1}{20}$.

108 §.

Enligt §:ns sista moment skulle gode mannen äga att bestämma ordningen och villkoren för försäljning af bolagets egendom äfven å auktion.

Då emellertid dylik försäljning — här såsom ofta eljest i lagstiftningen — utan särskild inskränkning synes innebära tillräcklig garanti för erhållande af värdet motsvarande betalning, har utskottet funnit gode mannens nämnda befogenhet gå längre än ändamålet med hans tillsättande kräfver. Utskottet har därför ansett förslagets bestämmelse i denna del böra utgå.

119 §.

I enlighet med hvad lagrådet i sådant afseende uttalat, har enligt förslaget vid likvidation efter konkurs årsstämming å okända borgenärer icke ansetts erforderlig, i följd hvaraf från tillämpningen af de i denna § åberopade lagrum angående förfarandet i allmänhet vid likvidation undantagits hvad desamma innehålla angående årsstämming.

Utskottet har ansett detta undantag mindre lämpligt och därför föreslagit, att detsamma utgår ur förslaget.

125 §.

Att första momentet af denna § bör utgå, följer af den återgång till kommittéförslaget i fråga om 33 §, som utskottet ofvan förordnat.

128 och 129 §§.

128 § motsvaras af 73 § i gällande aktiebolagslag.

I sammanhang med den från 10 § i sistnämnda lag afvikande formulering, som på hemställan af lagrådet gifvits åt 18 § i förslaget, har, likaledes på förslag af lagrådet, denna § erhållit sin nu föreliggande lydelse. På sätt lagrådet framhållit har det nämligen rådt olika meningar, huruvida 73 § af gällande lag vore så att förstå, att talan enligt densamma kunde föras af innehafvare af i handels- eller föreningsregister införd firma, som på grund af den senare firmans likhet med den i aktiebolagsregistret införda lede förfång. Uttryckligt stadgande om rätt för firmainnehafvare att i nu omförmälda afseende föra talan har därför ansetts böra meddelas. Och då stadgandet i 73 § af gällande lag, hvilket likasom äfven omförmälda 10 § i samma lag af kommittén oförändradt upptagits, synts lagrådet näppeligen kunna vinna tillämpning i afseende å andra inskrifningar, har lagrådet ansett, att detsamma borde helt bortfalla.

På sätt i herr *Lagerbjelkes* förevarande motion anmärkts, lär emellertid saknaden af ett sådant stadgande af allmänna innehåll, som det i 73 § af gällande lag meddelade — hvilket äger motsvarighet i 6 § af lagen om handelsregister, firma och prokura den 13 juli 1887, därifrån detsamma torde hafva hämtats — kunna medföra olägenhet.

Lika med hvad lagrådet för af detsamma åsyftade fall framhållit finner utskottet icke tillräckliga skäl att göra Stockholms rådstufvurätt till specialdomstol för ifrågavarande mål.

I anslutning till hvad utskottet nu anfört har utskottet föreslagit ett tillägg till förenämnda §, hvilket föranledt en modifikation jämväl i 129 §.

132 och 133 §§.

I herr *Sandströms* motion har yrkats, att såsom straffbart enligt 132 § måtte upptagas äfven det fall, att den, som äger företräda bolaget, handlat i strid mot bestämmelserna i 66 §.

Utskottet har ansett, att, i den mån öfverträdelser af denna § ej falla under allmän strafflag, annan påföljd ej bör å dem inträda än skadestånd.

Med afseende å de i förslaget upptagna straffsatserna, må erinras,

att enligt 76 § i gällande lag den, som i anmälan till registrering mot bättre vetande lämnar oriktig uppgift, straffas med böter från och med 50 till och med 2,000 kronor, där ej å förseelsen straff är i allmänna strafflagen utsatt. Enligt lagens 77 § är i andra fall straffet böter till och med 500 kronor. Enligt förslaget åter straffas de i 132 § afsedda förbrytelser, som ej i allmänna strafflagen belagts med strängare straff, med böter från och med 50 till och med 10,000 kronor eller fängelse. Förbrytelser, som afses i 133 §, straffas med böter från och med 5 till och med 1,000 kronor.

Nämnda i 132 § stadgade bötesstraff har utskottet funnit vida högre än som öfverensstämmar med vår rätts principer i fråga om användningen af ifrågavarande straff. Då de svårare här afsedda förseelserna komma att medföra fängelse, synes det utskottet icke heller behöfligt att här sätta bötesmaximum högre än enligt gällande lag.

Sådan underlåtenhet från styrelseledamots sida, som afses i 5) af 132 §, har utskottet funnit riktigare böra i straffhänseende hänföras under 133 §.

Vidkommande det i sistnämnda § upptagna bötesmaximum, 1,000 kronor, har äfven detta synts utskottet böra nedsättas till större öfverensstämmelse med gällande lag.

141 §.

Att hvad under 1) i denna § af förslaget förekommer bör utgå, följer af utskottets förslag beträffande 25 §.

Där Kungl. Maj:t äger att utse ledamot i bolagets styrelse förekommer understundom, att i bolagsordningen föreskrifves, att vissa viktigare aftal och förbindelser från bolagets sida för sin giltighet förutsätta medverkan af bemälda styrelseledamot. Detta är en inskränkning i styrelsens eller styrelseledamots rätt att företräda bolaget, som enligt gällande lag lär kunna registreras och därigenom blifva förbindande för tredje man. Dylik inskränkning förekommer t. ex. i den af Kungl. Maj:t fastställda ordningen för Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag. Det synes utskottet icke lämpligt, att en ny lagstiftning verkar ändring i nämnda förhållanden. Till förekommande häraf har utskottet funnit sig böra föreslå ett särskildt tillägg till denna §.

Då den i 76 §:s 2 mom. stadgade rätt att framställa yrkande, som där afses, har till hufvudsakligt ändamål att hindra kringgående af bestämmelser angående inskränkning i aktieägarers rösträtt å bolagsstämma, har utskottet ansett, att dessa bestämmelser ej böra erhålla tillämpning å sådana, före den ifrågavarande lagens ikraftträdande bildade bolag, hvilkas bolagsordningar ej innehålla stadgande om dylik inskränkning.

Utskottet har beträffande sista momentet af denna § ansett ett förtydligande nödigt och i sådant syfte föreslagit ett tillägg till detsamma.

*Förslaget till lag om vissa ändringar i lagen om handelsbolag
och enkla bolag.*

Hvad angår det i propositionen innefattade förslaget till lag om vissa ändringar i gällande lag om handelsbolag och enkla bolag, har detsamma föranledts af förslaget till lag om aktiebolag och afser frånsett vissa ändringar i 17 och 36 §§ af gällande lag, hufvudsakligen åstadkommande af öfverensstämmelse mellan de båda lagarna beträffande den senare lagens terminologi i fråga om bolags upplösning.

Utskottet har funnit detta förslag ej föranleda någon erinran från utskottets sida.

På grund af hvad utskottet sålunda anført, får utskottet hemställa,

att Riksdagen, i anledning af Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition och de i ärendet väckta motioner, måtte antaga följande förslag till

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

1:o) **Lag om aktiebolag.**

Inledande bestämmelser.

1 §.

De, som vilja med ett af dem tillskjutet, i visst antal lotter (aktier) fördeladt kapital idka verksamhet i bolag utan att personligen ansvara för däraf uppkommande förbindelser, äga, på sätt i denna lag sägs, bilda aktiebolag.

2 §.

Aktiekapitalet må ej sättas lägre än fem tusen kronor.

Där aktiekapitalet skall, utan ändring af bolagsordningen, kunna bestämmas till lägre eller högre belopp, må lägsta beloppet (minimikapitalet) ej utgöra mindre än tredjedelen af högsta beloppet (maximikapitalet).

3 §.

Aktierna skola lyda å lika belopp i svenskt mynt, ej understigande femtio kronor; dock må aktie kunna lyda å mindre belopp, lägst tio kronor, där aktiekapitalet ej öfverstiger tjugufem tusen kronor.

Hvad för aktie skall inbetalas må ej bestämmas till lägre belopp än det, hvarå aktien skall lyda.

Aktie vare mot bolaget odelbar.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

Å aktierna skola utfärdas bref, hvilka ställas till viss man, där ej Konungen för särskildt fall medgifver, att brefven må ställas till innehafvaren.

Om aktiebolags bildande.

4 §.

Stiftare af aktiebolag skola vara här i riket bosatta och till antalet minst fem.

§ 4.

Stiftare af aktiebolag skola vara här i riket bosatta *svenska undersåtar* och till antalet minst fem.

5 §.

Stiftarna skola upprätta och egenhändigt underteckna en stiftelseurkund, angifvande

- 1) föremålet för bolagets verksamhet;
- 2) aktiekapitalet eller, där aktiekapitalet skall kunna, utan ändring af bolagsordningen, bestämmas till lägre eller högre belopp, minimikapitalet och maximikapitalet;
- 3) det belopp, hvarå aktie skall lyda;
- 4) den ort inom riket, där bolagets styrelse skall hafva sitt säte;
- 5) huru styrelsen skall sammansättas och grunderna för dess beslutförhet;

6) det sätt, hvarpå kallelse till bolagsstämma skall ske och andra meddelanden bringas till aktieägarnas kännedom, äfvensom den tid före stämma, då föreskrifna kallelseåtgärder senast skola vara vidtagna.

Såsom stiftare anses allenast de, som undertecknat stiftelseurkunden. Stiftarnas namnunderskrifter skola vara af vittnen styrkta.

6 §.

Skall bolagets verksamhet efter viss tid upphöra, eller skola aktiebrefven ställas till innehafvaren, eller skall förbehåll träffas enligt 49 § om aktiekapitalets nedläggning genom inlösen af aktier eller enligt 52 § om rätt för aktieägare att vid akties öfvergång lösa aktien eller om förbud i vissa fall mot akties förvärfvande eller enligt 138 § om tvisters afgörande af skiljemän,

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

eller skola, i den mån sådant må ske, grunderna för utöfvande af rösträtt och för fattande af beslut å bolagsstämma afvika från hvad därom finnes föreskrifvet i 79, 91 och 93 §§,

eller skall om användande af bolagets vinst eller af bolagets behållna tillgångar vid dess upplösning gälla annat än i 55 § 2 mom. och 114 § är stadgadt,

varde bestämmelse härom intagen i stiftelseurkunden.

Där ej alla aktier skola medföra samma rätt, skall stiftelseurkunden angifva det belopp, hvartill aktier med företrädesrätt må kunna utgifvas, och det företräde de skola medföra, äfvensom, såframt aktiekapitalet skall kunna, utan ändring af bolagsordningen, bestämmas till lägre eller högre belopp, den rätt till teckning eller erhållande af nya aktier, som vid aktiekapitalets ökning må tillkomma hvarje särskildt slag af aktier.

7 §.

Ej må stiftare eller annan af bolaget erhålla godtgörelse för dess bildande, utan så är, att bestämmelse härom fullständigt angifvits i stiftelseurkunden.

I stiftelseurkunden skall ock fullständigt angifvas hvarje bestämmelse, som må hafva träffats därom,

att stiftare eller annan skall äga att teckna aktie med rätt att tillskjuta annat än penningar eller eljest med villkor,

att i annat fall egendom skall af bolaget öfvertagas,

eller att stiftare eller annan eljest skall af bolaget erhålla särskild förmån eller rättighet. Sker det ej, vare sådan bestämmelse utan verkan mot bolaget.

8 §.

8 §.

Stiftarna låte *två gånger med minst en veckas mellantid* kungöra stiftelseurkunden i allmänna tidningarna äfvensom i tidning inom den ort, där bolagets styrelse skall hafva sitt säte.

Stiftarna låte kungöra stiftelseurkunden i allmänna tidningarna äfvensom i tidning inom den ort, där bolagets styrelse skall hafva sitt säte.

Där för aktie skall inbetalas högre belopp än det, hvarå aktie

Där för aktie skall inbetalas högre belopp än det, hvarå aktie

(Kungl. Maj:ts förslag:)

skall lyda, varde i kungörelsen intagen uppgift om det belopp, som skall för aktie inbetalas.

(Utskottets förslag:)

skall lyda, varde i kungörelsen intagen uppgift om det belopp, som skall för aktie inbetalas.

9 §.

Stiftelseurkunden i två exemplar äfvensom ett exemplar af de tidningar, i hvilka kungörelse enligt 8 § varit införd, skola ingifvas, om bolagets styrelse skall hafva sitt säte i Stockholm, till öfverståthållareämbetet och i annat fall till Konungens befallningshafvande i länet. Det ena exemplaret af stiftelseurkunden skall förvaras för att hållas tillgängligt för en hvar, som önskar taga kännedom däraf; det andra skall, försejt med påskrift om uppvisandet, återställas till stiftarna.

Har ej vid stiftelseurkundens upprättande iakttagits hvad förut i denna lag är stadgadt eller finnes stiftelseurkunden eljest i dit hörande ämne innehålla något, som strider mot denna lag, eller har den icke kungjorts i enlighet med hvad i 8 § är stadgadt, må den ej mottagas. Vägras mottagandet, skall bevis därom jämte skälen för beslutet på begäran meddelas.

10 §.

Teckning af aktier skall ske å teckningslista, som egenhändigt underskrifvits af stiftarna *samt innefattar* styrkt afskrift af stiftelseurkunden jämte den i 9 § omförmälda påskrift. *Stiftarnas namnunderskrifter skola vara af vittnen styrkta.*

Teckningslista skall angifva

1) den ordning, hvari aktietecknare bör fullgöra hvad honom åligger på grund af teckningen;

2) den tid, ej öfverstigande ett år från stiftelseurkundens uppvisande, inom hvilken konstituerande stämma skall hållas;

3) där för aktie skall inbetalas högre belopp än det, hvarå aktie

10 §.

Teckning af aktier skall ske å teckningslista *i hufvudskrift*, som egenhändigt underskrifvits af stiftarna, *eller i afskrift, bestyrkt af notarius publicus.*

Teckningslista skall innefatta styrkt afskrift af stiftelseurkunden jämte den i 9 § omförmälda påskrift *samt* angifva

1) den ordning, hvari aktietecknare bör fullgöra hvad honom åligger på grund af teckningen;

2) den tid, ej öfverstigande ett år från stiftelseurkundens uppvisande, inom hvilken konstituerande stämma skall hållas;

3) där för aktie skall inbetalas högre belopp än det, hvarå aktie

(Kungl. Maj:ts förslag:)

skall lyda, det belopp, som skall för aktie inbetalas;

4) där i stiftelseurkunden mini- och maximikapital angifvits, men allenast ett visst belopp, understigande maximikapitalet, skall få tecknas, storleken af detta belopp.

Där annan än stiftare må teckna aktier, skall teckningslista, hvarå sådan teckning må äga rum, dessutom innehålla uppgift å det antal aktier, som en hvar af stiftarna tecknat, och å den grund, efter hvilken i händelse af öfverteckning aktierna skola fördelas mellan tecknarna.

Hvarje stiftare skall teckna minst en aktie.

11 §.

Aktieteckning vare ogiltig, där den ej göres å teckningslista, som uppfyller föreskrifterna i 10 §.

Aktieteckning med villkor vare ogiltig, där ej, efter ty i 7 § sägs, bestämmelse om sådan teckning intagits i stiftelseurkunden.

Har ej före utgången af den tid, inom hvilken enligt teckningslistan konstituerande stämma skall hållas, beslut å sådan stämma fattats om bolagets bildande eller om uppskof därmed enligt hvad i 14 § stadgas, vare aktieteckningen icke vidare bindande.

(Utskottets förslag:)

skall lyda, det belopp, som skall för aktie inbetalas;

4) där i stiftelseurkunden mini- och maximikapital angifvits, men allenast ett visst belopp, understigande maximikapitalet, skall få tecknas, storleken af detta belopp.

Där annan än stiftare må teckna aktier, skall teckningslista, hvarå sådan teckning må äga rum, dessutom innehålla uppgift å det antal aktier, som en hvar af stiftarna tecknat, och å den grund, efter hvilken i händelse af öfverteckning aktierna skola fördelas mellan tecknarna.

Hvarje stiftare skall teckna minst en aktie.

11 §.

Aktieteckning vare ogiltig, där den ej göres å teckningslista, som uppfyller föreskrifterna i 10 §.

Aktieteckning med villkor vare ogiltig, där ej, efter ty i 7 § sägs, bestämmelse om sådan teckning intagits i stiftelseurkunden.

12 §.

Har ej före utgången af den tid, inom hvilken enligt teckningslistan konstituerande stämma skall hållas, beslut å sådan stämma fattats om bolagets bildande eller om uppskof därmed enligt hvad i 15 § stadgas, vare aktieteckningen icke vidare bindande.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

12 §.

Ej må sådan grund för aktie-tecknings ogiltighet, som i 11 § afses, göras gällande, utan så är, att den hos registreringsmyndigheten anmälts före bolagets registrering.

13 §.

Ej må sådan grund för aktie-tecknings ogiltighet, som i 11 och 12 §§ afses, göras gällande, utan så är, att den hos registreringsmyndigheten anmälts före bolagets registrering.

13 §.

Konstituerande stämma utlyses af stiftarna i den ordning, som skall gälla om kallelse till ordinarie bolagsstämma.

Å konstituerande stämman framlägge stiftarna genast stiftelseurkunden, försedd med den i 9 § omförmälda påskrift, och teckningslistorna äfvensom, där i stiftelseurkunden intagits bestämmelse, som omförmäles i 7 §, de skriftliga handlingar, som därom kunna vara upprättade, jämte en af stiftarna underskrifven berättelse, angifvande de omständigheter, som kunna vara af vikt vid bedömande af bestämmelsens betydelse för bolaget.

14 §.

14 §.

Styrkes å stämman genom behöriga teckningslistor, att det belopp, hvartill aktiekapitalet enligt stiftelseurkunden lägst må sättas, är fulltecknad, skall, sedan aktierna i händelse det tecknade beloppet öfverskjuter hvad högst må tecknas, blifvit mellan tecknarna fördelade och öfverskjutande teckning förklarats förfallen, till afgörande företagas, huruvida bolaget skall komma till stånd; dock att, där minst en fjärdedel af de närvarande eller ock aktietecknare med ett sammanlagdt aktiebelopp af minst en fjärdedel af det vid stämman företrädde aktiekapitalet rösta därför, med frågans afgörande skall anstå till fortsatt stämma å viss dag minst fyra och högst sex veckor därefter. Å den fortsatta stämman varde frågan utan vidare uppskof afgjord.

15 §.

Besluta de närvarande enhälligt, att bolaget skall komma till stånd, eller finnas vid omröstning de flesta röstande hafva förenat sig därom och utgöra dessa minst en fjärdedel af hela antalet tecknare med ett sammanlagdt aktiebelopp af mer än halfva det å stämman

*(Kungl. Maj:ts förslag:)**(Utskottets förslag:)*

företrädde aktiekapitalet och minst en fjärdedel af hela aktiekapitalet, skall bolaget anses bildadt; i annat fall vare frågan om bolagets bildande förfallen.

Aktietecknare, till hvars förmån i stiftelseurkunden intagits bestämmelse, som i 7 § sägs, äge ej deltaga i omröstning, hvarom ofvan förmäles; ej heller må sådan tecknare eller af honom tecknade eller eljest förvärfvade aktier vid omröstningen tagas i beräkning. Hvad nu är stadgad gälle dock ej, där i stiftelseurkunden dylik bestämmelse intagits till förmån för samtliga aktietecknare.

15 §.

Har, efter ty i 14 § sägs, uppskof med frågan om bolagets bildande beslutats, välje stämman genast, såframt påstående därom framställes af minst en fjärdedel af de å stämman närvarande aktietecknare, som enligt hvad af 14 § 3 mom. framgår äga deltaga i omröstning rörande frågan om bolagets bildande, eller ock af aktietecknare med minst en fjärdedel af samtliga förutnämnde aktietecknares vid stämman företrädde aktiebelopp, ett utskott för närmare granskning af de förhållanden, som för frågans afgörande kunna vara af betydelse.

Sådant utskott skall, där ej annorlunda beslutas, bestå af tre ledamöter. Dessa väljas bland de aktietecknare, som enligt hvad af 14 § 3 mom. framgår äga deltaga i omröstning rörande frågan om bolagets bildande. Vid omröstning om antalet ledamöter i utskottet äfvensom vid val af ledamöterna äge allenast nyssnämnde aktietecknare rösträtt.

*(Kungl. Maj:ts förslag:)**(Utskottets förslag:)*

Utskottet afgifve skriftligt utlåtande öfver sin granskning. Utlåtandet bör minst fem dagar före den fortsatta stämman i tillräckligt antal exemplar genom stiftarnas försorg hållas tillgängligt för aktietecknarna å plats, som bestämts af dem, hvilka deltagit i valet af utskottsledamöter.

Stiftare vare skyldig att på begäran lämna ledamot i utskottet alla för fullgörande af utskottets uppdrag erforderliga upplysningar.

16 §.

Är aktiebolag bildadt, skall bolagsordning antagas samt val af styrelse och revisorer förrättas.

Sker det ej å konstituerande stämman, åligger det stiftarna att senast en månad därefter i den ordning, som skall gälla om kallelse till ordinarie bolagsstämma, för ändamålet utlysa särskild stämma att hållas så snart ske kan. Uraktlåtes det, har magistrat eller kronofogde i den ort, där bolagets styrelse skall hafva sitt säte, att på ansökan af aktieägare ofördröjligen kalla aktieägarna till sådan stämma.

17 §.

Bolagsordning skall innehålla bestämmelser i samtliga de ämnen, hvilka enligt 5 och 6 §§ skola upptagas i stiftelseurkunden, så ock angifva bolagets firma, huru många revisorer skola utses, samt huruvida mera än en ordinarie bolagsstämma skall årligen hållas, tiden för sådan stämmas hållande, och hvilka ärenden skola å ordinarie stämma eller, där flera hållas, å hvar och en af dem förekomma till behandling.

I de ämnen, som omförmälas i 5 och 6 §§, må afvikelse från hvad stiftelseurkunden innehållit ej göras, med mindre samtliga aktieägare förena sig därom. Ej heller må, utan samtliga aktieägars medgifvande, bestämmelse rörande ämne, hvarom i 6 § sägs, beslutas, där den ej varit intagen i stiftelseurkunden.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

18 §.

Aktiebolags firma skall innehålla ordet »aktiebolag».

Ny firma skall tydligt skilja sig från andra, förut i laga ordning registrerade, ännu bestående aktiebolagsfirmor.

19 §.

Vid konstituerande stämman, så ock vid sådan särskild stämma, som i 16 § sägs, skall genom stiftarnas försorg föras protokoll; och lände i öfrigt i tillämpliga delar till efterrättelse hvad i 78 § finnes stadgadt om protokoll, val af ordförande och förteckning öfver de närvarande.

Hvad i 79 § är stadgadt om utförande af rösträtt och fattande af beslut å bolagsstämma äge med de afvikelser, som föranledas af bestämmelserna i 14 och 15 §§, motsvarande tillämpning å sådan stämman, som ofvan sägs.

19 §.

Vid konstituerande stämman, så ock vid sådan särskild stämman, som i 16 § sägs, skall genom stiftarnas försorg föras protokoll; och lände i öfrigt i tillämpliga delar till efterrättelse hvad i 78 § finnes stadgadt om protokoll, val af ordförande och förteckning öfver de närvarande.

Hvad i 79 § är stadgadt om utförande af rösträtt och fattande af beslut å bolagsstämma äge med de afvikelser, som föranledas af bestämmelserna i 15 §, motsvarande tillämpning å sådan stämman, som ofvan sägs.

20 §.

Hvad om klander af bolagsstämmbeslut är stadgadt i 95 och 96 §§ gälle i tillämpliga delar i fråga om talan å beslut, som fattats å konstituerande stämman, så ock å sådan särskild stämman, som i 16 § sägs.

21 §.

Sedan bolagsordning antagits samt styrelse och revisorer blifvit valda, så ock af det tecknade beloppet, efter afdrag ej mindre i anledning af öfverteckning, där sådan ägt rum, än äfven för aktierätt, som af aktietecknare må hafva enligt 30 § förverkats och ej af annan öfvertagits, minst hälften blifvit inbetald i penningar eller annat i enlighet

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

med stiftelseurkundens bestämmelser, må bolaget enligt föreskrifterna i denna lag registreras; dock får registrering ej ske, där det tecknade beloppet efter ofvannämnda afdrag understiger det belopp, hvartill aktiekapitalet enligt bolagsordningen lägst må sättas.

22 §.

Innan bolaget registrerats, kan det ej förvärfva rättigheter eller ikläda sig skyldigheter, ej heller inför domstol eller annan myndighet söka, kära eller svara; dock äge bolagets styrelse föra talan om utbekommande af tecknad aktiebelopp.

Handla styrelseledamöter, aktieägare eller andra å bolagets vägnar, innan det blifvit registrerad, svare de, som i åtgärden eller beslut därom deltagit, för uppkommande förbindelser såsom för annan sin gäld, en för alla och alla för en.

23 §.

Ansökning om bolagets registrering skall göras af dess styrelse.

I sådan ansökning skola uppgifvas

dels stiftarnas fullständiga namn och hemvist,

dels styrelseledamöternas samt, där suppleanter i styrelsen utsetts, deras fullständiga namn äfvensom nationalitet och hemvist,

dels bolagets postadress,

dels ock, där befogenhet att teckna bolagets firma ej skall utöfvas allenast af styrelsen, hvilken eller hvilka, hvar för sig eller i förening, sådan befogenhet tillkommer.

Skall annan än styrelseledamot eller suppleant äga nämnda befogenhet, varde uppgift lämnad

23 §.

Ansökning om bolagets registrering skall göras af dess styrelse.

I sådan ansökning skola uppgifvas

dels stiftarnas och styrelseledamöternas samt, där suppleanter i styrelsen utsetts, deras fullständiga namn äfvensom nationalitet och hemvist,

dels bolagets postadress,

dels ock, där befogenhet att teckna bolagets firma ej skall utöfvas allenast af styrelsen, hvilken eller hvilka, hvar för sig eller i förening, sådan befogenhet tillkommer.

Skall annan än styrelseledamot eller suppleant äga nämnda befogenhet, varde uppgift lämnad

(Kungl. Maj:ts förslag:)

jämväl å hans fullständiga namn och hemvist.

Vid ansökningen skola fogas

1) stiftelseurkunden, försedd med påskrift om uppvisande, som i 9 § sägs, *jämte* öfriga i 13 § 2 mom. angifna handlingar, *samtliga i hufvudskrift och styrkt afskrift*;

2) af notarius publicus eller med styrelseledamöternas egenhändiga, bevittnade namnunderskrifter styrkt afskrift af protokollet vid konstituerande stämman, så ock, där annan stämman hållits, af det därvid förda protokollet;

3) två på enahanda sätt, som under 2) sägs, till riktigheten styrkta exemplar af bolagsordningen;

4) en med styrelseledamöternas egenhändiga, bevittnade namnunderskrifter försedd handling, innehållande *dels* uppgift, huru mycket blifvit tecknad, med afdrag ej mindre i anledning af öfverteckning, där sådan ägt rum, än ock för aktierätt, som af aktietecknare må hafva enligt 30 § förverkats och ej af annan öfvertagits, äfvensom huru mycket af det belopp, hvartill aktiekapitalet sålunda uppgår, blifvit inbetaladt, *dels ock för hvarje aktie uppgift å ägarens namn, det belopp, som inbetalts, och beskaffenheten af den godtgörelse, som lämnats*;

5) bevis om tillstånd, som, efter ty i 3 eller 57 § sägs, må vara af Konungen meddeladt.

(Utskottets förslag:)

jämväl å hans fullständiga namn och hemvist.

Vid ansökningen skola fogas

1) stiftelseurkunden, försedd med påskrift om uppvisande, som i 9 § sägs, *samt* öfriga i 14 § 2 mom. angifna handlingar *så ock styrkta afskrifter af samtliga dessa handlingar*;

2) af notarius publicus eller med styrelseledamöternas egenhändiga, bevittnade namnunderskrifter styrkt afskrift af protokollet vid konstituerande stämman, så ock, där annan stämman hållits, af det därvid förda protokollet;

3) två på enahanda sätt, som under 2) sägs, till riktigheten styrkta exemplar af bolagsordningen;

4) en med styrelseledamöternas egenhändiga, bevittnade namnunderskrifter försedd handling, innehållande *dels* uppgift, huru mycket blifvit tecknad, med afdrag ej mindre i anledning af öfverteckning, där sådan ägt rum, än ock för aktierätt, som af aktietecknare må hafva enligt 30 § förverkats och ej af annan öfvertagits, äfvensom huru mycket af det belopp, hvartill aktiekapitalet sålunda uppgår, blifvit inbetaladt, *dels ock försäkran, att den sålunda anmälda inbetalningen fullgjorts i penningar eller annat i enlighet med stiftelseurkundens bestämmelser*;

5) bevis om tillstånd, som, efter ty i 3 eller 57 § sägs, må vara af Konungen meddeladt.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

Har utskott, hvarom förmäles i 15 §, varit tillsatt, bifoge styrelsen ock det af utskottet afgifna utlåtandet i hufvudskrift och styrkt afskrift.

24 §.

Har hvad bolaget i annat än penningar enligt bestämmelse i stiftelseurkunden öfvertagit blifvit uppskattadt till oskäligt högt värde eller oskälig förmån enligt stiftelseurkunden blifvit tillerkänd stiftare eller annan, vare stiftarna pliktige att ersätta bolaget skadan, en för alla och alla för en. Framgår af omständigheterna, att stiftare hvarken haft eller bort hafva vetskap om att uppskattning eller förmån, som nyss sagts, varit oskälig, vare han från ersättningsskyldighet fri.

Uppgörelse mellan bolaget och stiftare rörande den senare i sådan egenskap åliggande skadeståndsskyldighet är ej för bolaget bindande.

25 §.

Har, innan två år förflutit efter bolagets registrering, å bolagets vägnar träffats något aftal om förvärf af fast eller lös egendom för godtgörelse, som öfverstiger en femtedel af hela aktiekapitalet, skall aftalet genom styrelsens försorg ofördröjligen anmälans för registrering.

24 §.

Har hvad bolaget i annat än penningar enligt bestämmelse i stiftelseurkunden öfvertagit blifvit uppskattadt till oskäligt högt värde eller oskälig förmån enligt stiftelseurkunden blifvit tillerkänd stiftare eller annan, vare stiftarna pliktige att ersätta bolaget skadan, en för alla och alla för en. Framgår af omständigheterna, att stiftare hvarken haft eller bort hafva vetskap om att uppskattning eller förmån, som nyss sagts, varit oskälig, vare han från ersättningsskyldighet fri.

25 §.

Uppgörelse mellan bolaget och stiftare rörande den senare i sådan egenskap åliggande skadeståndsskyldighet är ej för bolaget bindande.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

Om aktiebref och aktiebok.

26 §.

Aktiebref skola undertecknas af styrelsen samt angifva ordningsnummer å den eller de aktier, hvarå brefven lyda, akties belopp och dagen för utfärdandet. Styrelseledamots namnteckning må kunna återgifvas genom tryck eller på annat dylikt sätt; dock skall hvarje aktiebref vara egenhändigt undertecknad af minst en styrelseledamot.

Har förbehåll träffats enligt 49 § om aktiekapitalets nedsättning genom inlösen af aktier eller enligt 52 § om rätt för aktieägare att vid akties öfvergång lösa aktien eller om förbud i vissa fall mot akties förvärfvande, varde ock det förbehåll angifvet i aktiebrefvet.

27 §.

Ej må aktiebref utgifvas, innan registrering enligt 125 § skett därom, att full betalning erlagts för aktier tillhopa motsvarande det belopp, hvartill aktiekapitalet enligt bolagsordningen lägst må bestämmas, ej heller innan full betalning blifvit erlagd för den eller de aktier, hvarå brefvet lyder.

Utgifves, innan aktiebref utfärdats, bevis om rätt till delaktighet i bolaget (promess) eller om verkställd inbetalning å aktie (interims-

26 §.

Aktiebref skola undertecknas af styrelsen samt angifva ordningsnummer å den eller de aktier, hvarå brefven lyda, akties belopp och dagen för utfärdandet. Styrelseledamots namnteckning må kunna återgifvas genom tryck eller på annat dylikt sätt; dock skall hvarje aktiebref vara egenhändigt undertecknad af minst en styrelseledamot.

Har förbehåll träffats enligt 49 § om aktiekapitalets nedsättning genom inlösen af aktier eller enligt 52 § om rätt för aktieägare att vid akties öfvergång lösa aktien eller om förbud i vissa fall mot akties förvärfvande *eller enligt 138 § om tvisters afgörande af skiljemän*, varde ock det förbehåll angifvet i aktiebrefvet.

27 §.

Ej må aktiebref utgifvas, innan registrering enligt 33 § skett därom, att full betalning erlagts för aktier tillhopa motsvarande det belopp, hvartill aktiekapitalet enligt bolagsordningen lägst må bestämmas, ej heller innan full betalning blifvit erlagd för den eller de aktier, hvarå brefvet lyder.

Utgifves, innan aktiebref utfärdats, bevis om rätt till delaktighet i bolaget (promess) eller om verkställd inbetalning å aktie (in-

(Kungl. Maj:ts förslag:)

bevis, interimskvitto), skall sådant bevis ställas till viss man.

28 §.

Skola aktiebreven ställas till viss man, har styrelsen att ofördröjligen upplägga en aktiebok. I denna skola genom styrelsens försorg *samtliga aktier* upptagas med uppgift å de ursprungliga ägarna samt hos styrelsen styrkta förändringar i äganderätten till aktie ofördröjligen antecknas; dock att, där lösningsrätt enligt 52 § 1 mom. tillkommer förutvarande aktieägare, anteckning ej må ske förr än sig visat, att lösningsrätten ej begagnas. I aktieboken skall ock anmärkas dagen, då anteckning skett.

Det åligger styrelsen att omedelbart före bolagsstämma vara tillstädes för att pröfva de frågor om nya aktieägars införande i aktieboken, som då kunna yppas. Dock skall, där i bolagsordningen enligt 76 § 1 mom. rätten till deltagande i bolagsstämmas förhandlingar gjorts beroende af att anmälan därom sker viss tid före stämman, styrelsesammanträde för pröfning af frågor, som nyss sagts, hållas omedelbart före anmälningstidens utgång.

Ej må styrelsen vägra att i aktieboken såsom ägare införa den, som företer aktiebref, försedt med behörigen sammanhängande och till honom fortgående följd af öfverlåtelse.

(Utskottets förslag:)

terimsbevis, interimskvitto), skall sådant bevis ställas till viss man.

28 §.

Öfver aktiebolags samtliga aktier har styrelsen att ofördröjligen upplägga en aktiebok. I denna skola genom styrelsens försorg *aktierna* upptagas med uppgift å de ursprungliga ägarna samt hos styrelsen styrkta förändringar i äganderätten till aktie ofördröjligen antecknas; dock att, där lösningsrätt enligt 52 § 1 mom. tillkommer förutvarande aktieägare, anteckning ej må ske förr än sig visat, att lösningsrätten ej begagnas. I aktieboken skall ock anmärkas dagen, då anteckning skett.

Det åligger styrelsen att omedelbart före bolagsstämma vara tillstädes för att pröfva de frågor om nya aktieägars införande i aktieboken, som då kunna yppas. Dock skall, där i bolagsordningen enligt 76 § 1 mom. rätten till deltagande i bolagsstämmas förhandlingar gjorts beroende af att anmälan därom sker viss tid före stämman, styrelsesammanträde för pröfning af frågor, som nyss sagts, hållas omedelbart före anmälningstidens utgång.

Ej må styrelsen vägra att i aktieboken såsom ägare införa den, som företer aktiebref, *ställdt till innehafvaren eller* försedt med behörigen sammanhängande och till honom fortgående följd af öfverlåtelse.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

Med det undantag, hvarom i 52 § 4 mom. stadgas, vare den, till hvilken aktie öfvergått, ej gentemot bolaget att anse såsom aktieägare, innan han blifvit införd i aktieboken.

Styrelsen åligger att hålla aktieboken tillgänglig för en hvar, som vill taga kännedom om densamma.

(Utskottets förslag:)

Är aktiebref ställt till viss man, vare med det undantag, hvarom i 52 § 4 mom. stadgas, den, till hvilken aktie öfvergått, ej gentemot bolaget att anse såsom aktieägare, innan han blifvit införd i aktieboken.

Styrelsen åligger att hålla aktieboken tillgänglig för en hvar, som vill taga kännedom om densamma.

Om inbetalning, ökning och nedsättning af aktiekapitalet.

29 §.

Sist inom två år från bolagets bildande skall för aktie full betalning erläggas.

Aktietecknare, som ej senast vid bolagets bildande för aktie erlägger full betalning, vare skyldig aflämna särskild skriftlig förbindelse å återstoden. Denna förbindelse må, ändå att aktierätten öfvergår till annan, ej återställas förr, än aktiens belopp blifvit till fullo guld.

Ej vare aktietecknare berättigad att kvitta sin skuld på grund af aktieteckning mot fordran hos bolaget.

30 §.

Uraktlåter någon att i rätt tid fullgöra inbetalning å aktie, vare han skyldig att gälda ränta efter sex för hundra om året från förfallodagen.

Verkställes ej inbetalning i rätt tid, eller försummar någon att aflämna den i 29 § omförmälda förbindelse, äge styrelsen, där ej rättelse sker inom en månad efter anmaning, förklara aktierätten förverkad. Det åligger styrelsen, där betalning uteblifvit, att, så snart ske kan, antingen vidtaga nyssnämnda åtgärd eller utsöka beloppet.

Underrättelse om tiden för inbetalning, äfvensom anmaning, hvarom ofvan är sagdt, må anses vara gifven, när den blifvit kungjord i den ordning, som skall gälla för kungörande af kallelse till ordinarie bolagsstämma, så ock, där aktietecknarens postadress uppgifvits för styrelsen, till honom blifvit försänd i rekommenderadt bref.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

Då aktierätt förverkats, kan hvad å aktien redan inbetalts ej återfordras.

31 §.

Är aktierätt förverkad, efter ty ofvan är sagdt, vare aktietecknaren, där bolagets egendom afträdes till konkurs, som börjar inom två år efter utgången af den för aktiernas inbetalning bestämda tid, ändock skyldig att, såvidt borgenärs rätt därpå beror, fullgöra återstående inbetalningen, i den mån den ej visas vara för öfvertagande af aktierätten verkställd af annan.

32 §.

Varder, efter det ansökning om bolagets registrering gjorts, ytterligare inbetalning å aktier fullgjord, må styrelsen för registrering göra anmälan om sålunda inbetaladt belopp. *I anmälan*, som skall vara försedd med styrelseledamöternas egenhändiga, bevittnade namnunderskrifter, *skola uppgifvas de aktier, å hvilka inbetalning fullgjorts, samt för hvarje sådan aktie ägarens namn, det belopp, som ytterligare inbetalts, och beskaffenheten af den godtgörelse, som lämnats.*

32 §.

Varder, efter det ansökning om bolagets registrering gjorts, ytterligare inbetalning å aktier fullgjord, må styrelsen för registrering göra anmälan om sålunda inbetaladt belopp. *Anmälan*, som skall vara försedd med styrelseledamöternas egenhändiga, bevittnade namnunderskrifter, *skall innefatta försäkran, att den sålunda anmälda inbetalningen fullgjorts i penningar eller annat i enlighet med stiftelseurkundens bestämmelser.*

33 §.

Har ej inom sex månader efter utgången af den för aktiernas inbetalning bestämda tid till registret anmälts, att full betalning behörigen erlagts för aktier tillhopa motsvarande det belopp, hvartill aktiekapitalet enligt bolagsordningen lägst må bestämmas, och inkommer enligt 32 § an-

33 §.

Sist sex månader efter utgången af den för aktiernas inbetalning bestämda tid skall styrelsen, där ej anmälan om hela aktiekapitalets inbetalning förut skett, för registrering aflämna en af styrelseledamöterna egenhändigt underskrifven uppgift, huru mycket af det belopp, som för registre-

(Kungl. Maj:ts förslag:)

mälan, utvisande, att sådan betalning fullgjorts, ej heller inom en månad efter det från registreringsmyndigheten till bolagets styrelse aflåtits skrifvelse med anmaning att ofördröjligen inkomma med dylik anmälan, skall bolaget träda i likvidation.

(Utskottets förslag:)

ring anmälts vara inbetaladt, motsvaras af aktier, för hvilka full betalning erlagts. Styrelseledamöternas namnteckningar skola vara af vittnen styrkta.

Har ej inom ofvan stadgad tid anmälts, att full betalning behörigen erlagts för aktier tillhopa motsvarande det belopp, hvartill aktiekapitalet enligt bolagsordningen lägst må bestämmas, och inkommer ej heller behörig anmälan, utvisande, att sådan betalning fullgjorts, inom en månad efter det från registreringsmyndigheten till bolagets styrelse aflåtits skrifvelse med anmaning att ofördröjligen inkomma med dylik anmälan, skall bolaget träda i likvidation.

34 §.

Har, efter det ansökning om bolagets registrering gjorts, aktietecknares aktierätt förklarats förverkad, och varder den ej inom en månad af annan öfvertagen, skall aktiekapitalet anses minskadt med det belopp, som svarar emot den förverkade aktierätten; och göre styrelsen ofördröjligen anmälan härom för registrering.

35 §.

Ökning af aktiekapitalet medelst ny aktieteckning må ej beslutas, innan det belopp, hvartill aktiekapitalet vid beslutets fattande uppgår, till fullo inbetalts och registrering därom skett. Ej heller må, där beslut om sådan ökning förut fattats, ytterligare ökning beslutas, innan på grund af förra beslutet tecknadt belopp med afdrag ej mindre i anledning af öfverteckning, där sådan ägt rum, än ock för förverkad och ej af annan öfvertagen aktierätt, blifvit till fullo inbetaladt och detta förhållande registrerats.

Beslut om ökning, hvarom ofvan sägs, kan fattas endast af bolagsstämma.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

36 §.

Beslutet om aktiekapitalets ökning skall angifva

1) det belopp, hvarmed aktiekapitalet må ökas;

2) den företrädesrätt att teckna nya aktier, som må tillkomma aktieägare;

3) den tid, ej understigande fyra veckor från den dag, då beslutet enligt 41 § *andra gången* kungjorts i allmänna tidningarna, inom hvilken aktieägare må begagna den honom tillkommande företrädesrätt till teckning;

4) det belopp, som skall för aktie inbetalas;

5) den grund, efter hvilken i händelse af öfverteckning aktierna skola fördelas mellan tecknarna;

6) där ej de nya aktierna skola vara likställda med de förutvarande, den olikhet, som mellan dem skall förefinnas.

36 §.

Beslutet om aktiekapitalets ökning skall angifva

1) det belopp, hvarmed aktiekapitalet må ökas;

2) den företrädesrätt att teckna nya aktier, som må tillkomma aktieägare;

3) den tid, ej understigande fyra veckor från den dag, då beslutet enligt 41 § kungjorts i allmänna tidningarna, inom hvilken aktieägare må begagna den honom tillkommande företrädesrätt till teckning;

4) det belopp, som skall för aktie inbetalas;

5) den grund, efter hvilken i händelse af öfverteckning aktierna skola fördelas mellan tecknarna;

6) där ej de nya aktierna skola vara likställda med de förutvarande, den olikhet, som mellan dem skall förefinnas.

37 §.

Skall aktieägare eller annan äga teckna ny aktie med rätt att därför tillskjuta annat än penningar eller eljest med villkor, varde fullständiga bestämmelser därom meddelade i beslutet om aktiekapitalets ökning.

Det åligger styrelsen, där fråga är om sådant villkor, som ofvan sägs, att å bolagsstämman framlägga de skriftliga handlingar, som därom kunna vara upprättade, äfvensom en af styrelsen underskrifven berättelse, angifvande de omständigheter, som kunna vara af vikt vid bedömande af villkorets betydelse för bolaget.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

38 §.

Bolagsstämman's beslut om aktiekapitalets ökning skall, ehvad det innefattar ändring af bolagsordningen eller ej, genom styrelsens försorg ofördröjligen anmälas för registrering.

Vid nämnda anmälan skola fogas dels, i två exemplar, af notarius publicus eller med styrelseledamöternas egenhändiga, bevittnade namnunderskrifter styrkt afskrift af protokoll, som förts i ärendet, dels den i 37 § omförmälda berättelse och öfriga där angifna handlingar i hufvudskrift och bestyrkt afskrift.

39 §.

Där alla förutvarande aktier äga lika rätt, vare hvarje aktieägare berättigad att, i den mån sådant kan ske, af de nya aktier, för hvilka betalning skall erläggas i penningar, efter teckning erhålla det antal, som svarar mot hans andel i det förutvarande aktiekapitalet.

40 §.

Aktieägare, som vill begagna honom tillkommande företrädesrätt till teckning af ny aktie, vare skyldig att vid teckningen förete det eller de aktiebref, hvarå teckningsrätten grundas; och skall genom styrelsens försorg sådant aktiebref förses med påskrift, att teckningsrätten begagnats.

41 §.

Bolagsstämman's beslut om aktiekapitalets ökning *så ock den senaste fastställda balansräkningen* skall genom styrelsens försorg *två gånger med minst en veckas mellantid* kungöras i allmänna tidningarna äfvensom i tidning inom den ort, där styrelsen har sitt säte.

Kungörelsen skall ock angifva bolagsordningens bestämmelser ej mindre om föremålet för bolagets

41 §.

Bolagsstämman's beslut om aktiekapitalets ökning skall genom styrelsens försorg kungöras i allmänna tidningarna äfvensom i tidning inom den ort, där styrelsen har sitt säte.

Kungörelsen skall ock angifva *förutvarande aktiekapitalets storlek samt* bolagsordningens bestämmelser

(Kungl. Maj:ts förslag:)

verksamhet och om akties belopp, än äfven i de ämnen, som omförmälas i 6 §.

Det åligger styrelsen att, där så ske kan, i rekommenderadt bref om bolagsstämmans beslut ofördröjligen underrätta hvarje aktieägare.

42 §.

Teckning af de nya aktierna skall ske å teckningslista, *som egenhändigt underskrifvits af styrelsens ledamöter. Styrelseledamöternas namnunderskrifter skola vara af vittnen styrkta.*

Teckningslista skall innehålla bolagsstämmans beslut om aktiekapitalets ökning, uppgift å de tidningsnummer, i hvilka beslutet enligt 41 § varit infördt, äfvensom, där på grund af bestämmelse i beslutet aktieägare eller annan skall äga teckna ny aktie med rätt att därför tillskjuta annat än penningar eller eljest med villkor, redogörelse för de omständigheter, som kunna vara af vikt vid bedömande af villkorets betydelse för bolaget, *samt bestyrkt afskrift af de handlingar, som rörande villkoret kunna vara upprättade.*

I teckningslista skall ock angifvas *förutvarande aktiekapitalets storlek äfvensom* den ordning, i hvilken aktietecknare bör fullgöra hvad honom på grund af teckningen åligger.

(Utskottets förslag:)

ej mindre om föremålet för bolagets verksamhet och om akties belopp, än äfven i de ämnen, som omförmälas i 6 §.

Det åligger styrelsen att, där så ske kan, i rekommenderadt bref om bolagsstämmans beslut ofördröjligen underrätta hvarje aktieägare.

42 §.

Teckning af de nya aktierna skall ske å teckningslista *i hufvudskrift, försedd med styrelseledamöternas egenhändiga, bevittnade namnunderskrifter, eller i afskrift, bestyrkt af notarius publicus.*

Teckningslista skall innehålla bolagsstämmans beslut om aktiekapitalets ökning, uppgift å de tidningsnummer, i hvilka beslutet enligt 41 § varit infördt, äfvensom, där på grund af bestämmelse i beslutet aktieägare eller annans skall äga teckna ny aktie med rätt att därför tillskjuta annat än penningar eller eljest med villkor, redogörelse för de omständigheter, som kunna vara af vikt vid bedömande af villkorets betydelse för bolaget.

I teckningslista skall ock angifvas den ordning, i hvilken aktietecknare bör fullgöra hvad honom på grund af teckningen åligger.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

Ett exemplar af bolagsordningen
skall bifogas hvarje teckningslista.

(Utskottets förslag:)

Ett exemplar af bolagsordningen
och den senaste fastställda balansrük-
ningen skola bifogas hvarje teck-
ningslista.

43 §.

Teckning af ny aktie vare ogiltig, där den ej göres å tecknings-
lista, som uppfyller föreskrifterna i 42 § 1, 2 och 3 mom.

Teckning med villkor vare ogiltig, där ej, efter ty i 37 § sägs,
bestämmelse om villkoret meddelats i beslutet om aktiekapitalets ökning.

Ej må sådan grund för ogiltighet af teckning af aktie, som ofvan
i denna paragraf afses, göras gällande, utan så är, att den anmälts
hos registreringsmyndigheten, innan registrering enligt 45 § skett i an-
ledning af anmälan, att aktien till fullo inbetalts.

44 §.

Sist ett år från det bolagsstämmans beslut om aktiekapitalets
ökning fattades skall för ny aktie full betalning erläggas.

Bestämmelsen i 29 §, att aktietecknare ej är berättigad till
kvittning, gälle ock vid ny aktieteckning, där ej i beslutet om aktie-
kapitalets ökning sådan rätt blifvit medgifven; och skall jämväl vid
sådan teckning äga motsvarande tillämpning hvad i 30 och 31 §§
finnes stadgad om påföljd för uraktlåtenhet att verkställa inbetalning
å tecknad aktie, så ock om anmaning att fullgöra sådan inbetalning.

45 §.

Sist sex månader efter utgången
af den för inbetalning af de nya
aktierna bestämda tid skall styrelsen
för registrering anmäla, huru många
aktier till fullo inbetalts. Vid an-
mälan, som skall vara försedd med
styrelseledamöternas egenhändiga,

45 §.

Sist sex månader efter utgången
af den för inbetalning af de nya
aktierna bestämda tid skall styrelsen
för registrering anmäla, huru många
aktier till fullo inbetalts. Vid an-
mälan, som skall vara försedd med
styrelseledamöternas egenhändiga,

(Kungl. Maj:ts förslag:)

bevittnade namnunderskrifter, skola fogas

1) en med styrelseledamöternas egenhändiga, bevittnade namnunderskrifter försedd handling, innehållande *dels* uppgift, huru mycket blifvit tecknad, med afdrag ej mindre i anledning af öfverteckning, där sådant ägt rum, än ock för aktierätt, som af aktietecknare förverkats och ej af annan öfvertagits, *dels* ock för hvarje aktie, för hvilken full betalning erlagts, uppgift å ägarens namn, det belopp, som inbetalts, och beskaffenheten af den godtgörelse, som lämnats;

2) teckningslistorna i hufvudskrift och styrkt afskrift;

3) ett exemplar af de tidningar, i hvilka bolagsstämman beslut om ökningen enligt 41 § varit infördt.

Varda efter aflämnandet af ofvannämnda handlingar aktier ytterligare till fullo inbetalda, må anmälan därom kunna göras för registrering. Anmälan skall vara försedd med styrelseledamöternas egenhändiga, bevittnade namnunderskrifter samt innehålla för hvarje aktie, som anmäles vara till fullo inbetald, sådana uppgifter, som ofvan under 1) sägs.

Aktiekapitalet skall, så snart registrering skett i anledning af anmälan, som ofvan i denna paragraf sägs, anses ökad med sammanlagda beloppet af de aktier, som anmälts vara till fullo inbetalda.

(Utskottets förslag:)

bevittnade namnunderskrifter, skola fogas

1) en med styrelseledamöternas egenhändiga, bevittnade namnunderskrifter försedd handling, innehållande *dels* uppgift, huru mycket blifvit tecknad, med afdrag ej mindre i anledning af öfverteckning, där sådan ägt rum, än ock för aktierätt, som af aktietecknare förverkats och ej af annan öfvertagits, *dels* ock försäkran, att den anmälda inbetalningen å aktierna fullgjorts i penningar eller annat i enlighet med de i beslutet om aktiekapitalets ökning meddelade bestämmelserna;

2) teckningslistorna så ock styrkta afskrifter af desamma;

3) ett exemplar af de tidningar, i hvilka bolagsstämman beslut om ökningen enligt 41 § varit infördt.

Varda efter aflämnandet af ofvannämnda handlingar aktier ytterligare till fullo inbetalda, må anmälan därom kunna göras för registrering. Anmälan skall vara försedd med styrelseledamöternas egenhändiga, bevittnade namnunderskrifter samt innehålla sådan försäkran, som ofvan under 1) sägs.

Aktiekapitalet skall, så snart registrering skett i anledning af anmälan, som ofvan i denna paragraf sägs, anses ökad med sammanlagda beloppet af de aktier, som anmälts vara till fullo inbetalda.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

46 §.

Utan hinder af hvad i 35—45 och 94 §§ finnes stadgadt må styrelsen besluta aktiekapitalets ökning under förutsättning af bolagsstämmans godkännande. I ty fall skola i afseende å bolagsstämmans beslut, hvarigenom sådant godkännande meddelas, och å styrelsens skyldighet att å stämman framlägga handlingar, som kunna vara af vikt för frågans afgörande, bestämmelserna i 35 §, 37 § 2 mom. och 38 § äga motsvarande tillämpning, och skall hvad i 36 §, 37 § 1 mom. och 39—45 §§ är föreskrifvet lämpas å styrelsens beslut om ökningen och å verkställigheten däraf; dock gälle, att för ny aktie full betalning skall erläggas sist ett år från det bolagsstämman godkänt styrelsens beslut; att innan sådant godkännande meddelats, den i 45 § 1 mom. föreskrifna anmälan till registret ej må göras; och att förty, där den i sistnämnda paragraf stadgade tid för anmälningsskyldighetens fullgörande tilländagått, innan godkännandet meddelats, sagda anmälan skall göras samtidigt med den i 38 § föreskrifna anmälan till registret af bolagsstämmans beslut.

47 §.

Aktiekapitalet må kunna ökas jämväl medelst öfverföring till det samma af besparade vinstmedel, som ej afsatts till reservfond eller förnyelsefond; och skola därvid bestämmelserna i 35 § äga motsvarande tillämpning.

Bolagsstämmans beslut om ökningen skall angifva det belopp, hvarmed aktiekapitalet skall ökas, äfvensom, där ej de nya aktierna skola vara likställda med de förutvarande, den olikhet, som mellan dem skall förefinnas.

Där alla förutvarande aktier äga lika rätt, vare hvarje aktieägare berättigad att af de nya aktierna

47 §.

Aktiekapitalet må kunna ökas jämväl medelst öfverföring till det samma af besparade vinstmedel, som ej afsatts till reservfond eller förnyelsefond; och skola därvid bestämmelserna i 35 § äga motsvarande tillämpning.

Bolagsstämmans beslut om ökningen skall angifva det belopp, hvarmed aktiekapitalet skall ökas, äfvensom, där ej de nya aktierna skola vara likställda med de förutvarande, den olikhet, som mellan dem skall förefinnas.

Där alla förutvarande aktier äga lika rätt, vare hvarje aktieägare berättigad att af de nya aktierna

(Kungl. Maj:ts förslag:)

erhålla det antal, som svarar mot hans andel i det förutvarande aktiekapitalet.

Beslutet om ökningen, *så ock den senaste fastställda balansräkningen* skall genom styrelsens försorg kungöras på sätt i 41 § 1 mom. sägs.

Beslutet skall, ehvad det innefattar ändring af bolagsordningen eller ej, genom styrelsens försorg anmälas för registrering. Vid anmälan skola fogas dels, i två exemplar, af notarius publicus eller med styrelseledamöternas egenhändiga, bevitnade namnunderskrifter styrkt afskrift af protokoll, som förts i ärendet, dels ett exemplar af de tidningar, i hvilka beslutet, enligt hvad ofvan stadgats, varit infördt, dels ock ett exemplar af *den kungjorda* balansräkningen jämte en af styrelseledamöterna egenhändigt underskrifven försäkran, att balansräkningen, dem veterligen, ej upprättats i strid med bestämmelserna i 56 §. Styrelseledamöternas namnteckningar å denna försäkran skola vara af vittnen styrkta.

Aktiekapitalet skall, så snart registrering af beslutet skett, anses ökad med det belopp, som enligt beslutet skall till aktiekapitalet öfverföras.

Ej må bref å ny aktie utlämnas till aktieägare, innan registrering af beslutet om ökningen skett eller

(Utskottets förslag:)

erhålla det antal, som svarar mot hans andel i det förutvarande aktiekapitalet.

Beslutet om ökningen skall genom styrelsens försorg kungöras på sätt i 41 § 1 mom. sägs. *Kungörelsen skall ock angifva förutvarande aktiekapitalets storlek.*

Beslutet skall, ehvad det innefattar ändring af bolagsordningen eller ej, genom styrelsens försorg anmälas för registrering. Vid anmälan skola fogas dels, i två exemplar, af notarius publicus eller med styrelseledamöternas egenhändiga, bevitnade namnunderskrifter styrkt afskrift af protokoll, som förts i ärendet, dels ett exemplar af de tidningar, i hvilka beslutet, enligt hvad ofvan stadgats, varit infördt, dels ock ett exemplar af *den senaste fastställda* balansräkningen jämte en af styrelseledamöterna egenhändigt underskrifven försäkran, att balansräkningen, dem veterligen, ej upprättats i strid med bestämmelserna i 56 §. Styrelseledamöternas namnteckningar å denna försäkran skola vara af vittnen styrkta.

Aktiekapitalet skall, så snart registrering af beslutet skett, anses ökad med det belopp, som enligt beslutet skall till aktiekapitalet öfverföras.

Ej må bref å ny aktie utlämnas till aktieägare, innan registrering af beslutet om ökningen skett eller

(Kungl. Maj:ts förslag:)

innan aktieägaren företett det eller de aktiebref, hvarå rätten att erhålla ny aktie grundas; och skall genom styrelsens försorg sådant aktiebref förses med påskrift, att bref å ny aktie utlämnats.

(Utskottets förslag:)

innan aktieägaren företett det eller de aktiebref, hvarå rätten att erhålla ny aktie grundas; och skall genom styrelsens försorg sådant aktiebref förses med påskrift, att bref å ny aktie utlämnats.

48 §.

Sedan för aktie full betalning blifvit erlagd, vare aktieägaren icke pliktig att ytterligare tillskjuta något.

49 §.

Innehåller bolagsordningen bestämmelse om minimi- och maximikapital, må aktiekapitalet, såframt förbehåll därom gjorts i stiftelse-urkunden eller vid bolagsordningens antagande, kunna genom inlösen af vissa aktier enligt bestämda grunder nedsättas, dock ej under minimikapitalet.

Dylik nedsättning af aktiekapitalet må kunna ske jämväl genom inlösen af aktier, som utgifvits vid aktiekapitalets ökning, såframt förbehåll därom gjorts, efter ty ofvan sägs, eller i beslutet om ökningen.

Förbehåll, hvarom nu är sagdt, må ej bringas till verkställighet, där det ej blifvit intaget i bolagsordningen och registrerad. Då nedsättning verkställes, skall styrelsen ofördröjligen göra anmälan därom för registrering.

Har aktie, enligt hvad ofvan sägs, blifvit inlöst, bör aktiebrevet genom styrelsens försorg förses med påskrift om inlösandet.

50 §.

Beslut om nedsättning af aktiekapitalet i annat fall än i 49 § sägs kan fattas endast af bolagsstämma.

Beslut om sådan nedsättning må ej bringas till verkställighet utan rättens tillstånd. Ansökning om rättens tillstånd skall vara åtföljd af bevis, att beslutet blifvit registrerad, äfvensom af förteckning å bolagets samtliga kända borgenärer. Rätten utfärde kallelse å okända

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

borgenärer att skriftligen angifva sina fordringar hos rätten; och gälle om tiden för inställelsen och om kallelsens kungörande hvad om årsstämmning är stadgadt. Styrkes å dag, som af rätten utsättes, att de borgenärer, hvilka äro upptagna å förteckningen eller gifvit sig an hos rätten, blifvit till fullo förnöjda för sina uppgifna fordringar eller nedgifvit aktiekapitalets nedsättning, varde ansökningen bifallen. Beslutet härom skall, i hufvudskrift eller styrkt afskrift, genom styrelsens försorg insändas för registrering. Likaledes åligger det styrelsen att, sedan nedsättningen verkstälts, därom göra anmälan för registrering.

Nedsättning af aktiekapitalet, hvarom nu är sagdt, vare, där bolagets egendom afträdes till konkurs, som börjar inom ett år från det rättens beslut efter verkställd registrering kungjordes i allmänna tidningarna, utan verkan mot borgenär, som ej till nedsättningen samtyckt eller vid fordringens tillkomst hade kännedom om rättens beslut, hvarigenom nedsättning medgifvits.

Har till fullgörande af beslutet om nedsättningen aktie blifvit inlöst eller dess belopp minskadt, bör aktiebrevet genom styrelsens försorg förse med påskrift därom.

51 §.

Egen aktie må aktiebolag ej mot vederlag förvärfva i annan ordning än i 49 eller 50 § sägs, ej heller mottaga såsom pant.

Hvad nu är stadgadt utgör ej hinder för aktiebolag att å auktion inropa för bolagets fordran utmätt aktie, dock med skyldighet att åter afyttra den, så snart det kan ske utan förlust.

Om inskränkning i rätten att förfoga öfver aktie.

52 §.

52 §.

Skola aktiebrefven ställas till viss man, må i bolagsordningen kunna förbehållas, att, där aktie öfvergår till annan än aktieägare eller till annan än ägare af visst

Skola aktiebrefven ställas till viss man, må i bolagsordningen kunna förbehållas, att, där aktie öfvergår till annan än aktieägare eller till annan än ägare af visst

(Kungl. Maj:ts förslag:)

slag af aktier, förutvarande aktieägare eller ägare af visst slag af aktier skola vara berättigade att lösa aktien. I ty fall skall bolagsordningen angifva den ordning, i hvilken lösningsrätten må tillkomma aktieägarna inbördes, den tid, ej öfverstigande nittio dagar, räknadt från anmälan hos styrelsen om aktiens öfvergång, inom hvilken den, som vill begagna sig af lösningsrätten, skall därom göra anmälan hos styrelsen, äfvensom den tid, ej öfverstigande trettio dagar, räknadt från det lösens belopp blifvit bestämdt, inom hvilken lösen skall erläggas.

Där aktiebrefven skola ställas till viss man, må i bolagsordningen ock intagas förbehåll, hvarigenom rätten för aktiebolag eller annan samfällighet eller för annan än här i riket bosatt svensk medborgare att genom teckning eller öfverlåtelse förvärfva aktie inskränkes.

Där i fall, som i 1 mom. afses, lösen skall erläggas för aktie, men öfverenskommelse ej kan träffas om lösens belopp, varde *detta*, som skall motsvara aktiens verkliga värde, bestämdt af tre skiljemän, utsedde enligt lagen om skiljemän. *Är ej annorlunda stadgadt i bolagsordningen, äge* part, som ej åtnöjes med skiljemännens beslut, att draga tvisten under rättens pröfning, såframt han instämmer sin talan inom nittio dagar från det skiljemännens

(Utskottets förslag:)

slag af aktier, förutvarande aktieägare eller ägare af visst slag af aktier skola vara berättigade att lösa aktien. I ty fall skall bolagsordningen angifva den ordning, i hvilken lösningsrätten må tillkomma aktieägarna inbördes, den tid, ej öfverstigande nittio dagar, räknadt från anmälan hos styrelsen om aktiens öfvergång, inom hvilken den, som vill begagna sig af lösningsrätten, skall därom göra anmälan hos styrelsen, äfvensom den tid, ej öfverstigande trettio dagar, räknadt från det lösens belopp blifvit bestämdt, inom hvilken lösen skall erläggas.

Där aktiebrefven skola ställas till viss man, må i bolagsordningen ock intagas förbehåll, hvarigenom rätten för aktiebolag eller annan samfällighet eller för annan än här i riket bosatt svensk medborgare att genom teckning eller öfverlåtelse förvärfva aktie inskränkes.

Där i fall, som i 1 mom. afses, lösen skall erläggas för aktie, men öfverenskommelse ej kan träffas om lösens belopp, varde, *såframt ej annorlunda är stadgadt i bolagsordningen, beloppet*, som skall motsvara aktiens verkliga värde, bestämdt af tre skiljemän, utsedde enligt lagen om skiljemän, *med rätt för* part, som ej åtnöjes med skiljemännens beslut, att draga tvisten under rättens pröfning, såframt han instämmer sin talan inom

(Kungl. Maj:ts förslag:)

beslut i hufvudskrift eller bestyrkt afskrift delgafs honom.

Innan det visar sig, att lösningsrätten ej begagnas, vare den, till hvilken aktie öfvergått, ej i förhållande till bolaget att anse såsom aktieägare; dock äge han uppbära den vinstutdelning, som må vara med aktierätten förknippad, och utöfva aktien, i händelse af aktiekapitalets ökning, tillkommande företrädesrätt till teckning af ny aktie. De af sådan teckning härflytande rättigheter och skyldigheter öfvergå å den, som begagnar sig af lösningsrätten.

Ej må på annat sätt, än ofvan är sagdt, rättigheten att förfoga öfver aktie inskränkas.

(Utskottets förslag:)

nittio dagar från det skiljemännens beslut i hufvudskrift eller bestyrkt afskrift delgafs honom.

Innan det visar sig, att lösningsrätten ej begagnas, vare den, till hvilken aktie öfvergått, ej i förhållande till bolaget att anse såsom aktieägare; dock äge han uppbära den vinstutdelning, som må vara med aktierätten förknippad, och utöfva aktien, i händelse af aktiekapitalets ökning, tillkommande företrädesrätt till teckning af ny aktie. De af sådan teckning härflytande rättigheter och skyldigheter öfvergå å den, som begagnar sig af lösningsrätten.

Ej må på annat sätt, än ofvan är sagdt, rättigheten att förfoga öfver aktie inskränkas.

Om reservfond, vinstutdelning och balansräkning.

53 §.

Af aktiebolags årsvinst, efter afdrag för hvad som åtgår till betäckande af möjligen förefintlig brist från föregående år, skola minst tio procent afsättas till reservfond. Vid beräkning af det belopp, som sålunda minst skall afsättas till reservfonden, må ej från årsvinsten afdragas den andel däri, som kan hafva tillerkänts styrelseledamot eller annan såsom arfvode (tantiem). Sedan fonden uppgått till ett belopp motsvarande tio procent af inbetalda aktiekapitalet eller till det högre belopp, som kan vara bestämdt i bolagsordningen, må vidare afsättning af årsvinsten kunna upphöra; nedgår fonden under det sålunda stadgade beloppet, skall afsättning därtill ånyo vidtaga.

Till reservfonden skall alltid läggas hvad vid aktieteckning må hafva för aktierna erhållits utöfver det belopp, hvarå de lyda, så ock,

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

där aktierätt förverkats och aktiekapitalet i följd däraf minskats, hvad, innan aktierätten förverkades, blifvit inbetaldt å aktien.

Nedsättning af reservfonden må beslutas allenast för betäckande af förlust, som enligt fastställd balansräkning finnes hafva uppstått å rörelsen i dess helhet, och som icke kan ersättas af andra befintliga, till framtida förfogande afsatta medel.

54 §.

Ej må till aktieägarna annorledes än i följd af aktiekapitalets nedsättning, efter ty i 49 eller 50 § sägs, utbetalas annat än den vinst, som förefinnes enligt fastställd balansräkning för sista året, i den mån vinsten ej skall afsättas till reservfonden. Varder vinstutdelning beslutad och verkställd i strid med hvad sålunda stadgats eller med bestämmelse i bolagsordningen, vare de, som uppburit sådan utdelning, skyldige att återbära densamma; och ansvare därjämte de, som deltagit i beslutet, en för alla och alla för en, för den brist, som vid återbäringen kan uppkomma.

55 §.

Bolagsstämman må ej förfoga öfver bolagets vinstmedel eller öfriga tillgångar för ändamål, som uppenbarligen är för bolagets verksamhet främmande; stämman dock obetaget att till allmännyttigt eller därmed jämförligt ändamål använda tillgång, som i förhållande till bolagets ställning är af ringa betydighet.

Det tillkomme bolagsstämman att besluta, huruvida och i hvad mån den vinst, som enligt 54 § 1 punkten kan utdelas, skall till det ändamål användas.

Innehåller bolagsordningen bestämmelser, som afvika från hvad ofvan i 2 mom. stadgats, lände de till efterrättelse.

56 §.

Jämte hvad i förordningen angående handelsböcker och handelsräkningar är stadgadt gälle i afseende å upprättande af aktiebolags balansräkning:

1) Bolagets tillgångar må ej upptagas vare sig öfver sina verkliga värden eller till högre belopp än som motsvara kostnaderna för deras anskaffning eller tillverkning.

*(Kungl. Maj:ts förslag:)**(Utskottets förslag:)*

2) Andra tillgångar än sådana, som äro afsedda för stadigvarande bruk för bolaget, må dock upptagas till högre belopp än som motsvara kostnaderna för deras anskaffning eller tillverkning, såframt särskilda omständigheter kunna anses lämna fog härför och dessa i balansräkningen fullständigt angifvas.

3) Osäkra fordringar skola upptagas endast till de belopp, hvarmed de beräknas komma att inflyta, och värdelösa fordringar afskrifvas.

4) Tillgångar, afsedda till stadigvarande bruk för bolaget, må utan hinder af hvad under 1) stadgats upptagas till belopp, motsvarande kostnaderna för tillgångarnas anskaffning eller tillverkning, ehuru verkliga värdet är lägre än detta belopp. I ty fall skall dock därå årligen afskrifvas det belopp, som motsvarar tillgångarnas af ålder, eller nyttjande eller annan därmed jämförlig orsak uppkomna värdeminskning. I stället för sådan afskrifning må motsvarande afsättning kunna göras till en särskild förnyelsefond. Sådan fond må ej minskas annorledes än genom en minskningen motsvarande afskrifning å ifrågavarande tillgångar.

5) Tillgångar, som under 4) afses, må ej i vidare mån än som betingas af därå nedlagda förbättringar upptagas till högre värde än det, hvartill de varit uppförda i närmast föregående fastställda balansräkning.

6) De belopp, hvartill aktiekapitalet, reserv- och förnyelsefonder samt andra fonder uppgå, skola hvar för sig i balansräkningen uppföras bland skulderna.

7) Kostnader för bolagets bildande, organisations- eller förvaltningskostnader eller förvärfvad egen aktie må ej uppföras såsom tillgång.

Om styrelse och firmateckning.

57 §.

För aktiebolag skall finnas en styrelse, bestående af en eller flere ledamöter.

Styrelsen äge, i enlighet med hvad i denna lag är stadgadt, förvalta bolagets angelägenheter.

Styrelsen väljes å bolagsstämma; dock må enligt bestämmelse, som på grund af särskild lag eller författning eller efter Konungens medgifvande intagits i bolagsordningen, en eller flere ledamöter af styrelsen kunna på annat sätt utses.

*(Kungl. Maj:ts förslag:)**(Utskottets förslag:)*

Ledamot af styrelsen skall vara här i riket bosatt svensk medborgare, där ej för särskildt fall Konungen medgifver, att styrelsen må till viss del, ej öfverstigande en tredjedel af hela antalet, bestå af medborgare i annat land eller å utrikes ort bosatta svenska medborgare.

Styrelseledamot må ej utses för längre tid än fem år. Styrelseledamot må, ändå att den tid, för hvilken han blifvit utsedd, ej gått till ända, skiljas från uppdraget genom beslut af den, som utsett honom.

Afgår af bolagsstämman vald styrelseledamot, innan den tid, för hvilken han blifvit vald, gått till ända, och finnes ej suppleant, åligger det öfriga styrelseledamöter att ofördröjligen föranstalta om val af ny ledamot. Utan hinder af hvad nu stadgats må dock, där bolagsordningen sådant medgifver, med valet kunna anstå till nästa ordinarie bolagsstämma, såframt styrelsen är beslutför med kvarstående ledamöter.

58 §.

Styrelsen, så ock den eller de särskilda styrelseledamöter, som bemyndigats teckna bolagets firma, äge att själfva eller genom ombud ej mindre i förhållande till tredje man handla å bolagets vägnar än äfven inför domstolar och andra myndigheter företräda bolaget. Inskränkning i den befogenhet, som sålunda tillkommer styrelsen eller viss styrelseledamot, vare, i den mån ej annat följer af hvad i denna lag stadgas, utan verkan mot tredje man, med mindre han ägt eller bort äga kännedom om inskränkningen. Bestämmelse, innefattande sådan inskränkning, må ej registreras.

59 §.

I förhållande till bolaget vare styrelsen och de styrelseledamöter, som, efter ty i 58 § är sagdt, äga företräda bolaget, pliktiga att i sin förvaltning af bolagets angelägenheter ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som i bolagsordningen eller af bolagsstämman eller, såvidt rörer styrelseledamot, af styrelsen meddelas.

Styrelsen eller styrelseledamot må dock ej efterkomma bolagsstämmans föreskrift, där den finnes strida mot denna lag eller bolagsordningen.

60 §.

Bemyndigande för styrelseledamot att teckna bolagets firma må, där ej annat blifvit bestämdt i bolagsordningen eller af bolagsstämman, meddelas af styrelsen.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

Ej må sådant bemyndigande meddelas af bolagsstämman, med mindre bolagsordningen innehåller stadgande i sådant afseende.

61 §.

Är enligt bolagsordningen styrelsen beslutför, utan att samtliga ledamöter äro tillstädes, må likväl ärende, som ankommer på styrelsen, ej företagas, utan att, såvidt ske kunnat, samtliga erhållit tillfälle att deltaga i ärendets behandling; *men vare i förhållande till tredje man, som är i god tro, bolaget i hvarje fall bundet af åtgärd, som af beslut-fört antal vidtages.*

61 §.

Är enligt bolagsordningen styrelsen beslutför, utan att samtliga ledamöter äro tillstädes, må likväl ärende, som ankommer på styrelsen, ej företagas, utan att, såvidt ske kunnat, samtliga erhållit tillfälle att deltaga i ärendets behandling.

62 §.

Såsom styrelsens beslut gälle, där ej annorlunda är bestämdt i bolagsordningen, den mening, om hvilken vid sammanträde de flesta röstande förena sig, men vid lika röstetal den mening, som biträdes af ordföranden vid sammanträdet.

Ledamot af styrelsen äge ej deltaga i behandling af fråga rörande aftal mellan honom och bolaget. Ej heller må han deltaga i behandling af fråga om aftal mellan bolaget och tredje man, där han i frågan äger ett väsentligt intresse, som kan vara stridande mot bolagets. Hvad sålunda är stadgadt äge motsvarande tillämpning beträffande gåfva från bolagets sida, så ock beträffande rättegång eller annan talan mot styrelseledamoten eller tredje man.

63 §.

I bolagsordningen må bestämmas, att styrelsen äger bemyndiga annan än styrelseledamot att teckna bolagets firma; och äge jämväl bolagsstämman tillåta styrelsen att meddela sådant bemyndigande. I fråga om den, som sålunda erhållit rätt att teckna bolagets firma, skall tillämpas hvad som enligt 58 och 59 §§ gäller beträffande styrelseledamot, som äger teckna firman.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

64 §.

Vid meddelande af rätt till firmateckning må kunna föreskrifvas, att denna rätt får utöfvas endast af flere i förening.

65 §.

Sker ändring i styrelsens sammansättning eller i fråga om rätten att teckna bolagets firma eller ändrar styrelseledamot eller eljest någon, som, ensam eller i förening med annan, berättigats teckna firman, sitt hemvist eller ändras bolagets postadress, skall styrelsen därom ofördröjligen göra anmälan för registrering. Vid anmälan om ändring i styrelsens sammansättning skall fogas styrkt afskrift af protokoll eller annan handling, som bestyrker ändringen.

66 §.

Den, som äger företräda bolaget, må ej ikläda bolaget förpliktelser eller eljest förfoga öfver dess tillgångar i vidare mån än sådant enligt 55 § 1 mom. är för bolagsstämman medgifvet. Hvad sålunda är stadgadt må dock ej åberopas mot tredje man, med mindre han insett eller bort inse, att stadgandet ägt tillämpning.

Utan bolagsstämmans bemyndigande må den, som äger företräda bolaget, ej föryttra bolagets fasta egendom eller föryttra eller under nyttjanderätt upplåta all bolagets egendom eller den väsentligaste delen däraf, med mindre sådan föryttring eller upplåtelse enligt bolagsordningen ingår i föremålet för bolagets verksamhet. Ej heller må han utan bemyndigande, som nyss sagts, upptaga lån för bolagets räkning mot tryckta eller graverade obligationer.

66 §.

Den, som äger företräda bolaget, må ej ikläda bolaget förpliktelser eller eljest förfoga öfver dess tillgångar i vidare mån än sådant enligt 55 § 1 mom. är för bolagsstämman medgifvet. Hvad sålunda är stadgadt må dock ej åberopas mot tredje man, med mindre han insett eller bort inse, att stadgandet ägt tillämpning.

*(Kungl. Maj:ts förslag:)**(Utskottets förslag:)*

67 §.

Skriftlig handling, som utfärdas för aktiebolag, bör undertecknas med bolagets firma. Vid firmateckning skola de, som teckna firman, äfven underskrifva sina namn.

Har handlingen ej undertecknats med bolagets firma och framgår ej af dess innehåll, att den utfärdats å bolagets vägnar, vare de, som underskrifvit handlingen, ehvad densamma pröfvas vara för bolaget bindande eller ej, ansvarige för hvad genom handlingen må hafva slutits, en för alla och alla för en, såsom för egen skuld.

68 §.

Angående befogenhet för styrelseledamot, så ock för den, som eljest, ensam eller i förening med annan, berättigats teckna bolagets firma, att för bolaget mottaga stämning är stadgadt i rättegångsbalken; och skall hvad i sådant afseende gäller äga tillämpning jämväl, då annat meddelande skall delgifvas bolaget.

Vill styrelsen kära till bolaget, kalle styrelsen aktieägarna till bolagsstämma för val af ombud att i den tvist föra bolagets talan. Stämning skall anses delgifven, då den blifvit föredragen å stämman.

69 §.

Minst en månad före den bolagsstämma, hvarom förmäles i 82 §, aflämne styrelsen till revisorerna en af styrelsens ledamöter underskrifven förvaltningsberättelse jämte vinst- och förlusträkning samt balansräkning för det förflutna räkenskapsåret. Genom styrelsens försorg skola dessa handlingar jämte den berättelse, som enligt hvad nedan sägs skall afgifvas af revisorerna, under minst en vecka närmast före stämman hållas för aktieägarna tillgängliga i tillräckligt antal exemplar äfvensom ofördröjligen öfversändas till aktieägare, som med uppgifvande af postadress anhåller därom.

I förvaltningsberättelsen skall lämnas redogörelse för de under året verkställda afskrifningarna och grunderna därför.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

70 §.

Styrelseledamöter, som genom att öfverträda denna lag eller bolagsordningen eller eljest uppsåtligen eller af vårdslöshet tillskynda bolaget skada, svare för skadan, en för alla och alla för en.

Angående styrelseledamöters skadeståndsansvar gentemot tredje man stadgas i 135 §.

71 §.

Hvad i denna lag finnes stadgadt om styrelseledamot äge motsvarande tillämpning å suppleant i styrelsen.

Har suppleant utöfvat styrelseledamots befogenhet, vare den omständighet, att förutsättningen för hans inträde i styrelsen saknats, utan verkan mot enhvar, som ej visas hafva ägt kännedom därom.

Bestämmelse rörande den förutsättning, under hvilken suppleant äger utöfva styrelseledamots befogenhet, må ej registreras.

Om revision.

72 §.

Styrelsens förvaltning och bolagets räkenskaper skola granskas af en eller flere revisorer.

Revisorerna väljas å bolagsstämma; dock må i bolagsordningen kunna bestämmas, att en eller flere revisorer skola på annat sätt utses att jämte de å bolagsstämman valda deltaga i granskningen.

Till revisor må ej utses den, som är i bolagets eller styrelseledamots tjänst.

72 §.

Styrelsens förvaltning och bolagets räkenskaper skola granskas af en eller flere revisorer.

Revisorerna väljas å bolagsstämma; dock må i bolagsordningen kunna bestämmas, att en eller flere revisorer skola på annat sätt utses att jämte de å bolagsstämman valda deltaga i granskningen.

Till revisor må ej utses den, som är i bolagets eller styrelseledamots tjänst.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

Den tid, för hvilken revisor utses, må ej utgå före nästa ordinarie bolagsstämma och ej omfatta längre tid än två år. Revisor må, ändå att den tid, för hvilken han blifvit utsedd, ej gått till ända, skiljas från uppdraget genom beslut af den, som utsett honom.

Afgår af bolagsstämman vald revisor, innan den tid, för hvilken han blifvit vald, gått till ända, och finnes ej suppleant, åligger det styrelsen att ofördröjligen föranstalta om val af ny revisor.

73 §.

Hos Konungens befallningshafvande i länet må påkallas utseende af en revisor att med öfriga revisorer deltaga i dem åliggande granskning af styrelsens förvaltning och bolagets räkenskaper eller i granskning af vissa räkenskaper. Förslag härom skall väckas å bolagsstämma. Har förslaget å bolagsstämma antagits eller ock biträdts af aktieägare med ett sammanlagdt aktiebelopp, utgörande minst en tiondedel af hela aktiekapitalet, åligger det styrelsen att inom en vecka hos Konungens befallningshafvande göra framställning om utseende af revisor. Underlåter styrelsen det, stånde hvarje aktieägare fritt att göra dylik framställning.

Hvad i 72 § 3 mom. och 4 mom. 2 punkten är stadgadt gälle ock om

73 §.

Den tid, för hvilken revisor utses, må ej utgå före nästa ordinarie bolagsstämma och ej omfatta längre tid än två år. Revisor må, ändå att den tid, för hvilken han blifvit utsedd, ej gått till ända, skiljas från uppdraget genom beslut af den, som utsett honom.

Afgår af bolagsstämman vald revisor, innan den tid, för hvilken han blifvit vald, gått till ända, och finnes ej suppleant, åligger det styrelsen att ofördröjligen föranstalta om val af ny revisor.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

revisor, som utses af Konungens befallningshafvande; och vare sådan revisor berättigad att af bolaget erhålla skäligt arvode.

74 §.

Styrelsen skall bereda revisor tillfälle att när som helst inventera bolagets kassa och öfriga tillgångar samt granska bolagets alla böcker, räkenskaper och andra handlingar; och må af revisor begärd upplysning angående förvaltningen ej af styrelsen förvägras.

Vid fullgörande af sitt uppdrag hafva revisorerna att ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som af bolaget meddelas och ej afse inskränkning i deras i lag stadgade befogenhet eller eljest strida mot lag eller författning eller mot bolagsordningen.

Revisorerna skola för hvarje räkenskapsår öfver granskningen afgifva en af dem underskrifven berättelse, som skall öfverlämnas till styrelsen minst två veckor före den i 82 § nämnda bolagsstämman. Inom samma tid skola revisorerna till styrelsen återställa förvaltningsberättelsen, vinst- och förlusträkningen samt balansräkningen.

Angående revisorers befogenhet att påkalla sammankallande af extra bolagsstämma stadgas i 83 §.

75 §.

Hafva revisorer i sin berättelse eller annan handling, som framläggas å bolagsstämma, mot bättre vetande lämnat oriktig uppgift eller uppsåtligen underlåtit att göra anmärkning mot dylik uppgift i handling, som af dem granskats, eller vid fullgörandet af sitt uppdrag visat vårdslöshet, vare de, som låtit sådant komma sig till last, bolaget ansvariga för all däraf uppkommande skada, en för alla och alla för en.

Om bolagsstämma.

76 §.

76 §.

Aktieägares rätt att deltaga i handhafvandet af bolagets angelägenheter utöfvas å bolagsstämma.

Aktieägares rätt att deltaga i handhafvandet af bolagets angelägenheter utöfvas å bolagsstämma.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

Där äge hvarje i aktieboken införd aktieägare, som anmäler sig till deltagande i förhandlingarna, rösträtt i enlighet med hvad i 79 § sägs. Äro aktiebrefven ställda till innehafvaren, tillkomme rösträtt i enlighet med hvad i nyssnämnda paragraf sägs enhvar, som anmäler sig till deltagande i förhandlingarna och därvid företer aktiebref eller eljest styrker sin äganderätt till aktie. I bolagsordningen må kunna stadgas, att aktieägare för att vinna rätt till deltagande i förhandlingarna skall hos styrelsen anmäla sig viss tid, högst tre dagar, före bolagsstämman. Meddelas dylikt stadgande, skall i bolagsordningen jämväl intagas bestämmelser om kungörande af ort och tid för hållande af sådant styrelsesammanträde, som i 28 § 2 mom. 2 punkten sägs.

Vill någon själf eller genom ombud utöfva rösträtt för aktie, vare han, såframt å bolagsstämman *minst fem aktieägare eller ock* aktieägare med sammanlagdt aktiebelopp af minst en tjugonedel af det å stämman företrädde aktiekapitalet framställt yrkande därom, pliktig att aflämna en af honom egenhändigt underskrifven försäkran, att han icke under falskt sken af köp, gåfva eller annat aftal åtkommit aktien, utan verkligen är ägare af densamma, och att han ej heller för att kringgå i lag eller bolagsordningen meddelade bestämmelser

(Utskottets förslag:)

Där äge, *om aktiebrefven äro ställda till viss man*, hvarje i aktieboken införd aktieägare, som anmäler sig till deltagande i förhandlingarna, rösträtt i enlighet med hvad i 79 § sägs. Äro aktiebrefven ställda till innehafvaren, tillkomme rösträtt i enlighet med hvad i nyssnämnda paragraf sägs enhvar, som anmäler sig till deltagande i förhandlingarna och därvid företer aktiebref eller eljest styrker sin äganderätt till aktie. I bolagsordningen må kunna stadgas, att aktieägare för att vinna rätt till deltagande i förhandlingarna skall hos styrelsen anmäla sig viss tid, högst tre dagar, före bolagsstämman. Meddelas dylikt stadgande, skall i bolagsordningen jämväl intagas bestämmelser om kungörande af ort och tid för hållande af sådant styrelsesammanträde, som i 28 § 2 mom. 2 punkten sägs.

Vill någon själf eller genom ombud utöfva rösträtt för aktie, vare han, såframt å bolagsstämman aktieägare med sammanlagdt aktiebelopp af minst en tjugonedel af det å stämman företrädde aktiekapitalet framställt yrkande därom, pliktig att aflämna en af honom egenhändigt underskrifven försäkran, att han icke under falskt sken af köp, gåfva eller annat aftal åtkommit aktien, utan verkligen är ägare af densamma, och att han ej heller för att kringgå i lag eller bolagsordningen meddelade bestämmelser om rösträtt förvärfvat aktien med

(Kungl. Maj:ts förslag:)

om rösträtt förvärfvat aktien med skyldighet att åter afyttra densamma. Hvad nu är stadgadt äge ej tillämpning å den, till hvilken aktien öfvergått genom arf, giftorätt eller testamente.

Skall försäkran afgifvas af förmyndare eller målsman eller eljest af någon, som är satt att företräda ägaren, varde försäkran därefter lämpad.

(Utskottets förslag:)

skyldighet att åter afyttra densamma. Hvad nu är stadgadt äge ej tillämpning å den, till hvilken aktien öfvergått genom arf, giftorätt eller testamente, *ej heller då den uppgifne ägaren af aktien förut å ordinarie bolagsstämma såsom ägare fört talan för samma aktie, såframt ej visas, att därefter förändring i äganderätten till aktien ägt rum.*

Skall försäkran afgifvas af förmyndare eller målsman eller eljest af någon, som är satt att företräda ägaren, varde försäkran därefter lämpad.

77 §.

Ej må någon själf eller genom ombud eller såsom ombud för annan å bolagsstämma deltaga i behandling af fråga rörande aftal mellan honom och bolaget. Ej heller må han deltaga i behandling af fråga om aftal mellan bolaget och tredje man, där han i frågan äger ett väsentligt intresse, som kan vara stridande mot bolagets. Hvad sålunda stadgats äge motsvarande tillämpning beträffande gifva från bolagets sida, så ock beträffande rättegång eller annan talan mot honom eller tredje man.

Ledamot af styrelsen må ej deltaga i beslut om ansvarsfrihet för förvaltningsåtgärd, för hvilken han är ansvarig, eller i val af revisor.

78 §.

Å bolagsstämma skall aktieboken af styrelsen hållas tillgänglig.

Där ej annat finnes stadgadt i bolagsordningen, välje bolagsstämman själf ordförande att leda förhandlingarna.

Å stämman skall upprättas och till godkännande framläggas en förteckning öfver närvarande aktieägare och ombud för aktieägare med uppgift å det antal aktier, för hvilket enhvar af dem äger utöfva rösträtt. Sedan denna förteckning, som skall tjäna till röstlängd vid

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

stämman, godkänts, lände densamma till efterrättelse å stämman; dock att, där stämman uppskjutes till senare dag än nästföljande söckendag, ny förteckning skall upprättas å den fortsatta stämman.

Genom styrelsens försorg skall föras protokoll öfver förhandlingarna å stämman. Protokollet, hvori nyssnämnda förteckning intages, underskrifves af ordföranden och minst en å stämman utsedd aktieägare eller ombud för aktieägare. Senast två veckor efter stämman skall protokollet genom styrelsens försorg hållas tillgängligt för aktieägarna.

79 §.

Jämte hvad i öfrigt i denna lag är stadgadt om utöfvande af rösträtt och fattande af beslut å bolagsstämma gälle,

1) att rösträtt ej må utöfvas för aktie, å hvilken icke fullgjorts förfallen inbetalning eller i fråga om hvilken ej, där sådant skolaske, aflämnats i 29 § omförmäld förbindelse;

2) att hvarje aktie, för hvilken rösträtt må utöfvas, berättigar till en röst;

3) att frånvarande aktieägaresh rösträtt må utöfvas genom ombud;

4) att ingen dock må för egna eller andras aktier utöfva rösträtt för mer än en femtedel af det å stämman företrädde aktiekapitalet;

5) att såsom bolagets beslut gäller den mening, för hvilken de flesta rösterna afgifvas;

6) att vid lika röstetal val afgöres genom lottning, men i andra frågor den mening gäller, som biträdes af de flesta röstande, eller, om jämväl antalet röstande är lika, af stämmans ordförande.

I bolagsordningen må kunna intagas bestämmelser afvikande från hvad ofvan under 2)—6) stadgas; dock att aktieägaresh rättighet att utöfva rösträtt ej får inskränkas utöfver hvad under 1) är föreskrifvet, och att aktieägaresh rättighet att genom ombud utöfva rösträtt ej får inskränkas i vidare mån än att föreskrift må kunna meddelas därom, att till ombud må utses allenast aktieägare. Utan hinder af hvad sålunda stadgats må i händelse af aktiekapitalets ökning kunna i beslutet därom föreskrifvas, att för ny aktie icke må utöfvas rösträtt vid bestämmande af vinstutdelning, hvartill den nya aktien icke medför rätt.

Hvad ofvan under 1) stadgats utgör ej hinder för aktieägare att, under det han är förlustig sin rösträtt, med laga verkan deltaga i beslut, för hvars giltighet erfordras, att samtliga aktieägare förena sig därom.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

80 §.

Bolagsstämma skall, såframt ej annat blifvit i bolagsordningen eller af bolagsstämma bestämdt, sammanträda å den ort, där styrelsen har sitt säte.

Styrelsen har att, på sätt bolagsordningen föreskrifver, kalla aktieägarna till bolagsstämma. Föreskrifna kallelseåtgärder skola vara vidtagna senast två veckor före ordinarie stämma och senast en vecka före extra stämma. Där för giltighet af beslut erfordras, att det fattas å två på hvarandra följande stämmor, må kallelse till andra stämman ej ske, innan den första hållits. Kallelse till andra stämman skall, såframt för beslutets giltighet erfordras, att det å denna stämma biträdes af samtliga röstande, jämväl, där så ske kan, försändas i rekommenderadt bref till hvarje aktieägare.

81 §.

Under en vecka närmast före ordinarie bolagsstämma skall förteckning öfver de ärenden, som därvid skola förekomma, genom styrelsens försorg hållas tillgänglig för aktieägarna äfvensom ofördröjligen öfversändas till aktieägare, som med uppgifvande af postadress anholder därom.

Skall å stämman förekomma ärende, innefattande förslag till ändring af bolagsordningen, varde den föreslagna ändringen till sitt hufvudsakliga innehåll angifven i förteckningen.

Ärende, som ej varit upptaget å förteckningen, må ej vid stämman företagas till afgörande, där det ej enligt lag eller bolagsordningen skall förekomma å stämman eller omedelbart föranledes af ärende,

81 §.

Under en vecka närmast före ordinarie bolagsstämma skall förteckning öfver de ärenden, som därvid skola förekomma, genom styrelsens försorg hållas tillgänglig för aktieägarna äfvensom ofördröjligen öfversändas till aktieägare, som med uppgifvande af postadress anholder därom.

Skall å stämman förekomma ärende, innefattande förslag till ändring af bolagsordningen, varde den föreslagna ändringen till sitt hufvudsakliga innehåll angifven i förteckningen.

Ärende, som ej varit upptaget å förteckningen, må ej *utan samtliga närvarandes samtycke* vid stämman företagas till afgörande, där det ej enligt lag eller bolagsordningen skall förekomma å stämman eller

(Kungl. Maj:ts förslag:)

som där skall afgöras. Utan hinder af hvad sålunda stadgats må dock å stämman kunna fattas beslut om utlysande af extra stämma för behandling af visst ärende.

Aktieägare vare berättigad att få ärende hänskjutet till pröfning å stämman, såframt han hos styrelsen framställer yrkande därom minst tio dagar före stämman.

(Utskottets förslag:)

omedelbart föränledes af ärende, som där skall afgöras. Utan hinder af hvad sålunda stadgats må dock å stämman kunna fattas beslut om utlysande af extra stämma för behandling af visst ärende.

Aktieägare vare berättigad att få ärende hänskjutet till pröfning å stämman, såframt han hos styrelsen framställer yrkande därom minst tio dagar före stämman.

82 §.

Inom åtta månader efter utgången af hvarje räkenskapsår skall hållas ordinarie bolagsstämma, å hvilken styrelsen har att framlägga sin förvaltningsberättelse jämte vinst- och förlusträkningen samt balansräkningen för det förflutna året tillika med revisorernas berättelse.

83 §.

Styrelsen äge, när den finner lämpligt, kalla aktieägarna till extra bolagsstämma.

Revisorerna må, om deras granskning föranleder därtill, skriftligen med angifvande af skälet påfordra, att styrelsen skall utlysa extra bolagsstämma att hållas så snart det med iakttagande af föreskrifven kallelsetid kan ske. Efterkommer styrelsen ej inom en vecka sådan påfordran, äge revisorerna själfva utlysa bolagsstämma. Äro ej samtliga revisorer ense om stämmas utlysande, gälle den mening, hvarom de flesta förena sig, eller vid lika röstetal deras mening, som anse extra stämma ej böra hållas.

Extra bolagsstämma skall ock af styrelsen utlysas, då det för uppgifvet ändamål skriftligen påfordras af aktieägare med ett sammanlagdt aktiebelopp, utgörande minst en tiondedel af hela aktiekapitalet eller den mindre del däraf, som kan vara bestämd i bolagsordningen.

Vid extra bolagsstämma må ej till afgörande företagas ärende, som ej varit angifvet i kallelsen till stämman. Är fråga om ändring af bolagsordningen, skall den föreslagna ändringen till sitt hufvudsakliga innehåll angifvas i kallelsen.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

84 §.

Underlåter styrelsen att i föreskrifven ordning kalla aktieägarna till ordinarie bolagsstämma, eller har styrelsen ej senast två veckor efter påfordran, hvarom i 83 § 3 mom. är sagdt, utlyst bolagsstämma att hållas så snart det med iakttagande af föreskrifven kallelsetid kan ske, har magistrat eller kronofogde i orten att på anmälan af aktieägare ofördröjligen utlysa bolagsstämma.

85 §.

Å den bolagsstämma, som i 82 § afses, skall balansräkningen med de rättelser och tillägg, som må finnas erforderliga, fastställas äfvensom frågan om beviljande af ansvarsfrihet åt styrelsen för den tid förvaltningsberättelsen omfattar företagas till afgörande.

Med balansräkningens fastställande eller med frågan om ansvarsfrihets beviljande skall dock anstå till fortsatt stämma å viss dag minst *åtta* och högst *tio* veckor därefter, i fall så påfordras af aktieägare med sammanlagdt aktiebelopp, utgörande minst en tiondedel af hela aktiekapitalet. Utöfver nämnda tid vare ej uppskof medgifvet.

Styrelsen vare pliktig att å den i denna paragraf afsedda stämma, i den mån sådant af aktieägare äskas och kan ske utan förfång för bolaget, meddela till buds stående närmare upplysningar angående förhållanden, som kunna inverka på bedömandet af värdet å bolagets tillgångar och af dess ställning i öfrigt.

85 §.

Å den bolagsstämma, som i 82 § afses, skall balansräkningen med de rättelser och tillägg, som må finnas erforderliga, fastställas äfvensom frågan om beviljande af ansvarsfrihet åt styrelsen för den tid förvaltningsberättelsen omfattar företagas till afgörande.

Med balansräkningens fastställande eller med frågan om ansvarsfrihets beviljande skall dock anstå till fortsatt stämma å viss dag minst *fyra* och högst *åtta* veckor därefter, i fall så påfordras af aktieägare med sammanlagdt aktiebelopp, utgörande minst en tiondedel af hela aktiekapitalet. Utöfver nämnda tid vare ej uppskof medgifvet.

Styrelsen vare pliktig att å den i denna paragraf afsedda stämma, i den mån sådant af aktieägare äskas och kan ske utan förfång för bolaget, meddela till buds stående närmare upplysningar angående förhållanden, som kunna inverka på bedömandet af värdet å bolagets tillgångar och af dess ställning i öfrigt.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

Sist en månad efter det balansräkningen blifvit fastställd skall densamma jämte styrelsens förvaltningsberättelse samt vinst och förlusträkningen genom styrelsens försorg afsändas till registreringsmyndigheten.

(Utskottets förslag:)

Sist en månad efter det balansräkningen blifvit fastställd skall densamma jämte styrelsens förvaltningsberättelse samt vinst- och förlusträkningen genom styrelsens försorg afsändas till registreringsmyndigheten.

Om talan emot styrelse, stiftare eller revisorer.

86 §.

Ansvarsfrihet må ej anses vara styrelsen beviljad, såframt aktieägare med ett sammanlagdt aktiebelopp, utgörande minst en *tiondedel* af hela aktiekapitalet, röstat däremot.

Äro aktiebrefven ställda till viss man, må dock, där den eller de, som röstat mot ansvarsfrihets beviljande, äro i minoriteten, i ofvannämnda aktiebelopp ej inräknas aktie, som aktieägare bekommit annorledes än genom arf, giftorätt eller testamente, utan så är, att han sedan minst sex månader före den stämma, där förvaltningsberättelsen framlades, varit i aktieboken införd såsom ägare af aktien.

Varder talan å förvaltningen under den tid förvaltningsberättelsen omfattar ej anställd inom *ett år* från det berättelsen framlades å bolagsstämma, vare så ansedt, som om ansvarsfrihet blifvit styrelsen beviljad.

86 §.

Ansvarsfrihet må ej anses vara styrelsen beviljad, såframt aktieägare med ett sammanlagdt aktiebelopp, utgörande minst en *tredjedel* af hela aktiekapitalet, röstat däremot.

Äro aktiebrefven ställda till viss man, må dock, där den eller de, som röstat mot ansvarsfrihets beviljande, äro i minoriteten, i ofvannämnda aktiebelopp ej inräknas aktie, som aktieägare bekommit annorledes än genom arf, giftorätt eller testamente, utan så är, att han sedan minst sex månader före den stämma, där förvaltningsberättelsen framlades, varit i aktieboken införd såsom ägare af aktien.

Varder talan å förvaltningen under den tid förvaltningsberättelsen omfattar ej anställd inom *sex månader* från det berättelsen framlades å bolagsstämma, vare så ansedt, som om ansvarsfrihet blifvit styrelsen beviljad.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

Utan hinder däraf, att ansvarsfrihet beviljats, må sådan talan å förvaltningen, som grundas därpå, att styrelseledamot begått brottslig handling, kunna mot honom anställas, där ej ansvarsfriheten uppenbarligen afsett äfven den handling.

(Utskottets förslag:)

Utan hinder däraf, att ansvarsfrihet beviljats, må sådan talan å förvaltningen, som grundas därpå, att styrelseledamot begått brottslig handling, kunna mot honom anställas, där ej ansvarsfriheten uppenbarligen afsett äfven den handling.

87 §.

Har å bolagsstämma, där styrelsens förvaltningsberättelse framlagts, eller å sådan fortsatt stämma, som i 85 § sägs, ansvarsfrihet ej blifvit beviljad, äge aktieägare med aktiebelopp, hvarom stadgas i 86 § 1 och 2 mom., å bolagets vägnar föra talan å förvaltningen. Samma lag vare i fråga om anställande af sådan talan å förvaltningen, som enligt 86 § 4 mom. må anställas utan hinder däraf, att ansvarsfrihet beviljats.

88 §.

Aktieägare, som enligt 87 § anställt talan å styrelsens förvaltning, svare för rättegångskostnaderna, dock med rätt att af bolaget erhålla ersättning i den mån kostnaderna täckas af hvad genom rättegången kommit bolaget till godo.

89 §.

Har förslag om anställande af talan mot stiftare enligt 24 § eller mot revisorer enligt 75 § ej antagits å bolagsstämma, vare i fråga om aktieägarers rätt att å bolagets vägnar föra sådan talan lag, som i 87 och 88 §§ sägs; dock vare rätten att föra talan mot stiftare ej beroende däraf, att aktieägare viss tid varit i aktieboken införd såsom ägare till sina aktier.

Talan må ej anställas mot stiftare, sedan två år förflutit efter bolagets registrering, eller mot revisorer, sedan två år förflutit från det revisorernas berättelse framlades å bolagsstämma, utan så är, att talan grundas därpå, att brottslig handling blifvit begången.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

90 §.

Afträdes aktiebolags egendom till konkurs, som börjar inom två år från det förvaltningsberättelsen framlades å bolagsstämma, äge konkursboet, ändå att ansvarsfrihet blifvit styrelsen beviljad, anställa klander å förvaltningen för det räkenskapsår berättelsen afser.

Inträffar konkurs inom två år från det bolaget registrerades, stånde konkursboet öppet att mot stiftare anställa talan enligt 24 §. Kommer bolaget i konkurs inom två år från det revisorernas berättelse framlades å bolagsstämma, äge konkursboet mot dem anställa sådan talan, som omförmäles i 75 §.

Talan, hvarom ofvan i denna paragraf sägs, skall anhängiggöras inom en månad från inställelsedagen eller, där tiden för talans anställande af bolaget då ännu ej gått till ända, inom utgången af den tid. Försummas det, vare rätt till talan förlorad.

*Om ändring af bolagsordningen och vissa andra fall, då särskild
röstpluralitet å bolagsstämma erfordras.*

91 §.

Beslut, som innefattar sådan ändring af bolagsordningen, att rättsförhållandet mellan redan utgifna aktier rubbas, eller att förbehåll, som i 52 § 2 mom. sägs, i bolagsordningen intages, vare ej giltigt, med mindre samtliga aktieägare förenat sig därom.

Beslut afseende ändring af bolagsordningen i fråga om föremålet för bolagets verksamhet, om grunderna för utöfvande af rösträtt och för fattande af beslut å bolagsstämma eller om användande af bolagets vinst eller af bolagets behållna tillgångar vid dess upplösning, så ock beslut om sådan ändring af bolagsordningen, att däri intages förbehåll, som i 52 § 1 mom. eller 138 § sägs,

91 §.

Beslut, som innefattar sådan ändring af bolagsordningen, att rättsförhållandet mellan redan utgifna aktier rubbas, eller att förbehåll, som i 52 § 2 mom. sägs, i bolagsordningen intages, vare ej giltigt, med mindre samtliga aktieägare förenat sig därom.

Beslut afseende ändring af bolagsordningen i fråga om grunderna för utöfvande af rösträtt och för fattande af beslut å bolagsstämma eller om användande af bolagets vinst eller af bolagets behållna tillgångar vid dess upplösning, så ock beslut om sådan ändring af bolagsordningen, att däri intages förbehåll, som i 52 § 1 mom. eller 138 § sägs, eller att tiden för bo-

(Kungl. Maj:ts förslag:)

eller att tiden för bolagets bestånd förlänges, vare ej giltigt, med mindre samtliga aktieägare förenat sig därom eller beslutet fattats å två på hvarandra följande bolagsstämmor, däraf minst en ordinarie, samt å den stämma, som sist hålles, biträdts af samtliga röstande och dessa tillika företrädt minst tre fjärdedelar af hela aktiekapitalet. *Där aktier med olika rätt finnas, vare lag, som nu är sagdt, i fråga om giltighet af beslut om sådan ändring af bolagsordningen, att aktiekapitalet må ökas.*

(Utskottets förslag:)

lagets bestånd förlänges, vare ej giltigt, med mindre samtliga aktieägare förenat sig därom eller beslutet fattats å två på hvarandra följande bolagsstämmor, däraf minst en ordinarie, samt å den stämma, som sist hålles, biträdts af samtliga röstande och dessa tillika företrädt minst tre fjärdedelar af hela aktiekapitalet.

Beslut afseende ändring af bolagsordningen i fråga om föremålet för bolagets verksamhet vare ej giltigt, med mindre samtliga aktieägare förenat sig därom eller beslutet fattats å två på hvarandra följande bolagsstämmor, däraf minst en ordinarie, samt å den stämma, som sist hålles, biträdts af minst tre fjärdedelar af de röstande och dessa tillika företrädt minst tre fjärdedelar af hela aktiekapitalet. I fråga om giltighet af beslut om sådan ändring af bolagsordningen, att aktiekapitalet må ökas, vare, där aktier med olika rätt finnas, lag, som nu är sagdt, dock erfordras, att de röstande, som biträdt beslutet, företrädt jämväl minst tre fjärdedelar af hvarje särskildt slag af aktier.

Beslut om annan ändring af bolagsordningen vare ej giltigt, med mindre samtliga aktieägare förenat sig därom eller beslutet fattats å två på hvarandra följande bolagsstämmor, däraf minst en ordinarie,

Beslut om annan ändring af bolagsordningen vare ej giltigt, med mindre samtliga aktieägare förenat sig därom eller beslutet fattats å två på hvarandra följande bolagsstämmor, däraf minst en

(Kungl. Maj:ts förslag:)

och å den stämman, som sist hålles, biträdts af minst två tredjedelar af de röstande.

Är för giltighet af beslut, hvarom nu är sagdt, något ytterligare villkor bestämdt i bolagsordningen, lände ock det till efterrättelse.

Har i bolagsordningen intagits bestämmelse, enligt hvilken annan bestämmelse ej må ändras, utan att Konungen därtill lämnat medgifvande, må ej heller den förra bestämmelsen utan Konungens medgifvande ändras.

92 §.

Beslut, som i 91 § 2 mom. 2 punkten afses, så ock beslut enligt samma paragrafs 3 och 4 mom. om sådan ändring af bolagsordningen, att aktier med företrädesrätt må utfärdas, skall innehålla bestämmelser om det belopp, hvartill nya aktier må utgifvas, om de rättigheter, som i förhållande till de förutvarande aktierna skola tillkomma de nya, samt om den rätt till teckning eller erhållande af nya aktier, som vid aktiekapitalets ökning må tillkomma hvarje särskildt slag af aktier.

93 §.

Där aktier med olika rätt finnas, vare beslut om aktiekapitalets nedsättning enligt 50 § ej giltigt, med mindre samtliga aktieägare förenat sig därom.

(Utskottets förslag:)

ordinarie, och å den stämman, som sist hålles, biträdts af minst två tredjedelar af de röstande.

Är för giltighet af beslut, hvarom nu är sagdt, något ytterligare villkor bestämdt i bolagsordningen, lände ock det till efterrättelse.

Har i bolagsordningen intagits bestämmelse, enligt hvilken annan bestämmelse ej må ändras, utan att Konungen därtill lämnat medgifvande, må ej heller den förra bestämmelsen utan Konungens medgifvande ändras.

92 §.

Beslut, som i 91 § 3 mom. 2 punkten afses, så ock beslut enligt samma paragrafs 4 och 5 mom. om sådan ändring af bolagsordningen, att aktier med företrädesrätt må utfärdas, skall innehålla bestämmelser om det belopp, hvartill nya aktier må utgifvas, om de rättigheter, som i förhållande till de förutvarande aktierna skola tillkomma de nya, samt om den rätt till teckning eller erhållande af nya aktier, som vid aktiekapitalets ökning må tillkomma hvarje särskildt slag af aktier.

93 §.

Där aktier med olika rätt finnas, vare beslut om aktiekapitalets nedsättning enligt 50 § ej giltigt, med mindre samtliga aktieägare förenat sig därom.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

I fråga om giltighet af beslut om nedsättning af aktiekapitalet enligt 50 § i andra fall än ofvan i 1 mom. sägs, om bolagets trädande i likvidation i andra fall än i 33 och 97 §§ sägs *eller om föryttring eller upplåtelse under nyttjanderätt af all bolagets egendom eller den väsentligaste delen däraf eller om sådant bemyndigande åt styrelsen, som innefattar befogenhet till dylik föryttring eller upplåtelse*, vare lag, som i 91 § 3 och 4 mom. sägs.

Beslut om föryttring eller upplåtelse eller bemyndigande, som ofvan i 2 mom. sägs, vare, där aktieägare till protokollet anmält sin reservation och därvid påkallat lösen för sina aktier, utan verkan, såframt ej annan aktieägare inom nittio dagar efter den stämman, där beslutet sist fattats, erlägger lösen eller därför hos Konungens befallningshafvande ställer säkerhet, som af denna myndighet godkännes; och må förty, innan så skett, beslutet ej gå i verkställighet.

I fråga om bestämmande af lösens belopp vare lag som i 52 § 3 mom. sägs.

(Utskottets förslag:)

I fråga om giltighet af beslut om nedsättning af aktiekapitalet enligt 50 § i andra fall än ofvan i 1 mom. sägs *eller* om bolagets trädande i likvidation i andra fall än i 33 och 97 §§ *förmäles* vare lag, som i 91 § 4 och 5 mom. sägs.

94 §.

Beslut om ändring af bolagsordningen skall af styrelsen ofördröjligen anmälas för registrering och må ej gå i verkställighet, innan registrering skett. Vid anmälan fogas, i två exemplar, af notarius publicus eller med styrelseledamöternas egenhändiga, bevittnade namnunderskrifter styrkt afskrift af protokoll, som förts i ärendet, äfvensom, där fråga är om beslut afseende sådan ändring af bolagsordningen, att däri intages förbehåll, som i 52 § 2 mom. sägs, bevis att förbehållet blifvit antecknad å hvarje bref å aktie, som detsamma afser.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

Om klander af bolagsstämmbeslut.

95 §.

Menar styrelsen eller ledamot däraf eller aktieägare, att beslut, som fattats å bolagsstämma, icke tillkommit i behörig ordning eller eljest strider mot denna lag eller bolagsordningen, äge därå tala genom stämning å bolaget inom två månader från beslutets dag eller, där bolaget då ej var registrerad, från dagen för registreringen. Försummas det, vare rätt till klandertalan öfver beslutet förlorad.

Klandertalan, grundad därpå att bolagsstämmas beslut strider mot bestämmelserna i 55 §, må ej anställas af aktieägare, med mindre den eller de, som föra talan, äga aktier till belopp af minst en tiondedel af hela aktiekapitalet.

Vill styrelsen anhängiggöra klandertalan, vare lag, som i 68 § 2 mom. sägs; dock skall styrelsens rätt till talan anses bevarad, om den där omförmälda stämman inom ofvan i denna paragraf stadgad tid blifvit utlyst att hållas så snart det med iakttagande af föreskrifven kallelsetid kan ske.

Har klandertalan anhängiggjorts, äge domstolen, när skäl därtill förekommer, att, innan slutligt utslag i målet meddelas, förordna, att klandrade beslutet ej må verk-

95 §.

Menar styrelsen eller ledamot däraf eller aktieägare, att beslut, som fattats å bolagsstämma, icke tillkommit i behörig ordning eller eljest strider mot denna lag eller bolagsordningen, äge därå tala genom stämning å bolaget inom två månader från beslutets dag eller, där bolaget då ej var registrerad, från dagen för registreringen. Försummas det, vare rätt till klandertalan öfver beslutet förlorad.

Vill styrelsen anhängiggöra klandertalan, vare lag, som i 68 § 2 mom. sägs; dock skall styrelsens rätt till talan anses bevarad, om den där omförmälda stämman inom ofvan i denna paragraf stadgad tid blifvit utlyst att hållas så snart det med iakttagande af föreskrifven kallelsetid kan ske.

Har klandertalan anhängiggjorts, äge domstolen, när skäl därtill förekommer, att, innan slutligt utslag i målet meddelas, förordna, att klandrade beslutet ej må verk-

(Kungl. Maj:ts förslag:)

ställas. Om förordnandet skall, där klandrade beslutet är af beskaffenhet, att det bör registreras, under rättelse ofördröjligen genom rätstens eller domarens försorg afsändas för registrering.

Domstols utslag, hvarigenom bolagsstämmobeslut upphäfts eller ändrats, gälle jämväl för de aktieägare, som ej instämt klandertalan.

(Utskottets förslag:)

ställas. Om förordnandet skall, där klandrade beslutet är af beskaffenhet, att det bör registreras, under rättelse ofördröjligen genom rätstens eller domarens försorg afsändas för registrering.

Domstols utslag, hvarigenom bolagsstämmobeslut upphäfts eller ändrats, gälle jämväl för de aktieägare, som ej instämt klandertalan.

96 §.

Har bolagsstämman bestämt arfvode åt styrelseledamot, revisor eller tjänsteman i bolaget eller eljest åt någon för fullgörande af honom meddeladt uppdrag, äge aktieägare med ett sammanlagdt aktiebelopp af minst en tiondedel af hela aktiekapitalet, där arfvodet förmenas vara för högt bestämdt, att inom två månader från beslutets dag eller, där bolaget då ej var registrerad, från dagen för registreringen hos rätten eller domaren göra ansökning om pröfning af arfvodets storlek; och äge rätten, där arfvodet uppenbarligen finnes vara bestämdt till oskäligt belopp, att efter vederbörandes hörande göra jämkning däri.

Om likvidation och upplösning.

97 §.

Förutom i det fall, hvarom förmäles i 33 §, skall aktiebolag träda i likvidation,

1) då aktiekapitalet till två tredjedelar eller den mindre del, som kan vara bestämd i bolagsordningen, gått förloradt och ej inom tre månader, efter det bolagsstämman erhållit meddelande därom, bristen blifvit fylld;

2) då antalet aktieägare nedgått under fem och tillräckligt antal aktieägare ej inom tre månader inträdd;

3) då i bolagsordningen viss tid för bolagets verksamhet blifvit fastställd och denna tid gått till ända;

4) då eljest förhållande inträffat, på grund hvaraf enligt bestämmelse i bolagsordningen bolaget skall upphöra med sin verksamhet.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

98 §.

Visar sig vid uppgörande af bokslut eller eljest, att aktiekapitalet till den del, som i 97 § under 1) sägs, gått förloradt, lämne styrelsen ofördröjligen meddelande därom å bolagsstämma.

Det åligger styrelsen att, när helst anledning yppas till antagande, att bolaget gjort förluster i den omfattning, hvarom ofvan förmäles, ofördröjligen upprätta bokslut för utvärderande af bolagets ställning.

Vid förlustens beräkning skola tillgångarna upptagas till sina verkliga värden; dock att tillgångar, afsedda till stadigvarande bruk för bolaget, må, äfven om verkliga värdet är lägre, upptagas till det belopp, som motsvarar kostnaderna för deras anskaffning eller tillverkning med afdrag af den värdeminskning, för hvilken enligt 56 § afskrifning bort äga rum.

Underlåter styrelsen att fullgöra hvad ofvan i 1 mom. är föreskrifvet, svare styrelseledamöterna för bolagets uppkommande förbindelser, en för alla och alla för en, såsom för egen skuld.

99 §.

Finnes aktiebolag sakna till registret anmäld, behörig styrelse, vare aktieägare eller borgenär, så ock en hvar annan, hvars rätt kan vara beroende däraf, att någon finnes, som äger företräda bolaget, berättigad att hos rätten eller domaren göra ansökning, att bolaget må förklaras skyldigt att träda i likvidation. Kungörelse om ansökningen med uppgift om tiden, när densamma kommer att prövas af rätten, skall af rätten eller domaren utfärdas och minst tre månader före nämnda tid införas i allmänna tidningarna, så ock i tidning inom orten. Rätten eller domaren äge ock, där så äskas, förordna en eller flere sysslomän att emellertid taga bolagets egendom under vård och bevaka dess angelägenheter. Styrkes på utsatta tiden, att anmärkta förhållandet fortfar, förklare rätten, att bolaget skall träda i likvidation, och förordne en eller flere likvidatorer att verkställa densamma.

Om förordnande af syssloman skall underrättelse ofördröjligen genom rättens eller domarens försorg afsändas för registrering.

100 §.

Har bolagsstämma i enlighet med 93 § 2 mom. beslutat, att bolaget skall träda i likvidation, eller skall eljest af anledning, som i 33 eller

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

97 § sägs, likvidation verkställas, välje bolagsstämman en eller flere likvidatorer att verkställa likvidationen.

I bolagsordningen må kunna bestämmas, att en eller flere likvidatorer skola på annat sätt utses att jämte de af bolagsstämman valda deltaga i likvidationen.

101 §.

Utser bolaget ej likvidatorer, ehuru sådant förhållande inträffat, som jämlikt bestämmelse i 97 § under 1) eller 2) påkallar likvidation, svare de, som med vetskap om förhållandet deltaga i beslut om fortsättande af bolagets verksamhet eller handla å dess vägnar, för uppkommande förbindelser, en för alla och alla för en, såsom för egen skuld.

102 §.

Har sådant förhållande inträffat, som jämlikt bestämmelse i 97 § under 1)—4) påkallar likvidation, och varder ej inom en månad där- efter till registret, enligt hvad nedan sägs, anmältdt, att bolaget trädtt i likvidation, förklare rätten, på an- sökan af aktieägare eller styrelse- ledamot och efter bolagets hörande, att bolaget skall träda i likvida- tion; och förelägge rätten bolaget att inom viss tid, ej understigande en månad, utse en eller flere likvida- torer vid äfventyr, att förordnande i sådant hänseende eljest meddelas af rätten.

Har registreringsmyndigheten, enligt hvad i 125 § 2 mom. sägs, hos rätten tillkännagifvit, att aktie- bolag jämlikt 33 § bort träda i likvidation, men att anmälan till registret om utseende af likvidator ej blifvit gjord, förordne rätten

102 §.

Har sådant förhållande inträffat, som jämlikt bestämmelse i 97 § under 1)—4) påkallar likvidation, och varder ej inom en månad där- efter till registret, enligt hvad nedan sägs, anmältdt, att bolaget trädtt i likvidation, förklare rätten, på an- sökan af aktieägare eller styrelse- ledamot och efter bolagets hörande, att bolaget skall träda i likvida- tion; och förelägge rätten bolaget att inom viss tid, ej understigande en månad, utse en eller flere likvida- torer vid äfventyr, att förordnande i sådant hänseende eljest meddelas af rätten.

Har registreringsmyndigheten, enligt hvad i 125 § sägs, hos rätten tillkännagifvit, att aktiebolag jäm- likt 33 § bort träda i likvidation, men att anmälan till registret om utseende af likvidator ej blifvit gjord, förordne rätten efter bolagets

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

efter bolagets hörande en eller flere likvidatorer att verkställa bolagets likvidation.
 hörande en eller flera likvidatorer att verkställa bolagets likvidation.

103 §.

Finnes aktiebolag, som enligt anmälan till registret trädt i likvidation, sedermera sakna till registret anmälda, behöriga likvidatorer, vare aktieägare eller borgenär, så ock en hvar annan, hvars rätt kan vara beroende däraf, att någon finnes, som äger företräda bolaget, berättigad att hos rätten eller domaren göra ansökning om utseende af likvidatorer; och skall i öfrigt hvad i 99 § är stadgadt i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

104 §.

Likvidator skall vara här i riket bosatt svensk medborgare, där ej för särskildt fall Konungen medgifver, att en eller flere af likvidatorerna, dock högst en tredjedel af hela antalet, må vara medborgare i annat land eller å utrikës ort bosatta svenska medborgare.

Uppdraget att vara likvidator anses gälla intill dess likvidationen blifvit afslutad, men må när som helst återkallas af den, som meddelat uppdraget.

Afgår af bolagsstämman vald likvidator, innan han fullgjort sitt uppdrag, och finnes ej suppleant, åligger det öfriga likvidatorer att ofördröjligen föranstalta om val af ny likvidator.

105 §.

Likvidatorerna skola ofördröjligen för registrering anmäla, att bolaget trädt i likvidation. Därvid skola uppgifvas

dels likvidatorernas samt, där suppleanter utsetts, deras fullständiga namn äfvensom nationalitet och hemvist,

dels ock, där befogenhet att teckna bolagets firma ej skall utöfvas allenast af likvidatorerna gemensamt, hvilken eller hvilka, hvar för sig eller i förening, sådan befogenhet tillkommer.

Skall annan än likvidator eller suppleant äga nämnda befogenhet, varde uppgift lämnad jämväl å hans fullständiga namn och hemvist.

Afgår likvidator eller suppleant eller utses ny sådan eller sker

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

ändring i fråga om rätten att teckna bolagets firma eller ändrar likvidator eller suppleant eller eljest någon, som, ensam eller i förening med annan, berättigats teckna firman, sitt hemvist, skall ock därom anmälan för registrering ofördröjligen göras af likvidatorerna.

Vid anmälan, att likvidator eller suppleant utsetts, skall fogas styrkt afskrift af protokoll eller annan handling, som bestyrker anmälan's riktighet, jämte bevis om tillstånd, som, efter ty i 104 § sägs, må vara af Konungen meddeladt.

106 §.

Då likvidatorer utsetts, göra styrelsen ofördröjligen redo för sin förvaltning under den tid, för hvilken ej förut förvaltningsberättelse framlagts å bolagsstämma.

Styrelsens redovisning skall af likvidatorerna ofördröjligen öfverlämnas till revisorerna, som hafva att granska densamma och däröfver inom fyra veckor afgifva skriftlig berättelse. Redovisningen, jämte revisorernas berättelse framläggas af likvidatorerna, så snart ske kan, å bolagsstämma; och skall å den stämma till behandling företagas frågan om beviljande af ansvarsfrihet åt styrelsen för den tid redovisningen omfattar. Om behandling af denna fråga samt om rätt att tala å styrelsens förvaltning äge hvad i 85—88 och 90 §§ finnes stadgadt motsvarande tillämpning.

107 §.

På ansökan af aktieägare med ett sammanlagdt aktiebelopp af minst en *tjugonedel* af hela aktiekapitalet förordne rätten eller domaren en god man att öfva tillsyn öfver likvidatorernas förvaltning.

Likvidatorerna skola bereda gode mannen tillfälle att när som helst inventera bolagets kassa och öfriga tillgångar samt granska bolagets alla böcker, räkenskaper och andra handlingar; och må af honom begärd upplysning angående

107 §.

På ansökan af aktieägare med ett sammanlagdt aktiebelopp af minst en *tiondedel* af hela aktiekapitalet förordne rätten eller domaren en god man att öfva tillsyn öfver likvidatorernas förvaltning.

Likvidatorerna skola bereda gode mannen tillfälle att när som helst inventera bolagets kassa och öfriga tillgångar samt granska bolagets alla böcker, räkenskaper och andra handlingar; och må af honom begärd upplysning angående

(Kungl. Maj:ts förslag:)

förvaltningen ej af likvidatorerna förvägras.

Gode mannen äge, när helst han finner omständigheterna det påfordra, sammankalla aktieägarna till bolagsstämma samt vare berättigad att å stämma, där han är närvarande, föra ordet.

På rätten ankomme att entlediga gode mannen och i hans ställe förordna annan.

Gode mannen är berättigad att af bolaget erhålla skäligt arfvode.

När god man förordnats, skall underrättelse därom ofördröjligen genom rättens eller domarens försorg afsändas för registrering.

(Utskottets förslag:)

förvaltningen ej af likvidatorerna förvägras.

Gode mannen äge, när helst han finner omständigheterna det påfordra, sammankalla aktieägarna till bolagsstämma samt vare berättigad att å stämma, där han är närvarande, föra ordet.

På rätten ankomme att entlediga gode mannen och i hans ställe förordna annan.

Gode mannen är berättigad att af bolaget erhålla skäligt arfvode.

När god man förordnats, skall underrättelse därom ofördröjligen genom rättens eller domarens försorg afsändas för registrering.

108 §.

Likvidatorerna åligger att ofördröjligen söka årsstämmning å bolagets okända borgenärer samt att förteckna dess tillgångar och skulder.

Där af aktieägare med aktiebelopp, som i 107 § sägs, å den stämma, å hvilken likvidatorer utses, tillkännagifves, att förordnande af god man kommer att begäras, må, intill dess fjorton dagar förflutit från stämman eller dessförinnan god man förordnats, bolagets egendom icke föryttras i annan mån än att af dess lösa egendom må försäljas hvad för fortsättande af bolagets rörelse eller för undvikande af skada i följd af egendomens försämring eller förstöring oundgängligen erfordras.

108 §.

Likvidatorerna åligger att ofördröjligen söka årsstämmning å bolagets okända borgenärer samt att förteckna dess tillgångar och skulder.

Där af aktieägare med aktiebelopp, som i 107 § sägs, å den stämma, å hvilken likvidatorer utses, tillkännagifves, att förordnande af god man kommer att begäras, må, intill dess fjorton dagar förflutit från stämman eller dessförinnan god man förordnats, bolagets egendom icke föryttras i annan mån än att af dess lösa egendom må försäljas hvad för fortsättande af bolagets rörelse eller för undvikande af skada i följd af egendomens försämring eller förstöring oundgängligen erfordras.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

Företes under likvidationens fortgång hos likvidatorerna bevis, att aktieägare med aktiebelopp, som i 107 § sägs, hos rätten eller domaren gjort ansökan om förordnande af god man, skall, intill dess fjorton dagar förflutit från det beviset hos likvidatorerna företetts eller dessförrinnan god man förordnats, gälla enahanda inskränkning i rätten att föryttra bolagets egendom, som ofvan i 2 mom. sägs.

Med den inskränkning, som följer af hvad förut i denna paragraf är stadgadt, skall bolagets egendom, i den mån sådant erfordras för likvidationens verkställande och så snart det kan ske utan uppenbar skada, förvandlas i penningar.

Har god man förordnats, får bolagets egendom ej afyttras under hand utan gode mannens samtycke, *ej heller å auktion i annan ordning eller på andra villkor än han bifallit.* Gode mannen må ej utan synnerliga skäl motsätta sig af likvidatorerna ifrågasatt försäljning.

(Utskottets förslag:)

Företes under likvidationens fortgång hos likvidatorerna bevis, att aktieägare med aktiebelopp, som i 107 § sägs, hos rätten eller domaren gjort ansökan om förordnande af god man, skall, intill dess fjorton dagar förflutit från det beviset hos likvidatorerna företetts eller dessförrinnan god man förordnats, gälla enahanda inskränkning i rätten att föryttra bolagets egendom, som ofvan i 2 mom. sägs.

Med den inskränkning, som följer af hvad förut i denna paragraf är stadgadt, skall bolagets egendom, i den mån sådant erfordras för likvidationens verkställande och så snart det kan ske utan uppenbar skada, förvandlas i penningar.

Har god man förordnats, får bolagets egendom ej afyttras under hand utan gode mannens samtycke. Gode mannen må ej utan synnerliga skäl motsätta sig af likvidatorerna ifrågasatt försäljning.

109 §.

Likvidatorerna hafva att sist två månader efter hvarje räkenskapsårs slut upprätta en redogörelse för sin förvaltning under året samt hålla den tillgänglig för aktieägarna.

Har likvidationen ej afslutats inom två år, skola i nästa redogörelse uppgifvas de hinder, som därför mött.

Är god man förordnad, skall denne öfver redogörelsen afgifva utlåtande, som bifogas densamma.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

110 §.

Med den inskränkning, som föranledes af hvad i 108 § är stadgad, skall om likvidatorers befogenhet att företräda aktiebolag och om deras rättigheter i öfrigt, så ock om deras skyldigheter gälla i tillämpliga delar hvad angående styrelse eller styrelseledamot är i denna lag stadgad.

111 §.

Under likvidation skall bolagets firma tecknas med tillägg af orden »i likvidation».

I öfrigt skall hvad i 67 § finnes föreskrifvet i fråga om underskrifvande af handling, som å bolagets vägnar utfärdas, äga motsvarande tillämpning under bolagets likvidation.

Har under handlingen ej bolagets firma tecknats på sätt, som ofvan i 1 mom. sägs, och framgår ej af handlingens innehåll såväl, att den utfärdats å bolagets vägnar, som ock att bolaget är i likvidation, vare de, som underskrifvit handlingen, ehvad densamma prövas vara för bolaget bindande eller ej, ansvarige för hvad genom handlingen må hafva slutits, en för alla och alla för en, såsom för egen skuld.

112 §.

Sedan den i årsstämningen utsatta inställelsedag är förbi och all veterlig gäld blifvit betald, skola bolagets tillgångar skiftas. Är någon del af gälden tvistig eller ej förfallen och kan förty eller af annan orsak betalning ej ske, skola till samma gälds betalning erforderliga medel innehållas och återstoden skiftas.

Ej må annorledes än nu är sagdt skifte äga rum. Sker det eller befinnas innehållna medel ej lämna tillgång till gälds betalning, vare i händelse af bolagets oförmåga att fullgöra sina förbindelser den, som vid skiftet något uppburit, skyldig att återbära hvad han bekommit.

113 §.

Visar likvidator uppenbarligen motvilja eller försummelse vid fullgörande af sitt uppdrag, anmälde gode mannen förhållandet hos rätten; och äge rätten, efter likvidatorns hörande, entlediga honom och utse annan i hans ställe.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

114 §.

Aktieägare vare berättigad att af bolagets behållna tillgångar bekomma hvad å hans aktier i förhållande till hela aktiekapitalet belöper.

Innehåller bolagsordningen bestämmelser, som afvika från hvad sålunda stadgats, lände de till efterrättelse.

115 §.

Sedan likvidatorerna fullgjort sitt uppdrag, skola de, så snart ske kan, å bolagsstämma framlägga redovisning för sin förvaltning.

Är god man förordnad, har han att granska redovisningen och däröfver afgifva skriftligt utlåtande, för hvilket ändamål likvidatorerna skola minst en månad före stämman till honom öfverlämna redovisningen. Utlåtandet bifogas redovisningen, då denna framlägges å stämman.

116 §.

Ätnöjes aktieägare ej med likvidatorernas redovisning, skall han genom stämning anhängiggöra sin talan hos domstol inom ett år från den dag, då redovisningen framlades å bolagsstämma. Försummas det, hafve han förlorat sin talan.

117 §.

Då likvidatorerna å bolagsstämma framlagt redovisning för sin förvaltning, anses bolaget upplöst; och skola likvidatorerna ofördröjligen därom göra anmälan för registrering.

Vid anmälan skall fogas bestyrkt afskrift af protokoll, som förts i ärendet, äfvensom bevis om dagen för årsstämningsens utfärdande.

118 §.

Afträdes aktiebolags egendom till konkurs, skall underrättelse om den offentliga stämningen samtidigt med kungörelsen därom genom rättens eller domarens försorg afsändas för registrering.

Under konkursen företrädes bolaget såsom konkursgäldenär af styrelsen eller, där vid konkursens början sysslomän enligt 99 § eller

*(Kungl. Maj:ts förslag:)**(Utskottets förslag:)*

likvidatorer varit utsedda, af dessa. Under konkursens fortgång må dock i behörig ordning kunna utses styrelse i stället för sysslomän, som förordnats enligt nämnda paragraf, äfvensom utses nya styrelseledamöter eller nya likvidatorer.

119 §.

Finnes efter konkursens afslutande öfverskott för bolaget, skall likvidation verkställas, och gälle i afsende därå bestämmelserna i 100, 101, 103—105 och 107—117 §§; dock att hvad i 108, 112 och 117 §§ är stadgadt om årsstämmning i ty fall ej äger tillämpning. Har ej inom en månad efter konkursens afslutande till registret anmälts, att bolaget trädt i likvidation, vare lag, som i 102 § 1 mom. sägs.

Finnes ej öfverskott, anses bolaget upplöst, då konkursen afslutats. Det åligger dem, som under konkursen sist företrädt bolaget såsom konkursgäldenär, att om bolagets sålunda skedda upplösning ofördröjligen göra anmälan till registret.

119 §.

Finnes efter konkursens afslutande öfverskott för bolaget, skall likvidation verkställas, och gälle i afseende därå bestämmelserna i 100, 101, 103—105 och 107—117 §§. Har ej inom en månad efter konkursens afslutande till registret anmälts, att bolaget trädt i likvidation, vare lag, som i 102 § 1 mom. sägs.

Finnes ej öfverskott, anses bolaget upplöst, då konkursen afslutats. Det åligger dem, som under konkursen sist företrädt bolaget såsom konkursgäldenär, att om bolagets sålunda skedda upplösning ofördröjligen göra anmälan till registret.

Om registrering.

120 §.

Hos patent- och registreringsverket eller den myndighet i Stockholm, som Konungen kan komma att bestämma, skall föras aktiebolagsregister för inskrifning af de uppgifter, hvilka enligt denna lag skola för registrering anmälas, eller hvilkas intagande i registret eljest är eller varder föreskrivet.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

121 §.

Anmälan till registret skall göras skriftligen och vara åtföljd af stadgade afgifter för registreringen och dess kungörande. Aflämnas anmälan genom ombud, eller insändes den med posten, skall underskriften vara af vittnen styrkt.

Då aktiebolags registrering sökes, skall hvarje styrelseledamot och suppleant, så ock i öfrigt en hvar, som, ensam eller i förening med annan, är berättigad att teckna bolagets firma, på samma gång egenhändigt inskrifva sin namnteckning i registret eller i särskildt bihang till detta, såframt ej namnteckningen förefinnes å anmälnings-skriften och blifvit af vittnen styrkt. På enahanda sätt skall förfaras, då anmälan sedermera sker därom, att styrelseledamot eller suppleant blifvit utsedd, eller att eljest någon, ensam eller i förening med annan, blifvit berättigad att teckna firman.

122 §.

Har den anmälände icke iakttagit de föreskrifter, som finnas för hvarje särskildt fall stadgade, eller pröfvas bolagsordning eller beslut, som anmäles för registrering, icke hafva tillkommit i föreskrifven ordning eller ej stå i öfverensstämmelse med föreskrifterna i denna lag eller eljest strida mot lag och författning, skall registrering vägras.

Vägras registrering, skall registreringsmyndigheten ofördröjligen hålla sökanden till handa eller, om han uppgifvit postadress, till honom med allmänna posten öfversända skriftlig underrättelse om beslutet med skälen därför.

Är sökanden missnöjd med beslutet, äge han att, vid talans förlust, innan klockan tolf å sextionde dagen från beslutets dag däröfver anföra besvär hos Konungen.

123 §.

Beviljas aktiebolags registrering, låte registreringsmyndigheten i registret införa:

- 1) dagen för bolagsordningens antagande;
- 2) bolagets firma;
- 3) föremålet för bolagets verksamhet;
- 4) det belopp, hvartill, enligt den af styrelseledamöterna lämnade uppgift, aktiekapitalet uppgår, så ock, där aktiekapitalet skall kunna,

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

utan ändring af bolagsordningen, bestämmas till lägre eller högre belopp, minimikapitalet och maximikapitalet;

5) å hvilket belopp aktie skall lyda;

6) huru stor del af aktiekapitalet blifvit, enligt den af styrelseledamöterna lämnade uppgift, inbetald, samt, där ej aktierna till fullo inbetalts, inom hvilken tid återstående inbetalningen skall fullgöras;

7) den ort, där styrelsen har sitt säte;

8) bolagets postadress;

9) det sätt, hvarpå kallelse till bolagsstämma skall ske och andra meddelanden bringas till aktieägarnas kännedom, äfvensom den tid före stämma, då föreskrifna kallelseåtgärder senast skola vara vidtagna;

10) hvarje styrelseledamots och suppleants samt, där eljest någon, ensam eller i förening med annan, är berättigad att teckna bolagets firma, dennes fullständiga namn och hemvist;

11) där befogenhet att teckna firman ej skall utöfvas allenast af styrelsen, hvilken eller hvilka, hvar för sig eller i förening, sådan befogenhet tillkommer.

Innehåller bolagsordningen bestämmelse eller förbehåll, hvarom förmåles i 6 §, varde anmärkning om den bestämmelse eller det förbehåll gjord i registret.

Det ena exemplaret af bolagsordningen skall fördes med bevis om registreringen samt jämte hufvudskrifterna af öfriga handlingar, som ingifvits jämväl i styrkt afskrift, återställas till sökanden.

124 §.

Anmäles ändring i förhållande, hvarom inskrifning i registret skett, skall den ändring, där registrering beviljas, anmärkas i registret.

Sker registrering på grund af anmälan enligt 38, 47 eller 94 §, skall ena exemplaret af det ingifna protokollet fördes med bevis om registreringen samt jämte hufvudskrifterna af öfriga handlingar, som ingifvits jämväl i styrkt afskrift, återställas till sökanden. Sker ändring i firman, skall ny, fullständig inskrifning i registret göras.

125 §.

125 §.

Har, enligt hvad till registret inom tid, som i 33 § sägs, blifvit anmältdt, full betalning behörigen er-

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

lagts för aktier motsvarande det belopp, hvar till aktiekapitalet enligt bolagsordningen lägst må bestämmas, varde anteckning därom gjord i registret, såframt ej redan antecknats, att hela aktiekapitalet till fullo inbetalts.

Har sådant fall inträffat, att bolaget jämlikt 33 § skall träda i likvidation, varde anteckning därom gjord i registret. Anmäles ej inom en månad, att likvidator blifvit utsedd, åligger det registreringsmyndigheten att om förhållandet ofördröjligen göra anmälan hos rätten.

Har sådant fall inträffat, att bolaget jämlikt 33 § skall träda i likvidation, varde anteckning därom gjord i registret. Anmäles ej inom en månad, att likvidator blifvit utsedd, åligger det registreringsmyndigheten att om förhållandet ofördröjligen göra anmälan hos rätten.

126 §.

Hvad i aktiebolagsregistret införes, med undantag af underrättelse om konkurs, hvarom förmäles i 118 §, skall genom registreringsmyndighetens försorg ofördröjligen kungöras i allmänna tidningarna.

En samling för hela riket af hvad sålunda kungjorts skall genom det allmännas försorg efter hand befordras till trycket och förses med register för hvarje år.

I den mån nyssnämnda samling tryckes skall den öfversändas till hvarje domstol, Konungens befallningshafvande och öfverexekutor.

Anmälningsskrifter med därvid fogade handlingar skola, särskildt för hvarje bolag, förvaras såsom bilagor till aktiebolagsregistret.

127 §.

Närmare föreskrifter om aktiebolagsregistrets förande, de i 126 § stadgade kungörelser, afgifterna för registreringen och för dess kungörande samt tid och sätt för utgifvande af den i nämnda paragraf omförmälda samling och dess öfversändande till vissa myndigheter meddelas af Konungen.

128 §.

Företer aktiebolags registrerade firma likhet med en i handels-

128 §.

Företer aktiebolags registrerade firma likhet med en i handels-

(Kungl. Maj:ts förslag:)

register, föreningsregister eller aktiebolagsregistret tidigare införd firma, och lider därigenom innehavaren af sistnämnda firma förfång, äge domstol på talan af denne förbjuda bolaget att efter viss tid använda förstnämnda firma äfvensom ålägga bolaget det skadestånd, som pröfvas skäligt.

129 §.

Har genom laga kraft ägande dom blifvit förklaradt, att en i aktiebolagsregistret införd firma ej vidare må begagnas, eller att beslut, som registrerats, är ogiltigt, eller att eljest visst förhållande, hvarom inskrifning skett, ej föreligger, skall på begäran af någondera parten anteckning därom göras i registret. Underrättelse om sådan anteckning skall så kungöras, som i 126 § sägs.

Varder, sedan i registret gjorts anteckning om aktiebolags konkurs, af öfverrätt förklaradt, att offentlig stämning ej bort utfärdas, skall anteckningen på därom gjord ansökan afföras ur registret. Samma lag vare i fråga om anteckning rörande beslutad nedsättning af aktiekapitalet, efter ty i 50 § sägs, där ansökningen om nedsättning genom laga kraft ägande beslut

(Utskottets förslag:)

register, föreningsregister eller aktiebolagsregistret tidigare införd firma, och lider därigenom innehavaren af sistnämnda firma förfång, äge domstol på talan af denne förbjuda bolaget att efter viss tid använda förstnämnda firma äfvensom ålägga bolaget det skadestånd, som pröfvas skäligt.

Menar någon eljest, att en i aktiebolagsregistret verkställd inskrifning länder honom till förfång, må talan om registreringens upphäfvande samt om skadestånd föras vid domstol.

129 §.

Har genom laga kraft ägande dom blifvit förklaradt, att en i registret gjord inskrifning ej bort ske, eller att beslut, som registre-rats, är ogiltigt, eller att eljest visst förhållande, hvarom inskrifning skett, ej föreligger, skall på begäran af någondera parten anteckning därom göras i registret. Underrättelse om sådan anteckning skall så kungöras, som i 126 § sägs.

Varder, sedan i registret gjorts anteckning om aktiebolags konkurs, af öfverrätt förklaradt, att offentlig stämning ej bort utfärdas, skall anteckningen på därom gjord ansökan afföras ur registret. Samma lag vare i fråga om anteckning rörande beslutad nedsättning af aktiekapitalet, efter ty i 50 § sägs, där ansökningen om nedsättning genom laga kraft ägande beslut

(Kungl. Maj:ts förslag:) afslagits eller frågan om nedsättning eljest förfallit.	(Utskottets förslag:) afslagits eller frågan om nedsättning eljest förfallit.
--	---

130 §.

Det, som i enlighet med denna lag blifvit infördt i aktiebolagsregistret och kungjordt i allmänna tidningarna, skall anses hafva kommit till tredje mans kännedom, där ej af omständigheterna framgår, att han hvarken haft eller bort hafva kunskap därom.

Innan sådant kungörande skett, kan det förhållande, som blifvit eller bort blifva antecknad i registret, icke med laga verkan åberopas mot annan än den, som visas hafva ägt vetskap därom.

131 §.

Företer den, som inför domstol, Konungens befallningshafvande eller öfverexekutor företräder aktiebolag, bevis utvisande, att han den dag, beviset utfärdades, enligt aktiebolagsregistret var behörig att företräda bolaget, och är det bevis ej äldre än ett år, åligger det myndigheten att ur den i 126 § omnämnda tryckta samling inhämta upplysning, huruvida förändring beträffande behörigheten ägt rum. Hvad i sådant afseende nyssnämnda samling i den mån den kommit myndigheten tillhanda utvisar, skall för myndigheten äga vitsord, där ej annat förhållande visas vara för handen.

Straffbestämmelser.

132 §.

Med böter från och med femtio till och med *tio* tusen kronor eller fängelse straffes

1) stiftare, som mot bättre vetande i stiftelseurkunden, i teckningslista eller i skriftlig handling, som åberopas i listan eller bifogas densamma eller eljest framlägges å konstituerade stämman, meddelar oriktig uppgift;

2) styrelseledamot eller annan,

132 §.

Med böter från och med femtio till och med *två* tusen kronor eller fängelse straffes

1) stiftare, som mot bättre vetande i stiftelseurkunden, i teckningslista eller i skriftlig handling, som åberopas i listan eller bifogas densamma eller eljest framlägges å konstituerande stämman, meddelar oriktig uppgift;

2) styrelseledamot eller annan,

(Kungl. Maj:ts förslag:)

som vid anmälan till registrering mot bättre vetande meddelar oriktig uppgift;

3) styrelseledamot, med hvars begifvande utfärdas aktiebref, hvilket utan Konungens lof är ställt till innehafvaren, eller i hvilket aktie angifves lyda å mindre belopp än i denna lag är medgifvet, eller i hvilket mot föreskriften i 26 § 2 mom. förbehåll, som där sägs, ej angifvits;

4) styrelseledamot eller likvidator, där han mot bättre vetande i skriftlig handling, som framlägges å bolagsstämma eller annorledes hålles tillgänglig för aktieägarna, rörande bolagets angelägenheter meddelar oriktig uppgift eller mot bättre vetande vare sig låter i aktieboken göra anteckning i strid med bestämmelserna i 28 § 1 och 3 mom. eller underlåter ombesörja, att förändring i äganderätt till aktie varder jämlikt 28 § 1, 2 och 3 mom. antecknad i aktieboken;

5) styrelseledamot, som underlåter att iakttaga föreskrift, som meddelats i 40 § eller 47 § sista momentet;

6) styrelseledamot eller likvidator, som uppsåtligen i strid med bestämmelsen i 54 § 1 punkten låter verkställa utbetalning till aktieägare;

7) styrelseledamot, som vid upprättande af balansräkning mot bättre vetande förfar i strid med bestämmelserna i 56 §;

(Utskottets förslag:)

som vid anmälan till registrering mot bättre vetande meddelar oriktig uppgift;

3) styrelseledamot, med hvars begifvande utfärdas aktiebref, hvilket utan Konungens lof är ställt till innehafvaren, eller i hvilket aktie angifves lyda å mindre belopp än i denna lag är medgifvet, eller i hvilket mot föreskriften i 26 § 2 mom. förbehåll, som där sägs, ej angifvits;

4) styrelseledamot eller likvidator, där han mot bättre vetande i skriftlig handling, som framlägges å bolagsstämma eller annorledes hålles tillgänglig för aktieägarna, rörande bolagets angelägenheter meddelar oriktig uppgift eller mot bättre vetande vare sig låter i aktieboken göra anteckning i strid med bestämmelserna i 28 § 1 och 3 mom. eller underlåter ombesörja, att förändring i äganderätt till aktie varder jämlikt 28 § 1, 2 och 3 mom. antecknad i aktieboken;

5) styrelseledamot eller likvidator, som uppsåtligen i strid med bestämmelsen i 54 § 1 punkten låter verkställa utbetalning till aktieägare;

6) styrelseledamot, som vid upprättande af balansräkning mot bättre vetande förfar i strid med bestämmelserna i 56 §;

(Kungl. Maj:ts förslag:)

8) revisor, ledamot i utskott, hvar om förmäles i 15 §, eller enligt 107 § förordnad god man, där han i berättelse eller utlåtande eller annan handling, som framlägges å stämma eller annorledes hålles tillgänglig för aktieägarna, mot bättre vetande lämnar oriktig uppgift rörande bolagets angelägenheter eller uppsåtligen underlåter att göra anmärkning mot dylik uppgift i handling, som af honom granskats;

9) revisor, som, utan att det med nödvändighet erfordras för fullgörande af hans uppdrag, yppar något af hvad vid granskningen af styrelsens förvaltning eller bolagets räkenskaper kommer till hans kännedom;

10) en hvar, som falskeligen afgifver sådan försäkran, som omförmäles i 76 § 2 mom.

Ej må straff, som ofvan är stadgadt, tillämpas, där förseelsen enligt allmänna strafflagen bör beläggas med strängare straff.

133 §.

Bryter någon mot hvad i 27 eller 51 § finnes stadgadt,

eller underlåter styrelseledamot i annat fall, än i 132 § under 4) afses, att iakttaga föreskrift, som är meddelad i 28 § 1, 2 och 3 mom.,

eller underlåter styrelseledamot att iakttaga föreskrift, som i 25 §, 26 § 1 mom., 28 § sista momentet, 34 §, 38 §, 42 § 4 mom., 45 §

(Utskottets förslag:)

7) revisor eller enligt 107 § förordnad god man, där han i berättelse eller utlåtande eller annan handling, som framlägges å stämma eller annorledes hålles tillgänglig för aktieägarna, mot bättre vetande lämnar oriktig uppgift rörande bolagets angelägenheter eller uppsåtligen underlåter att göra anmärkning mot dylik uppgift i handling som af honom granskats;

8) revisor, som, utan att det med nödvändighet erfordras för fullgörande af hans uppdrag, yppar något af hvad vid granskningen af styrelsens förvaltning eller bolagets räkenskaper kommer till hans kännedom;

9) en hvar, som falskeligen afgifver sådan försäkran, som omförmäles i 76 § 2 mom.

Ej må straff, som ofvan är stadgadt, tillämpas, där förseelsen enligt allmänna strafflagen bör beläggas med strängare straff.

133 §.

Bryter någon mot hvad i 27 eller 51 § finnes stadgadt,

eller underlåter styrelseledamot i annat fall, än i 132 § under 4) afses, att iakttaga föreskrift, som är meddelad i 28 § 1, 2 och 3 mom.,

eller underlåter styrelseledamot att iakttaga föreskrift, som i 26 §, 1 mom., 28 § sista momentet, 34 §, 38 §, 40 §, 42 § 4 mom., 45 §

(Kungl. Maj:ts förslag:)

1 mom., 49 § 3 mom. 2 punkten, 50 § 2 mom. sista punkten, 65 §, 69 §, 74 § 1 mom., 78 § 1 eller 4 mom., 85 § 4 mom. eller 94 § är meddelad,

eller försummar styrelseledamot vare sig att på sätt i 81 § 1 mom. stadgas hålla den där omförmälda förteckningen tillgänglig och öfversända den till aktieägare eller att, då aktieägare enligt 4 mom. i nämnda paragraf påyrkat hänskjutande af visst ärende till pröfning å bolagsstämma, låta upptaga ärendet å förteckningen,

eller bryter någon, som enligt 118 § under aktiebolags konkurs företrädt bolaget såsom konkursgäldenär, mot hvad i 119 § 2 mom. 2 punkten är stadgadt,

straffes med böter från och med fem till och med *ett tusen* kronor.

Samma lag vare

om revisor, hvilken underlåter iakttaga föreskrift, som meddelats i 74 § 3 mom. eller 106 § 2 mom. 1 punkten,

om likvidator, som ej fullgör hvad honom enligt 105 §, 106 § 2 mom., 107 § 2 mom., 109 § 1 eller 2 mom., 115 § 2 mom. eller 117 § åligger,

samt om god man, där han försummar fullgöra hvad i 109 § 3 mom. eller 115 § 2 mom. finnes stadgadt.

Förseelse mot 69 §, 74 § 1 eller 3 mom., 78 § 1 eller 4 mom., 81 § 1 mom., 106 § 2 mom.,

(Utskottets förslag:)

1 mom., 47 § sista momentet, 49 § 3 mom. 2 punkten, 50 § 2 mom. sista punkten, 65 §, 69 §, 74 § 1 mom., 78 § 1 eller 4 mom., 85 § 4 mom. eller 94 § är meddelad,

eller försummar styrelseledamot vare sig att på sätt i 81 § 1 mom. stadgas hålla den där omförmälda förteckningen tillgänglig och öfversända den till aktieägare eller att, då aktieägare enligt 4 mom. i nämnda paragraf påyrkat hänskjutande af visst ärende till pröfning å bolagsstämma, låta upptaga ärendet å förteckningen,

eller bryter någon, som enligt 118 § under aktiebolags konkurs företrädt bolaget såsom konkursgäldenär, mot hvad i 119 § 2 mom. 2 punkten är stadgadt,

straffes med böter från och med fem till och med *fem hundra* kronor.

Samma lag vare

om revisor, hvilken underlåter iakttaga föreskrift, som meddelats i 74 § 3 mom. eller 106 § 2 mom. 1 punkten,

om likvidator, som ej fullgör hvad honom enligt 105 §, 106 § 2 mom., 107 § 2 mom., 109 § 1 eller 2 mom., 115 § 2 mom. eller 117 § åligger,

samt om god man, där han försummar fullgöra hvad i 109 § 3 mom. eller 115 § 2 mom. finnes stadgadt.

Förseelse mot 69 §, 74 § 1 eller 3 mom., 78 § 1 eller 4 mom., 81 § 1 mom., 106 § 2 mom.,

(Kungl. Maj:ts förslag:)

107 § 2 mom., 109 § eller 115 § 2 mom., så ock styrelseledamots försummelse att å den i 81 § omnämnda förteckning upptaga ärende, hvars hänskjutande till bolagsstämma af aktieägare påyrkats enligt 4 mom. i samma paragraf, må åtalas allenast af målsägande; och skall härvid såsom målsägande anses såväl bolaget som hvarje aktieägare.

(Utskottets förslag:)

107 § 2 mom., 109 § eller 115 § 2 mom., så ock styrelseledamots försummelse att å den i 81 § omnämnda förteckning upptaga ärende, hvars hänskjutande till bolagsstämma af aktieägare påyrkats enligt 4 mom. i samma paragraf, må åtalas allenast af målsägande; och skall härvid såsom målsägande anses såväl bolaget som hvarje aktieägare.

134 §.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas efter allmänna strafflagen.

Särskilda bestämmelser.

135 §.

Aktieägare, som genom att öfverträda denna lag eller bolagsordningen tillskynda bolaget skada, svare för skadan, en för alla och alla för en.

Öfverträda styrelseledamöter, likvidatorer eller aktieägare denna lag eller bolagsordningen och tillskyndas tredje man därigenom skada, vare de, som låtit sådant komma sig till last, ansvarige för skadan, en för alla och alla för en.

136 §.

Aktiebolag vare uti de mål, för hvilka ej annorlunda genom lag stadgas, lydande under allmän underrätt i den ort, där styrelsen enligt bolagsordningen har sitt säte.

137 §.

Försummelse att enligt bestämmelse i denna lag göra anmälan för registrering skall åtalas vid allmän underrätt i den ort, där bolagets styrelse enligt bolagsordningen har sitt säte.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

138 §.

Innehåller bolagsordningen förbehåll, att tvister mellan bolaget och styrelsen eller ledamot därpå eller aktieägare skola hänskjutas till afgörande af en eller flere skiljemän, äge det förbehåll samma verkan, som tillkommer skiljeaftal; och gälle om påkallande af förbehållets tillämpning hvad om stämning i denna lag finnes stadgadt.

139 §.

Om järnvägsaktiebolag och försäkringsaktiebolag, så ock om bankaktiebolag och andra aktiebolag, som hafva till ändamål att drifva lånerörelse, är särskildt stadgadt.

Genom denna lag göres ej ändring i hvad om bolag för verksamhet af visst slag eljest är i lag eller författning särskildt stadgadt.

140 §.

Genom denna lag upphäfves lagen om aktiebolag den 28 juni 1895.

141 §.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1912.

Rättigheter och skyldigheter, som uppkommit dessförinnan, skola bedömas efter äldre lag.

Aktiebolag, som bildats, innan denna lag trädte i kraft, må registreras enligt bestämmelserna i äldre lag, men i öfrigt skall med afseende å sådant bolag denna lag lända till efterrättelse med nedan angifna undantag:

1) 25 § äger ej tillämpning.

2) I stället för bestämmelserna i 26 § 2 mom., 27 §, 32 §, 33 §, 79 § 1 mom. under 4) och 125 §

141 §.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1912.

Rättigheter och skyldigheter, som uppkommit dessförinnan, skola bedömas efter äldre lag.

Aktiebolag, som bildats, innan denna lag trädte i kraft, må registreras enligt bestämmelserna i äldre lag, men i öfrigt skall med afseende å sådant bolag denna lag lända till efterrättelse med nedan angifna undantag:

1) I stället för bestämmelserna i 26 § 2 mom., 27 §, 32 §, 33 §, 79 § 1 mom. under 4) och 125 §

(Kungl. Maj:ts förslag:)

i den mån de afvika från motsvarande bestämmelser i äldre lag skola dessa senare bestämmelser äga tillämpning.

3) Med afseende å bolag, hvars ordning innehåller bestämmelser afvikande från hvad i 29, 30 eller 48 § stadgas, lände dessa bestämmelser i bolagsordningen till efterrättelse.

4) Har beslut om aktiekapitalets ökning registrerats, innan denna lag trädtt i kraft, må ökningen verkställas och registreras enligt äldre lags bestämmelser.

5) Äger bolag på grund af bestämmelse i bolagsordningen rätt att inlösa egna aktier, lände den bestämmelse till efterrättelse utan hinder af hvad i 51 § stadgas.

6) Å bolag, i hvars ordning finnes särskildt stadgadt angående sådant förbehåll, som omförmåles i 52 §, eller om annan inskränkning i rätten att förfoga öfver aktie, skola bestämmelserna i sagda lagrum ej äga tillämpning, utan gälle därutinnan hvad bolagsordningen innehåller.

7) Har bolag, då denna lag träder i kraft, i senaste pröfvade balansräkning upptagit tillgång till högre belopp än som motsvarar kostnaderna för dess anskaffning eller tillverkning, utgör bestämmelsen i 56 § under 1) ej hinder mot att fortfarande upptaga den tillgång till samma belopp som förut.

(Utskottets förslag:)

i den mån de afvika från motsvarande bestämmelser i äldre lag skola dessa senare bestämmelser äga tillämpning.

2) Med afseende å bolag, hvars ordning innehåller bestämmelser afvikande från hvad i 29, 30 eller 48 § stadgas, lände dessa bestämmelser i bolagsordningen till efterrättelse.

3) Har beslut om aktiekapitalets ökning registrerats, innan denna lag trädtt i kraft, må ökningen verkställas och registreras enligt äldre lags bestämmelser.

4) Äger bolag på grund af bestämmelse i bolagsordningen rätt att inlösa egna aktier, lände den bestämmelse till efterrättelse utan hinder af hvad i 51 § stadgas.

5) Å bolag, i hvars ordning finnes särskildt stadgadt angående sådant förbehåll, som omförmåles i 52 §, eller om annan inskränkning i rätten att förfoga öfver aktie, skola bestämmelserna i sagda lagrum ej äga tillämpning, utan gälle därutinnan hvad bolagsordningen innehåller.

6) Har bolag, då denna lag träder i kraft, i senaste pröfvade balansräkning upptagit tillgång till högre belopp än som motsvarar kostnaderna för dess anskaffning eller tillverkning, utgör bestämmelsen i 56 § under 1) ej hinder mot att fortfarande upptaga den tillgång till samma belopp som förut.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

8) Har bolag, då denna lag träder i kraft, i senaste pröfvade balansräkning såsom tillgång upptagit egna aktier, utgör bestämmelsen i 56 § under 7) ej hinder mot att dessa aktier fortfarande under högst tre år upptagas såsom tillgång, dock under förutsättning, att de upptagas skilda från öfriga tillgångar.

9) Bestämmelsen i 57 § 4 mom. utgör ej hinder mot att här i riket bosatt norsk undersåte, hvilken, då lagen den 27 april 1906 angående ändrad lydelse af 40 § i lagen om aktiebolag den 28 juni 1895 trädde i kraft, var ledamot af aktiebolags styrelse, i sådan egenskap kvarstår under den tid, för hvilken han blifvit vald.

10) Där bolag blifvit i enlighet med bestämmelse i äldre lag

(Utskottets förslag:)

7) Har bolag, då denna lag träder i kraft, i senaste pröfvade balansräkning såsom tillgång upptagit egna aktier, utgör bestämmelsen i 56 § under 7) ej hinder mot att dessa aktier fortfarande under högst tre år upptagas såsom tillgång, dock under förutsättning, att de upptagas skilda från öfriga tillgångar.

8) Bestämmelsen i 57 § 4 mom. utgör ej hinder mot att här i riket bosatt norsk undersåte, hvilken, då lagen den 27 april 1906 angående ändrad lydelse af 40 § i lagen om aktiebolag den 28 juni 1895 trädde i kraft, var ledamot af aktiebolags styrelse, i sådan egenskap kvarstår under den tid, för hvilken han blifvit vald.

9) *Hvad i 58 § stadgas därom, att inskränkning i styrelsens eller styrelseledamots befogenhet att företräda bolaget skall vara utan verkan mot tredje man, med mindre han ägt eller bort äga kännedom om inskränkningen, och ej få registreras, afser ej bestämmelse i bolagsordning, att vissa utfästelser för att vara gällande skola vara undertecknade jämväl af en af Kungl. Maj:t utsedd ledamot af styrelsen.*

10) *Hvad i 76 § 2 och 3 mom. stadgats skall äga tillämpning endast, där bolagsordningen innehåller bestämmelse i det hänseende, som i 79 § 4) sägs.*

11) Där bolag blifvit i enlighet med bestämmelse i äldre lag upp-

(Kungl. Maj:ts förslag:)

upplöst, skola i afseende å likvidationen bestämmelserna i samma lag lända till efterrättelse.

Skall enligt hvad ofvan stadgats i fråga om bolag, som bildats, innan denna lag trädte i kraft, äldre lags bestämmelse gälla och är i samma lag öfverträdelse af den bestämmelse belagd med straff, skall beträffande sådant bolag jämväl dylik straffbestämmelse lända till efterrättelse.

I fråga om styrelseledamot eller suppleant, som enligt äldre lag berättigats teckna aktiebolags firma, skola bestämmelserna i 58 och 59 §§ lända till efterrättelse.

(Utskottets förslag:)

löst, skola i afseende å likvidationen bestämmelserna i samma lag lända till efterrättelse.

Skall enligt hvad ofvan stadgats i fråga om bolag, som bildats, innan denna lag trädte i kraft, äldre lags bestämmelse gälla och är i samma lag öfverträdelse af den bestämmelse belagd med straff, skall beträffande sådant bolag jämväl dylik straffbestämmelse lända till efterrättelse.

I fråga om styrelseledamot eller suppleant, som enligt äldre lag berättigats teckna aktiebolags firma, skola bestämmelserna i 58 och 59 §§ lända till efterrättelse; och skall förty inskränkning i befogenheten för den, som äger teckna bolagets firma, att företräda bolaget, ändå att inskränkningen enligt äldre lag registrerats och kungjorts, icke däri genom anses hafva kommit till tredje mans kännedom.

2:o) **Lag**
om vissa ändringar i lagen om
handelsbolag och enkla bolag
den 28 juni 1895.

Häri genom förordnas, att 15, 17, 25, 27—37, 52 och 53 §§ äfvensom öfverskriften till 25—37 §§ och öfverskriften till 52 och 53 §§ i lagen om handelsbolag och enkla bolag den 28 juni 1895 skola erhålla följande ändrade lydelse:

15 §.

Bolagsman vare pliktig ersätta skada och förlust, som genom hans försummelse eller vårdslöshet uppkommit.

Talan härom skall hos domstol anhängiggöras inom ett år från det nästa räkenskapsafslutning blef för bolagsmännen tillgänglig, men, där räkenskapsafslutning ej göres, innan bolaget träder i likvidation, inom samma tid från det bolaget upplöstes. Försummas det, vare rätt till talan förlorad.

Klander af räkenskapsafslutning skall, vid enahanda påföljd, anställas inom ett år från det den blef för bolagsmännen tillgänglig.

17 §.

Angående bolagsmans befogenhet att för bolaget mottaga stämning, är stadgad i rättegångsbalken; och skall hvad i sådant afseende gäller äga tillämpning jämväl, då annat meddelande skall bolaget delgifvas.

Om bolagets likvidation och upplösning.

25 §.

Är handelsbolag ej slutet på bestämd tid, äge bolagsman när som helst uppsäga bolaget, och skall i sådant fall bolaget träda i likvidation sex månader därefter. Har om uppsägningstiden annat mellan bolagsmännen aftalats, lände det till efterrättelse.

27 §.

Ehvad handelsbolag slutits på bestämd tid eller icke, äge bolagsman påfordra, att bolaget genast träder i likvidation, om skäl därtill är, såsom:

att han själf eller annan bolagsman genom fortvarande sjukdom eller annat olycksfall blifvit satt ur stånd att fullgöra hvad honom såsom bolagsman åligger;

att annan bolagsman tredskats att göra aftaladt tillskott eller, utan öfrige bolagsmännens medgifvande, för enskild räkning förfogat öfver sin andel i bolaget;

att annan bolagsmans andel i bolaget blifvit i mät tagen och försåld;

att annan bolagsman i bolagets angelägenheter visat trolöshet eller grof försummelse eller vårdslöshet;

att annan bolagsman genom laga kraft ägande dom förklarats förlustig medborgerligt förtroende eller blifvit ställd under framtiden för brott, som kan medföra sådan påföljd.

28 §.

Dör bolagsman, skall, där ej annat aftalats, bolaget genast träda i likvidation.

29 §.

Varder bolagsman i konkurstillstånd försatt, skall bolaget genast träda i likvidation.

30 §.

Har det aftal träffats, att bolaget, där det eljest, efter ty ofvan är sagdt, skolat träda i likvidation, må, med uteslutande af bolagsman eller hans rättsinnehafvare, mellan öfrige bolagsmännen fortsättas, vare aftalet ej giltigt, med mindre öfverenskommelse träffats om grunden för afgången bolagsmans eller hans rättsinnehafvares utlösande. Ändå att sådan öfverenskommelse träffats, vare aftalet, där bolagsmans egendom afträds till konkurs, ej för konkursboet bindande.

31 §.

Vidtager bolagsman förvaltningsåtgärd, efter det sådant förhållande inträffat, att bolaget skolat träda i likvidation, eller efter det bolaget kommit i konkurstillstånd, men innan bolagsmannen erhållit kännedom därom, vare bolagsmännen emellan så gillt, som om ofvannämnda förhållande icke inträffat eller bolaget ej kommit i konkurstillstånd.

32 §.

I bolagets likvidation äge, där ej annat aftalats, samtliga bolagsmännen, att, själfva eller genom ombud, deltaga. Äro flere delägare i boet efter affiden bolagsman, äge å deras vägnar allenast en af dem eller ett gemensamt ombud deltaga i likvidationen.

33 §.

Jämte hvad i 32 § sägs, skall vid likvidationen, där ej annat öfverenskommit, rörande bolagsmännens inbördes rättigheter och skyldigheter, hvarom i 5, 7, 8, 10, 14 och 15 §§ förmäles, i tillämpliga delar lända till efterrättelse hvad i nämnda §§ finnes stadgadt eller särskildt varit aftaladt.

34 §.

Sedan sådant förhållande inträffat, att bolaget skolat träda i likvidation, skola dess tillhörigheter, så snart utan uppenbar skada ske kan, i penningar förvandlas.

Bolagsgoods må ej, mot någon bolagsmans bestridande, afyttras annorledes än genom försäljning å offentlig auktion.

35 §.

Ej må tillgångarna mellan bolagsmännen skiftas, innan all veterlig gäld blifvit betald eller erforderliga medel därtill afsatta. Ur behållna tillgångarna äge bolagsmännen återfå en hvar sin insats. Räcker behållningen ej därtill, varde bristen räknad såsom förlust; uppstår öfverskott, utgör det slutlig vinst.

36 §.

Åtnöjes bolagsman ej med bolagsskifte eller med åtgärd, som under likvidationen vidtagits, skall han sin talan hos domstol anhängiggöra inom ett år från det skiftet skedde. Försummas det, vare rätt till talan förlorad.

Då skifte ägt rum, anses bolaget upplöst.

37 §.

Har handelsbolags egendom afträdts till konkurs, och finnes efter konkursens afslutande öfverskott för bolaget, skall likvidation verkställas i enlighet med bestämmelserna i 32, 33, 34, 35 och 36 §§.

Finnes ej öfverskott, anses bolaget upplöst, då konkursen afslutats.

Om bolagets likvidation och upplösning.

52 §.

I fråga om enkelt bolags likvidation och upplösning skall hvad i 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31 och 32 §§ finnes för handelsbolag stadgadt äga motsvarande tillämpning.

I öfrigt skall vid likvidationen, där ej annat öfverenskommit, rörande bolagsmännens inbördes rättigheter och skyldigheter, hvarom i 7, 10, 14, 15 och 48 §§ förmäles, i tillämpliga delar lända till efterrättelse hvad i nämnda §§ finnes stadgadt eller särskildt varit aftaladt.

53 §.

Om sättet för likvidationens verkställande, så ock om klander af bolagsskifte eller af åtgärd, som under likvidationen vidtagits, vare lag som i 34, 35 och 36 §§ finnes i fråga om handelsbolag föreskrifvet; dock gälle, där någon bolagsman är eller varder i konkurstillstånd försett, med afseende å hans andel i gemensam egendom hvad i konkurslagen stadgas.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1912.

Stockholm den 2 maj 1910.

På lagutskottets vägnar:

ERNST TRYGGER.

Reservationer:

1 §.

Herr *Lindhagen*, med hvilken herr *Pettersson* i Södertälje i hufvudsakliga delar instämt, har anfört följande:

»Redan vid andra nordiska juristmötet i Stockholm år 1875 framkom kraf på, att *lagstiftningen om aktiebolag borde vara i möjligaste mån lika för de nordiska länderna*. Mötet fattade också en resolution, om att 'vid en blifvande revision af aktiebolagslagstiftningen, hvilken i synnerhet för Danmark och Norge men äfven, om ock i mindre grad, för Sverige är önskelig, bör öfverensstämmelse i grundsatser de tre länderna emellan eftersträfvast'.

I en riksdagsskrivelse af år 1876 begärdes härefter utarbetande af en fullständig handelslag och omsorg däråt, att öfverensstämmelse med motsvarande norsk och dansk lagstiftning därvid åstadkommes. Den motion af Axel Bergström, som föranledde framställningen, omnämnde också aktiebolag såsom ett led i den äsyftade lagstiftningen. På grund af denna skrifvelse har sedan åtskillig skandinavisk lagstiftning kommit till stånd. Märkligt nog tillkom däremot 1895 års svenska författning om aktiebolag, såsom det synes, utan ens någon tanke på skandinavisk samverkan. Riksdagsskrifvelsen af år 1876 hade vid den tiden redan fallit i glömska.

Då 1903 års riksdag i anledning af åtskilliga väckta motioner begärde en revision af lagen om aktiebolag, inrycktes därför på lagutskottets hemställan i riksdagsskrifvelsen en erinran, att bolagslagarne utgjort ett undantag från det skandinaviska samarbetet på den speciella handelsrättens område samt att det borde tagas i öfvervägande, om och i hvad mån vid berörda revision ett samarbete med Norge och Danmark lämpligen kunde äga rum. Allvarliga ansatser att förverkliga denna riksdagens önskan uteblefvo emellertid. I det år 1908 aflämnade kommittéförslaget till lag om aktiebolag berördes ej med något ord det skandinaviska samarbetet.

I anledning häraf väcktes vid 1909 års riksdag motion om åtgärder i syfte, att den i alla tre nordiska länderna förberedda nya lagstiftningen om aktiebolag jämte därmed sammanhängande ämnen måtte, så vidt ske kunde, blifva öfverensstämmande. Detta förslag bi-

fölls af Andra kammaren. Det afslogs åter af den Första under betonande dock, att det gemensamma skandinaviska lagstiftningsarbetet inom den speciella handelsrätten lämpligen kunnat utsträckas till bolagsrätten, men att i sakens nuvarande läge ej kunde tillstyrkas att för en obestämd framtid uppskjuta realiserandet af denna för vårt land så viktiga lagstiftningsfråga.

Vida mer brådskande lagstiftningsåtgärder än denna hafva dock enligt Riksdagens beslut fått anstå i afbidan på en fylligare bearbetning af ämnet. Det är icke framsynt att, för den lilla tillfredställelsen att för ögonblicket få ett dylikt lagförslag antaget, försumma ett tillfälle, att lägga en framtidsgrund för en skandinavisk lagstiftning, hvilken i sin ordning är ett steg mot rättens universalitet. Dylika dvärgagärningar äro ingalunda ägnade att höja vår andliga kultur och vidga landets horisonter. Exempelvis må nämnas, att redan i fråga om principerna för aktiebolags bildande (successivbildning och simultanbildning) nu hota att enligt germanisk rätt bli gällande fyra olika principer, i det att den tyska lagen och de tre skandinaviska förslagen ha hvar sin princip.

Tillfället till ett samarbete är ännu icke försutet. I Norge och Danmark har man ännu icke fått någon lagstiftning i ämnet. Det norska förslaget har af 1904—1905 års storting en gång förkastats och lär nu visserligen åter för andra gången vara förelagt tinget. Det danska förslaget åter har aldrig kommit fram till representationen, och en samverkan med Danmark står i hvarje fall obetingadt till buds, hvarom önskningsar därifrån vid olika tillfällen uttalats.

Redan af detta hufvudskäl bör enligt min uppfattning det nu framlagda lagförslaget af Riksdagen återförvisas till ny behandling. Men därför tala i sin mån äfven andra skäl.

Enligt gällande lag äger *utlänning ej rätt att besitta fast egendom* utan Konungens tillstånd. Rörande inmutning af mineralfyndighet och idkande af grufdrift finnes ett liknande stadgande. När fastigheten eller fyndigheten äges af bolag kringgås detta stadgande genom att hinder icke möter för utlänning att förvärfva aktier i svenskt bolag och således äfven aktiemajoriteten.

Med anledning af motion af herr Unger begärde 1902 års Riksdag lagbestämmelser för fyllande af nämnda lucka i lagstiftningen äfvensom därpå påkallade ändringar i lagen om aktiebolag. I beslutet betonades angelägenheten, att den ifrågasatta lagstiftningen finge giltighet äfven med afseende å redan bestående bolag, i den mån detta kunde finnas af omständigheterna påkallat och kunde ske utan kränkning af

enskild rätt. Riksdagen framhöll också, att frågans synnerliga vikt berättigade till den förhoppning, att ett lagförslag i ämnet snarast möjligt och, därest sig så göra läte, redan nästföljande år förelades Riksdagen. Lagutskottets tillstyrkande utlåtande var enhälligt och det bifölls utan votering i båda kamrarne.

Denna riksdagsskrifvelse remitterades omsider 1906 till aktiebolagskommittén, som i anledning därpå uppgjorde alternativa förslag till dels ändring i vissa paragrafer i gällande lag om aktiebolag, dels förändrad lydelse af vissa paragrafer i kommitténs förslag till aktiebolagslag och dels en särskild lag, som skulle kunna, om så ansågs önskvärdt, behandlas före och oberoende af kommitténs förslag till lag om aktiebolag.

Inom kommittén och lagrådet hafva visserligen framhållits vissa betänkligheter mot saken och antydts, att behovet af en lagstiftning vore mindre för närvarande. Det vore för vidlyftigt att här inlåta sig på allt detta. Så mycket må dock framhållas, att de största farhågorna nu liksom förut gälla trävaruindustriens redan förvärfvade landområden. Dessa utvidgas dessutom allt mer, hvilket som bekant är äfven i Norrland och Dalarne medgifvet af 1906 års förbudslag med afseende å all mark, som ej är att hänföra till stödskog.

I det nu framlagda förslaget saknas hvarje hänsyn till Riksdagens nämnda skrifvelse, och i motiveringen iakttages fullständig tystnad om denna fråga. Inför lagutskottet antydde byråchefen för lagärenden på förfrågan, att detta anmärkningsvärda förhållande torde berott på, att vederbörligt öfvervägande af ämnet ej medhunnits till denna Riksdag.

Man måste då säga sig, att när den fråga, som varit framför allt annat särdeles brådskande, icke ännu hunnit öfvervägas, så kan verkligen den mindre brådskande saken lämpligen anstå till en samtidig granskning af båda frågorna, som med hvarandra äga nära sammanhang. Genom en återförvisning vinnes kanske också, att den brådskande frågan icke tilläfventyrs öfverlämnas åt glömskan.

Till förenämnda två särskilda anledningar, som påkalla förslagets förnyade öfvervägande, kommer också det otvifvelaktiga *gagnet, att om-dömet i ofrigt om förslaget får något ytterligare andrum*. Stor tvekan råder om mångt och mycket, och talrika anmärkningar ha framförts såväl utom som inom Riksdagen. Ett stående önskemål är sålunda, om det hela ej kunde förenklas och en del agnar utskiljas från hvetet i förslaget. Skulle detta åter icke kunna i afsevärd mån ske, återstår dock såsom ett ofta framhållet kraf, att förenklingar kunde vinnas för smärre bolag, på hvilka förslaget nu lägger så många omgångar och

kostnader i all sin vidlyftighet. En anmärkare, advokaten N. A. T. von Schneidern i Göteborg, kläder sina bekymmer härutinnan i följande ordalag:

»De flesta af förslagens nyheter äro naturligtvis hämtade från Tyskland, all reglementerings förlofvade land, men ofta upptagna i en försämrad eller stympad gestalt, utan hänsyn till att den tyska lagen om aktiebolag är beräknad endast för de mycket stora affärerna, medan vår lag skall lämpa sig såväl för de stora som för de medelstora och små företagen, för hvilka man i Tyskland har andra affärsformer. Dessutom finnas i förslaget några nya stadganden utan antydning om ursprungsorden. Dessa måste således antagas vara af inhemsk tillverkning och äro säkert foster af djupa kammarstudier.

Hela förslaget röjer mera ett för allehanda teoretiska möjligheter öppet sinne än kännedom om det praktiska lifvet och dess fordringar. Det är en ifrig jakt efter den inbillade härskaran af storkapitalistiska aktiejobbare i vårt fattiga land. Lagens svärd blänker öfver allt, hotande med fängelse eller böter upp till 10,000 kronor — det dubbla beloppet af ett litet svenskt aktiebolags hela aktiekapital. Att äfven alla vanliga hyggliga människor, som understå sig att stifta eller styra aktiebolag, få sitta hårdt emellan, kan ju under dessa omständigheter icke undvikas; men nog äro de värda att beklagas.

Vid förslagens granskning inom lagrådet har visserligen utförts ett stort förbättrings- och utrensningsarbete, det skall tacksamt erkännas. Men ofantligt mycket sådant nyttigt arbete måste ytterligare utföras af Riksdagens lagutskott, för att den tillämnade nya lagen skall blifva någorlunda dräglig; en verkligt god och praktisk lag kan icke framgå af det föreliggande förslaget, med mindre det göres till föremål för en grundlig, sakkunnig omarbetning. — — —

För de små och till och med för de medelstora bolagen skulle utan allt tvifvel den besvärliga och äfven kostsamma nya bildningsproceduren verka synnerligen hämmande; för de mycket små bolagen blefve denna procedur sannolikt ett oöfverkomligt hinder. — — Med stort fog torde kunna betvivlas, att detta skulle lända till fördel för landets ekonomiska förkofran, som ingalunda är beroende utslutande af de stora företagens kraftiga utveckling.»

Det lider intet tvifvel, att förslaget närmast är afpassadt för större bolag. En undersökning, huruvida ej lättare former borde skapas för den stora skaran små företag, synes icke i någon mån ägt rum.

Äfven beträffande förslagens detaljer i och för sig ha från olika håll framkommit en mängd ändringsförslag, hvilka delvis framförts till lagutskottet och inom Riksdagen i öfrigt tagit sig uttryck i motioner samt i lagutskottets eller reservanternas omstöpningsförsök. Att utskottets medlemmar skulle under sakens brådskanie behandling varit i tillfälle att ägna allt detta en mogen och sakkunnig pröfning, vore väl för mycket begärdt.

De förestående erinringarne kunna måhända väsentligen så sammanfattas, att ifrågavarande lagförslag, liksom svenskt lagstiftningsarbete i allmänhet, i följd af sin organisation och förhållandenas makt,

framgår ur förberedelsernas stadium, företrädesvis såsom ett juristverk, under det att de sociala synpunkterna af olika slag, som dock äro de viktigaste, blifva förbisedda.

På grund af hvad sålunda anförts hemställes:

att ifrågavarande proposition ej må af Riksdagen bifallas.»

3 §.

Herrar *Lindhagen*, *Jansson* i Edsbäcken, *Berggren* och *Pettersson* från Södertälje hafva anført:

»Tillbörlig hänsyn till de små aktiebolagen och särskildt till de med kooperativa föreningar jämställda bolagen kräfver, att lagen lämnar dem tillbörligt utrymme för deras verksamhet. En motion i ämnet, som principiellt tillstyrktes af 1903 års Riksdag, förordade därför, att uti gällande lags bestämmelse, att aktie må lyda å mindre belopp än 50 kronor, lägst 10 kronor, när aktiekapitalet ej öfverstiger 10,000 kronor, sistnämnda belopp måtte höjas till 50,000 kronor.

Förslaget har nu stannat vid 25,000 kronor. Vi hålla före, att förslaget därmed onödigtvis uppdrager för snäva gränser för den vidgade verksamhet, som äfven för de ifrågavarande sammanslutningarna påkallas af tidsförhållandena, och hemställa vi alltså,

att uti denna paragraf »tjugufemtusen kronor» ändras till »femtiotusen kronor.»

4 §.

Herr *Lindhagen* har velat anteckna sin tvekan, huruvida det kunde anses behöfligt eller lämpligt att vidtaga den af utskottet förordade afvikelsen från gällande lags i förslaget upptagna friare bestämmelse i ämnet.

8 §.

Herrar *Gustaf Andersson*, *Håkanson* och *von Baumgarten*, hafva anført:

»För att syftet med det i 8 och 41 §§ föreskrifna kungörande skall ernås synes det nödigt, att kungörelsen införes i vederbörande tidningar två gånger med minst en veckas mellantid. Den tidsvinst och besparing af kostnader, som skulle kunna uppnås därigenom, att kungörandet sker endast en gång, torde icke vara af afsevärd betydelse.

Vi anse därför att 8 § bör bibehållas vid dess lydelse enligt Kungl. Maj:ts förslag.»

9 §.

Herr *Lindhagen* har anført:

»Borttagandet ur 8 § af den dubbla kungörelsen med minst en veckas mellantid synes böra medföra ett tillägg till första stycket af orden: »dock ej förr än efter en vecka från sista kungörandet».

15 §.

Herr *Lindhagen* har

dels i fråga om 14 § i Kungl. Maj:ts förslag ansett, att tillfälle till den konstituerande stämmans uppskjutande till en fortsatt stämma bort medgifvas äfven för anskaffande af tilläfventyrs felande teckning i minsta aktiebeloppet. Mången anser att detta låter sig göra, ifall fortsatt stämma kan hållas inom den för konstituerande stämmas hållande stadgade tid. Men äfven om detta ej låter sig göra, borde ett uppskof för angifvit ändamål medgifvits inom tid, som här stadgas;

dels ock beträffande 15 § i Kungl. Maj:ts förslag anført:

»Denna § är en konsekvens af § 14 och afser att gifva den där omnämnda minoriteten, som ej är inne i saken, ett effektivt medel att vinna erforderliga upplysningar till den fortsatta stämman. I det nu framlagda förslaget har dessutom denna minoritets utsikter att göra sig gällande vid omröstningarne förbättrats, och i hvarje fall lär det praktiskt tagit, när uppskof en gång beslutits, väl endast i undantagsfall inträffa, att en majoritet anständigtvis vägrar sin medverkan. Bestämmelserna äro för öfrigt hämtade från norska och danska förslagen, och detta utgör ett ytterligare skäl att ej onödigtvis förkasta dem. Jag hemställer alltså,

att 15 § enligt Kungl. Maj:ts förslag måtte af Riksdagen antagas».

24 §.

Herrar Trygger, af Ekenstam, Gustaf Andersson, Ridderbjelke, Håkanson, Skytte och von Baumgarten hafva i öfverensstämmelse med hvad lagrådet beträffande denna § anfört ansett, att utskottet bort tillstyrka följande lydelse af densamma.

»Har hvad bolaget i annat än penningar enligt bestämmelse i stiftelseurkunden öfvertagit blifvit uppskattadt till oskäligt högt värde, eller oskälig förmån enligt stiftelseurkunden blifvit tillerkänd stiftare eller annan, och hafva stiftarne om den egendom eller förmån i de för konstituerande stämman jämlikt 14 § framlagda handlingar lämnat oriktig uppgift, vare de pliktiga att ersätta bolaget skadan, en för alla och alla för en.»

Herr Bergendahl har anfört:

»Enligt den lydelse, denna § i förslaget erhållit, blifva stiftare skyldiga att ersätta bolaget den skada, som uppkommit däraf, att oskäligt högt pris satts å egendom, som bolaget enligt stiftelseurkunden öfvertagit, eller att oskälig förmån blifvit stiftare eller annan tillerkänd. För denna skadeståndsskyldighet förutsättes *icke*, att stiftarne lämnat oriktiga uppgifter angående nämnda egendom eller förmån. Äfven om de framställt förhållandena sådana de äro och icke försökt dölja något, som kunnat lända till upplysning i saken, inträder deras ansvarsplikt, och endast i det fall undgå de skyldigheten att utgifva skadestånd, om de kunna förebringa omständigheter, som gifva vid handen, att de 'hvarken haft eller bort hafva vetskap om att uppskattning eller förmån, som nyss sagts, varit oskälig'. Då en sådan ersättningsskyldighet, hvilken icke torde kunna härledas ur allmänna rättsgrundsatser, synts mig alltför vidtgående, har jag hemställt, att §:n skulle erhålla följande lydelse:

'Finnes skada för bolaget hafva uppkommit däraf, att egendom, som enligt bestämmelse i stiftelseurkunden öfvertagits af bolaget, blifvit för högt uppskattad, eller däraf, att oskälig förmån vid bolagets bildande blifvit tillerkänd stiftare eller annan, och hafva stiftarne om den egendom eller förmån lämnat eller eljest åberopat uppgift, hvars oriktighet de insett eller bort inse, svare de för skadan, en för alla och alla för en.'»

25 §.

Af herr *Lindhagen*.

28 §.

Herr af *Ekenstam* har ansett, att på sätt i herr *Jeanssons* motion hemställts sista stycket bort erhålla följande lydelse:

»Styrelsen — — — tillgänglig för aktieägarne samt för tjänsteman som i fiskaliskt intresse begär att få taga del af densamma.»

36 §.

Herr *Håkanson* har yrkat, att, under förutsättning af bifall till det af honom vid 41 § framställda särskilda förslag, denna paragraf bör bibehållas oförändrad.

41 §.

Herrar *Gustaf Andersson*, *Håkanson* och *von Baumgarten* hafva, med åberopande af hvad de vid 8 § anført, ansett, att första stycket af denna § bör affattas sålunda:

»Bolagsstämmans beslut om aktiekapitalets ökning skall genom styrelsens försorg två gånger med minst en veckas mellantid kungöras i allmänna tidningarna äfvensom i tidning inom den ort, där styrelsen har sitt säte.»

52 §.

Herr *Lindhagen* har
dels beträffande tredje stycket hemställt om bifall till Kungl. Maj:ts förslag,

dels ock ifråga om sista stycket anført:

»I en af Kungl. Maj:t den 25 december 1908 fastställd bolagsordning för aktiebolaget Stockholms tomträttskassa, för hvars obligationer Stockholms stad iklädt sig borgen, finnes följande stadgande:

»Stockholms stad är berättigad att vid den tidpunkt staden bestämmer inlösa samtliga aktier till ett pris, motsvarande 110 kronor för aktie samt hvad som kan brista i fem procent årlig utdelning, räknadt

från aktiekapitalets inbetalningsdagar jämte det belopp, som af den enligt 4 § aktieägarna tillkommande hälften af öfverskjutande vinstbelopp blifvit för deras räkning afsatt, reservfonden alltså icke däri inberäknad.»

Då tvekan kan uppstå, huruvida en sådan föreskrift kan anses strida mot detta moment, har jag ifrågasatt ett förtydligande, som uttryckligen godkänner en dylik föreskrift.

Inom utskottet har i anledning häraf vid öfverläggningen uttalats den uppfattning, att förevarande ämne ej syntes ha sin plats i denna lag och att för öfrigt hvad som därutinnan för närvarande ansetts giltigt måste äfven blifva det efter nya förslaget.

Detta har jag härmed velat hafva åtminstone till utskottets betänkande antecknat.»

55 §.

Herr *Pettersson* från Södertälje har med instämmande af herr *Lindhagen* anförde:

»Såsom i aktiebolagskommitténs betänkande och herr G. Sandströms motion framhållits, är det ingalunda ovanligt, att majoriteten i ett aktiebolag genom innehållande af utdelning söker »svälta ut» minoriteten och tvinga den att till underpris sälja sina aktier. Detta missförhållande synes lämpligen kunna förebyggas genom fordran på kvalificerad majoritet såsom villkor för bolagsstämmas rätt att innehålla mera än 50 procent af årsvinsten.

Kan det tillförlitligen uppvisas, att bolagets ställning kräver konsolidering utöfver hvad som kan åstadkommas genom halfva årsvinstens innehållande, lär det ej vara omöjligt att för sådant ändamål åstadkomma $\frac{3}{4}$ majoritet för i nämnda afseende framställt förslag.

På grund häraf hemställes,

att 55 § måtte erhålla följande lydelse:

Bolagsstämma = (utskottets förslag) det ändamål användas.

Af årsvinsten, efter afdrag för hvad som åtgår till betäckande af möjligen förefintlig brist från föregående år, må bolagsstämman ej från utdelning undanta mer än högst femtio procent, afsättning till reservfonden inberäknad, utan så är, att röstande med ett sammanlagdt aktiebelopp af minst tre fjärdedelar

af det å stämman företrädde aktiekapitalet annat besluta.

Innehåller bolagsordningen bestämmelser, som afvika från hvad ofvan stadgats, lände de till efterrättelse.»

56 §.

Herrar *Widén, Lindhagen, Jansson* i Edsbäcken, *Ersson* och *Pettersson* från Södertälje hafva anført:

»Då för det med balansräkningen afsedda ändamål synes vara af vikt, att den erhåller nödig fullständighet, hvilket särskildt är af betydelse, där bolaget äger aktier i andra bolag, hafva vi ansett, att herr Sandströms motion i afseende å denna § bort så till vida bifallas, att i §:n insättes ett ytterligare moment af följande lydelse:

8) Äger bolaget aktier i annat bolag, skola dessa i balansräkningen, särskildt för hvarje sådant bolag, upptagas till antal och värden; och skall, där så ske kan, till balansräkningen fogas sistnämnda bolags senaste fastställda balansräkning.»

§ 57.

Herr *Lindhagen* har anført:

»Förslaget upptager åtskilliga bestämmelser afsedda att skydda minoritetens rätt. Alla dessa föreskrifter gå dock ut väsentligen på indirekta befogenheter såsom att utse revisor, vägra decharge o. s. v. Dylika medgifvanden synas dock böra kompletteras med en direkt befogenhet att jämväl deltaga i affärens ledning, hvarigenom dessutom väl i de flesta fall eljest yppade anledningar till missnöje eller missnöjsamhet kunna förekommas. I vårt nuvarande proportionella föregångsland borde en sådan ordning vara själfskrifven. Man finner för öfrigt af kommitténs betänkande, att enligt österrikiska lagstiftningen om aktiebolag val af ett direktionsråd med vissa befogenheter skall, om så begäres af en minoritet aktieägare, försiggå efter en proportionell valmetod.

Metoden bör gifvetvis vara mycket enkel och afsedd endast för de viktigaste fallen. Mitt nedannämnda förslag härom har undergått sakkunnig pröfning.

Det hemställles,

att Riksdagen måtte antaga 57 § med följande tillägg:

Äger bolagsstämma att på en gång utse två eller flera ledamöter eller två eller flera suppleanter i styrelsen, skall, därest aktieägare med ett sammanlagdt aktiebelopp, utgörande minst en tiondel af hela aktiekapitalet, sådant påfordra, valet ske *proportionellt*. Namnen uppföras därvid å valsedel i en följd det ena under det andra. Äro å en valsedel upptagna flera namn än som skola väljas, anses de sista öfvertaliga namnen såsom obefintliga. Valsedel, som lyder å färre namn än ofvan sagts, vare ändock giltig. Vid sammanräkningen gäller hvarje valsedel med hela sitt röstvärde för det första, med halfva röstvärdet för det andra, med en tredjedel af röstvärdet för det tredje å densamma upptagna namnet; och så vidare enligt samma grund. De personer, som sålunda erhållit högsta röstetalen, äro till det antal som skolat väljas utsedda till ledamöter eller suppleanter i styrelsen.»

61 §.

Herrar *Widén* och *Pettersson* från Södertälje hafva aufört:

»Då stadgandet i denna § tilläfventyrs kunde föranleda tvekan angående ett af beslutfört antal styrelseledamöter fattadt besluts giltighet gentemot tredje man; samt hvad i § stadgas, såsom liggande i sakens natur, äfven utan uttrycklig föreskrift lärar åligga styrelsen att iakttaga, hafva vi påyrkat, att §:en måtte helt och hållet uteslutas.»

Herr *Lindhagen* har instämt i sagda yrkande.

69 §.

Herrar *Trygger*, af *Ekenstam*, *Gustaf Andersson*, *Ridderbjelke*, *Håkanson*, *Skytte* och *von Baumgarten* hafva ansett, att utskottet bort hemställa om följande lydelse af paragrafens andra moment:

»I förvaltningsberättelsen skall lämnas redogörelse för de under året verkställda afskrifningarna.»

72 och 73 §§.

Herrar *Widén*, *Lindhagen*, *Jansson* i Edsbäcken, *Ersson* och *Pettersson* från Södertälje hafva hemställt,

att Kungl. Maj:ts förslag i afseende å 73 § måtte bifallas, hvaraf skulle följa, att den föreslagna tudelingen af 72 § förfölle.

Herrar *Berggren* och *Olsson* i Broberg hafva beträffande 73 § i det kungl. förslaget yrkat den ändring, att där afsedda minoritet af aktieägare skulle representera minst en femtedel af hela aktiekapitalet.

76 §.

Herrar *Trygger, af Ekenstam, Gustaf Andersson, Ridderbjelke* och *von Baumgarten* hafva, i likhet med hvad kommittén föreslagit, hållit före, att, när aktiebref äro ställda till innehafvaren, stadgandena i 76 § 2 och 3 mom. ej böra äga tillämpning, och i följd häraf ansett, att utskottet bort tillstyrka följande lydelse af 76 § 2 momentet:

Vill, där aktiebrefven äro ställda till viss man, någon själf eller genom ombud — — — till aktien ägt rum.

Herr *Bergendahl* har yrkat, att andra stycket skulle utgå, samt, i sammanhang därmed, att stadgandet i § 132 moment 9 skulle ersättas af det straffbud, som i reservationen vid sagda § angifvits.

Herrar *Lindhagen, Jansson* i Edsbäcken och *Pettersson* från Södertälje hafva hemställt om bifall till andra momentet enligt dess lydelse i Kungl. Maj:ts förslag.

86 §.

Herrar *Widén, Lindhagen, Jansson* i Edsbäcken, *Ersson* och *Pettersson* från Södertälje hafva hemställt, att i afseende å första momentet Kungl. Maj:ts förslag måtte bifallas.

Herrar *Berggren* och *Olsson* i Broberg hafva ansett, att första punkten af denna § bort erhålla följande lydelse:

»Ansvarsfrihet må ej anses vara styrelsen beviljad, såframt aktieägare med ett sammanlagdt aktiebelopp, utgörande minst en femtedel af hela aktiekapitalet, röstat däremot.»

Herr *Lindhagen* har beträffande tredje momentet särskildt anfört:

»Utskottets förslag, hvarigenom tiden för anställande af talan inskränkts från ett år till sex månader har tillkommit på så sätt, att man för att tillmötesgå yppade betänkligheter mot att medgifva en minoritet rätt att föra talan (87 §) först ifrågasatt en särskild begränsning i tiden för minoritetens rätt till talan. Men då det tog sig illa ut att ha olika preskriptionstider för en majoritet och en minoritet utsträcktes den ifrågasatta ytterligare tidsbegränsningen att gälla alla fall.

Enligt svensk rätt är tiden för klander af sysslomans redovisning genomgående fastställd till ett år från redovisningens aflämnande. Detta stadgas om syssloman i allmänhet i handelsbalken samt vidare om förmyndare, bolagsstyrelse enligt nu gällande aktiebolagslag, styrelserna för bankbolag, försäkringsrörelse o. s. v. Att sålunda af opportunitetsskäl ryckvis införa afvikelser just i denna speciallag från gällande allmänna civilrättsliga regler synes mig icke vara ett väl öfvervägdt eller tillrådligt lagstiftningsarbete.

Det hemställles,

att tredje momentet måtte bibehållas i den af
Kungl. Maj:t föreslagna lydelsen.»

95 §.

Herrar *Trygger*, af *Ekenstam*, *Gustaf Andersson*, *Ridderbjelke*, *Skytte* och *von Baumgarten* hafva ansett, att denna § bort af utskottet tillstyrkas i dess af Kungl. Maj:t föreslagna lydelse.

96 §.

Herrar *Trygger*, af *Ekenstam*, *Gustaf Andersson*, *Ridderbjelke*, *Håkanson*, *Bergendahl*, *Skytte* och *von Baumgarten* hafva på de i herr Vennerstens motion anförda skäl ansett, att utskottet bort hemställa, att denna § måtte ur förslaget utgå, och att däraf föranledda ändringar i §§:nas numrering verkställas.

Herr *Lindhagen* har i afseende å utskottets motivering yttrat:

»Denna § söker rikta sig mot en särdeles stor kräftskada i vårt aktiebolagsväsende. I utskottets motivering för afslag å herr Vennerstens motion antydes också något sådant. Jag har här för min del

velat anteckna, att detta missförhållande består däri att man dels i allmänhet ofta utdelar väl höga arfvoden, äfven till svindlande belopp, som sedan läggas på varan, dels bildar bolag hufvudsakligen för att bereda sig eller vänner extra inkomster genom styrelsearfvoden, hvilkas förnämsta uppgift då är att vara så höga som möjligt, och dels med betydande arfvoden söker vid företaget knyta framstående personer helst i ämbetsmannaställning, hvilka utan sakkunskap i själfva affären skola gagna den utåt genom sin blotta auktoritet och om tillfälle erbjuder sig äfven genom sitt inflytande.»

131 §.

Herrar *af Ekenstam, Håkanson, Bergendahl* och *Pettersson* från Södertälje hafva ansett, att denna § bort utgå, och att däraf föranledd förändring beträffande paragrafföljden bort ske.

132 §.

Herr *Widén* har ansett, att straffsatsen i det kungl. förslaget bort behållas oförändrad.

Herr *Bergendahl* har yrkat, att 9) skulle erhålla följande förändrade lydelse:

»aktieägare, som genom falskt sken af köp, gåfva eller annat aftal till annan öfverlåtit aktie i afsikt att kringgå i lag eller bolagsordning meddelade bestämmelser om rösträtt och därigenom beredt denne tillfälle att för aktien föra talan vid bolagsstämma.»

Herr *Lindhagen* har anført:

»Det synes mig ej vara påkalladt eller lämpligt att skärpa straffet utöfver hvad för motsvarande fall stadgas i gällande lagar om aktiebolag, bankaktiebolag, försäkringsrörelse och säkerligen äfven andra författningar.

Skulle åter en skärpning böra äga rum, synes den mig snarare böra bestå i ett bibehållande af det föreslagna höga bötesstraffet trots dess alltför stora nymodighet för gällande straffrättsteorier än i ett bibehållande af nyheten med ett frihetsstraff. Domstolarna äro nämligen i allmänhet ganska obenägna att ådöma sådana personer, om hvilka här är fråga, frihetsstraff, därest det kan undgås.

Det hemställes,

att i utskottets förslag fängelse måtte utgå ur straffskalan och straffet således bestämmas till: 'böter från och med femtio till och med tvåtusen kronor'.»

133 §.

Herr *Widén* har yrkat, att straffsatsen i det kungl. förslaget bort behållas oförändrad.

141 §.

Herrar *Widén*, *Bergendahl*, *Pettersson* från Södertälje, *Jansson* i Edsbäcken, *Ersson* och *Lindhagen* hafva ansett, att hvad utskottet under 10) hemställt icke bort intagas i förslaget och att till följd häraf §:ns följande stycke bort erhålla nr 10).

Herr *Lindhagen* har begärt att få särskildt antecknadt, att han, i anseende till den stora af förhållandena påkallade brådskan med behandlingen och justeringen af detta betänkande, ej medhunnit att för sin del bedöma, huruvida alla de af utskottet ifrågasatta ändringarne, hvaremot han ej afgifvit uttrycklig reservation, kunna anses behöfliga eller välbetänkta.
